

JAARVERSLAG 2008

BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN EN TELECOMMUNICATIE

BIPT

Inhoudstafel	3
Mededeling van de Raad	3
§ 1 WIE ZIJN WIJ	7
De opdrachten	7
De werkgebieden	7
De waarden	8
De Raad	9
§ 2 HET BIPT EN ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE	11
Juridisch kader	11
Economische regulering	13
Bescherming van de gebruikers	31
Bijhouden van technologische ontwikkelingen, aanwezigheid in nationale en internationale instellingen	36
§ 3 BEHEER VAN TECHNISCHE AANGELEGENHEDEN EN VAN HET ELEKTROMAGNETISCH SPECTRUM	39
Beheer van het elektromagnetisch spectrum, vergunningen en frequenties	39
Waarborgen aan de spectrumgebruikers	43
Beheer van de telefoonnummers	48
Technische opdrachten van openbaar nut	51
Bijhouden van technologische ontwikkelingen, aanwezigheid in nationale en internationale instellingen	54
§ 4 HET BIPT EN DE POSTSECTOR	57
Juridisch kader en opdrachten van het BIPT	57
Economische situatie van de sector	60
Economische regulering	61
Consumentenbescherming	61
Bijhouden van technologische ontwikkelingen, aanwezigheid in nationale en internationale instellingen	62
§ 5 WERKING VAN HET BIPT	67
Het personeel	67
De financiën	69
§ 6 PRAKTISCHE INLICHTINGEN	73
Lijst van de gebruikte afkortingen	73
Nuttige adressen	75
§ 7 ECONOMISCHE SITUATIE VAN DE TELECOMSECTOR 2008	77
Marktcontext vaste sector	77
Toegang tot het vaste telefoonnetwerk	79
Vaste telefonie	80
Retailbreedband	85
Wholesalebreedband	94
Bundels	97
Huurlijnen	99
Mobiele telefonie	100

MEDEDELING VAN DE RAAD

Het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie stelt hierbij zijn vijftiende jaarverslag voor, dat betrekking heeft op de activiteiten die het Instituut in het jaar 2008 heeft verricht. Twee economische sectoren vallen onder de bevoegdheid van het BIPT: de post en de telecommunicatie, die voortaan elektronische communicatie wordt genoemd. De Raad zou een aantal feiten van in het afgelopen jaar willen belichten.

1. OP 7 MEI 2009 HEEFT HET BRUSSELSE HOF VAN BEROEP DIT BESLUIT GEDEELTELIJK NIETIG VERKLAARD, MAAR BELGACOM HEEFT ZICH ER NIETTEMIN TOE VERBONDEN DE UITVOERING VAN DE LOPENDE CONTRACTEN VOORT TE ZETTEN, ZODAT DE RECHTSEKERHEID GEVRIJWAARD IS. HET INSTITUUT HEEFT ONMIDDELIJK ZIJN ANALYSES HERVAT OM DE NODIGE MAATREGELEN TE BEPALEN.

In januari zijn de analyses van de markten 11 en 12 aangenomen¹. De Europese Commissie heeft zich daarover verheugd en ondersteunde daarbij de inspanningen van het BIPT om de concurrentie op de Belgische breedbandmarkt te versterken. Het BIPT heeft tevens de raadplegingsprocedure aangevat in verband met de toekomstige communicatienetwerken (Next Generation Networks) en de volgende vorm van toegang tot deze netwerken (Next Generation Access). Op grond van deze adviezen alsook de opmerkingen vanwege de Raad voor de Mededinging, de gemeenschapsregulatoren en de Europese Commissie, heeft het Instituut in november een besluit opgesteld waarvan sommige bepalingen getuigen van een zin voor innovatie, die door de ECTA² is erkend.

In februari is het Instituut verhuisd van de heuvel van Sint-Joost naar de Koning Albert II-laan, op een steenworp van het Noordstation. Deze ligging biedt het voordeel van een maximale toegankelijkheid voor zowel de bezoekers als de personeelsleden, die bovendien het genot hebben van volledig nieuwe en moderne lokalen. Op hetzelfde moment is het radiolandschap in de Franse Gemeenschap gewijzigd volgens een frequentieplan dat al geruime tijd verwacht was. Het Instituut is geraadpleegd door de Conseil supérieur de l'audiovisuel maar is ook opgetreden door een administratieve boete op te leggen om een eind te maken aan de schadelijke storingen.

2. DE EUROPEAN COMPETITIVE TELE-COMMUNICATIONS ASSOCIATION IS OPGERICHT IN 1998 EN BUIGT ZICH OVER DE REGLEMENTERING EN DE COMMERCIELE BELANGEN VAN NIEUWE TELE-COMMUNICATIE-OPERATOREN, DE INTERNETPROVIDERS EN DE LEVERANCIERS VAN PRODUCTEN EN DIENSTEN AAN DE COMMUNICATIE-INDUSTRIE.

In maart heeft het Instituut het advies betreffende de regionalisering van de telecommunicatie openbaar gemaakt. Dit advies was namelijk in januari 2008 geformuleerd op verzoek van de minister van Economie, Zelfstandigen en Landbouw naar aanleiding van het voorstel om de reglementering van de telecommunicatie over te dragen aan de gewesten, zoals de eerste minister dit had ingeschreven in zijn verslag aan de Koning over de hervorming van de instellingen. In zijn conclusies beklemtoonde het BIPT het belang van de impact op de bedrijfsweld en de consument enerzijds, en anderzijds het feit dat nog te weinig tijd was verstreken sedert de toepassing van het samenwerkingsakkoord met de gemeenschapsregulatoren, waarvan vandaag, na 18 maanden werking, kan worden gezegd dat het een tastbaar bewijs is van de samenwerkingsgeest waarin het Instituut en zijn tegenhangers werken.

In april werden verscheidene documenten gepubliceerd in verband met de gespreksafgiftelasten van de mobiele operatoren. Nadat deze kwestie geregeld was voor het jaar 2008 is ze opnieuw nader bekeken in samenwerking met een consultant, die het Instituut bijstaat bij het opstellen van een nieuw kostenmodel, dat de grondslag zal vormen voor de regulering van de MTR-lasten (Mobile Termination Rate) tijdens de marktanalyseperiode 2009-2012. De toekomstige tarieven zullen worden beïnvloed door de aanbeveling van de Europese Commissie, die de symmetrie van de tarieven, maar ook de verlaging ervan aanmoedigt. In diezelfde maand heeft het BIPT een mededeling gepubliceerd over de resultaten van de tevredenheids-enquête van de klanten van De Post voor het jaar 2007, alsook een advies over de pakjes Taxipost LLS en Taxipost 24h.

In mei heeft het BIPT de markt geraadpleegd over de verlenging van de bestaande gsm-vergunningen. De behoefte aan spectrum voor de UMTS-diensten in de frequentiebanden (900 MHz) zal waarschijnlijk immers toenemen naarmate het gebruik ervan zich ontwikkelt. De toekomstige beslissing om de bestaande vergunningen al dan niet te verlengen zal dus van kapitaal belang blijken voor de ontwikkeling van het UMTS voor de Belgische consument.

In juni zijn besluiten aangenomen in verband met het aanbod van Belgacom inzake bitstreamtoegang (BROBA-aanbod); deze maken het met name voor de alternatieve operatoren mogelijk om diensten aan te bieden op basis van het BROBA ADSL 2+. Om beknopt te blijven zullen we enkel maar zeggen dat de transportkosten met 40 tot 60% verminderd zijn. Bovendien hebben de kwalitatieve en kwantitatieve wijzigingen van het BROBA-aanbod het ook mogelijk gemaakt om de kosten beduidend te verminderen.

Eind juli was er een primeur toen het BIPT Belgacom een boete oplegde van 3 090 000 euro wegens het niet verlagen van de tarieven vast-mobiel. De operator had ervoor gekozen de tariefverlagingen voor gespreksafgifte van de mobiele operatoren niet volledig door te berekenen aan de particuliere en niet-particuliere klanten.

Eind augustus heeft het Instituut zijn vermoeden van het bestaan van price squeeze met betrekking tot de prijs van de huurlijnen in het kader van BROTSOLL Ethernet meegedeeld, omdat Belgacom groothandelsprijzen had vastgesteld die identiek waren aan de detailprijzen wanneer de lijn "customer sited" eindigt, d.w.z. wanneer de apparatuur gelegen is in de lokalen van de alternatieve operator. Tezelfdertijd heeft het Instituut de sector gevraagd met welke kostenelementen rekening moest worden gehouden en tevens om een standpunt verzocht in verband met de beoogde methode.

De raadpleging over het toekomstige koninklijk besluit betreffende radiotoegang in de frequentieband 2500-2690 MHz is gelanceerd in september 2008. Deze tekst biedt heel wat bewegingsruimte aan de marktspelers, die zelf kunnen beslissen voor welke toepassingen zij de betreffende gebruiksrechten verwerven, alsook over de plaats waar ze hun netwerk ontwikkelen en hun diensten aan het publiek aanbieden.

Een raadpleging in verband met het nationale nummerplan is begonnen op het einde van oktober. Het ging erover de beschikbare nummeringscapaciteit te behouden die dient voor de levering van elektronische communicatiediensten door alle marktspelers (kleine of grote, nieuwkomers of gevestigde exploitanten), terwijl de nummervoorraad dreigt uitgeput te raken in een aantal zones.

Eind oktober heeft het BIPT de analyse voltooid van de retailmarkt voor vaste telefonie en toen vroeg de Europese Commissie aan het BIPT om erop toe te zien dat alle correctiemaatregelen die op het niveau van de wholesalemarkt werden genomen, met inbegrip van die welke werden opgelegd op de wholesalemarkten voor toegang tot infrastructuur en voor breedbandtoegang, efficiënt zouden bijdragen tot de invoering van een duurzame concurrentie op de retailmarkten, door desnoods de correctiemaatregelen te wijzigen die op de retailmarkt werden toegepast, zodat het probleem van het hoge prijsniveau zou worden opgelost.

Ten slotte lanceerde het Instituut in december een oproep tot het indienen van commentaar op de praktische uitvoering van de bij wet voorgeschreven methode voor de verdeling tussen de aanbieders van de kosten met betrekking tot de gegevensbank van het sociale element van de universele telecommunicatiedienst.

De uitvoering van de taken van het Instituut die hier kort zijn aangehaald, is mogelijk gemaakt dankzij de hulp van alle ambtenaren, die de Raad bedankt voor hun motivatie en hun dagelijkse inzet.

Michel Van Bellinghen
Lid van de Raad

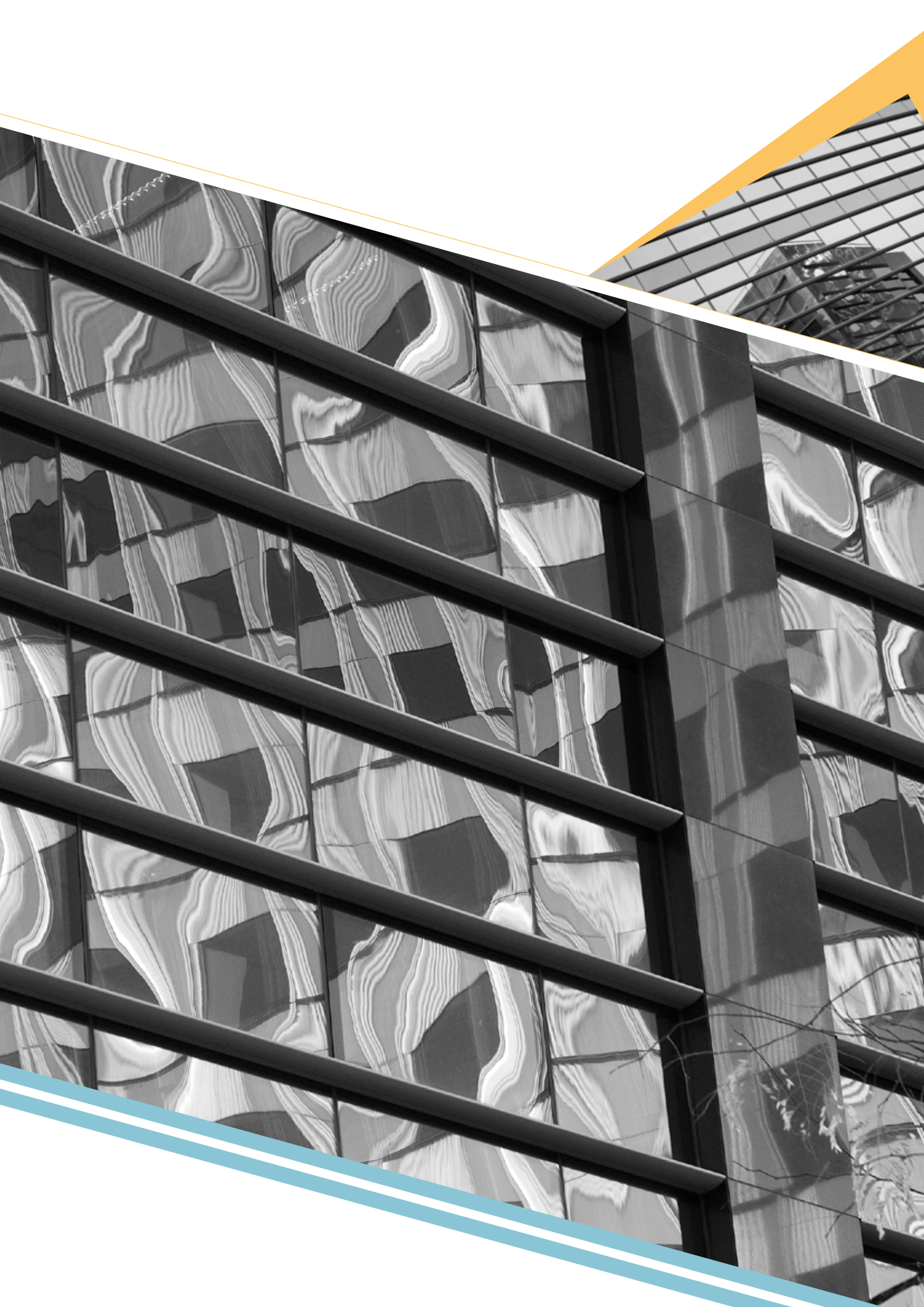
Georges Deneff
Lid van de Raad

Catherine Rutten
Lid van de Raad

Eric Van Heesvelde
Voorzitter van de Raad

De opdrachten

Historisch gezien zijn de sector van de post en de telecommunicatie lange tijd gekenmerkt door het bestaan van monopolies van openbare dienst. In het begin van de jaren 80 hebben de eerste pogingen tot een gecontroleerde invoering van vormen van concurrentie dat marktmodel op losse schroeven gezet. In de volledig vrijgemaakte markt voor elektronische communicatie en die van de postdiensten, die nu geliberaliseerd wordt, vervult het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie opdrachten inzake economische regulering, technische organisatie en naleving van de regelgevingskaders. Het BIPT waakt voor de belangen van de markspelers en gebruikers, ten behoeve van de gemeenschap. Zijn handelingen steunen op vier sleutelwoorden: onafhankelijkheid, transparantie, samenwerking en dialoog.

Bij de invoering van deze nieuwe organisatie heeft de wetgever zich laten leiden door twee gedachten. Enerzijds het marktmechanisme invoeren in de sector van de elektronische communicatie en tegen een trager en verschillend tempo in de postsector, en anderzijds de belangen van de burgers beschermen.

De werkgebieden

De nationale federale overheid heeft het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie de taak toebedeeld om twee sectoren te begeleiden: de elektronische communicatie en de postsector. Onlangs is daar de omroep in Brussel bij gekomen, voor zover die onder de bevoegdheid van de Federale Staat valt.

Met de afkondiging van een wet op 21 maart 1991 heeft de Belgische wetgever het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie opgericht om te zorgen voor de begeleiding van de sectoren van de elektronische communicatie en van de postdiensten. Zijn naam zegt het duidelijk: het Instituut is bevoegd voor beide werkgebieden. Het BIPT heeft zijn activiteiten gestart in juni 1993. Sedert de wet van 17 januari 2003 is het BIPT een instelling van openbaar nut dat over een eigen statuut beschikt, waardoor zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de uitvoerende macht wordt gewaarborgd.

DE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE

Op een vijftiental jaar tijd heeft de telecommunicatie een technologische revolutie doorgemaakt. Deze technische ontwikkelingen zijn gepaard gegaan met de liberalisering van de Europese markten. De uitdrukking "elektronische communicatie" dekt alle vormen van communicatie via radiogolven en vaste lijnen (koperdraad, coaxkabel, glasvezel). Door die "open" en soepele definitie wordt er ruimte gemaakt voor de toekomstige technologische ontwikkelingen en kan ook het principe van de technologische neutraliteit worden weerspiegeld dat een van de fundamentele beschikkingen is van het Europese regelgevingskader voor elektronische communicatie.

De bevoegdheid van het BIPT splitst zich in het bijzonder uit in twee soorten van activiteiten.

- De eerste slaat op de nieuwe regulerende opdrachten op de geliberaliseerde telecommunicatiemarkten. Het BIPT neemt de nodige maatregelen opdat het regelgevingskader wordt nageleefd, de concurrentie zich ten volle en correct kan ontplooiën, sommige opdrachten van openbaar nut worden vervuld en de consumentenbelangen worden gevrijwaard.
- De tweede heeft betrekking op de uitoefening van een soeverein gezag op specifieke technische gebieden. Sommige hulpmiddelen, zoals het elektromagnetisch spectrum of de nummervoorraad, zijn schaars: er is een regulator nodig om het gebruik nauwkeurig te verdelen, te reglementeren en te controleren.

Het Instituut vervult nog andere technische opdrachten van openbaar belang.

OMROEP IN BRUSSEL-HOOFDSTAD

Sedert de inwerkingtreding van de wet van 16 maart 2007, die de wet van 30 maart 1995 betreffende de netten voor distributie voor omroepuitzendingen en de uitoefening van omroepactiviteiten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad wijzigt, is het BIPT in Brussel de regulator inzake omroep met federale bevoegdheid geworden, namelijk voor de omroepinstellingen die daar gevestigd zijn en die niet onder de bevoegdheid vallen van de Vlaamse Gemeenschap noch van de Franse Gemeenschap.

DE POSTDIENSTEN

Ook de postsector is de weg van de liberalisering ingeslagen. Het BIPT is logischerwijs belast met het toezicht op de naleving van het regelgevingskader en de goede werking van het reeds geliberaliseerde gedeelte van de markt. Bovendien is het BIPT belast met de controle op een aantal punten uit het beheerscontract tussen De Post en de Staat. Dat beheerscontract heeft betrekking op de nadere regels voor de uitvoering van sommige taken door De Post, alsook op de financiële bijdrage van de Staat.

De waarden

Het algemeen belang noodzaakt tot een afweging van de voor- en nadelen voor alle betrokken partijen: de operatoren, de verschillende categorieën van gebruikers en de overheid. Behalve de ontwikkeling van de concurrentie moet ook bijzondere aandacht worden besteed aan de bescherming van de gebruikers (voornamelijk de privégebruikers) tegen mogelijke misbruiken van de markt.

ONAFHANKELIJKHEID

De wet van 17 januari 2003 heeft aan het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie een statuut verleend dat zijn onafhankelijkheid waarborgt. Het orgaan dat aan het hoofd staat van het BIPT, is de Raad die uit vier leden bestaat, onder wie de voorzitter, die bij staking van stemmen de doorslaggevende stem heeft. De Raad neemt zijn besluiten autonoom en onafhankelijk van de uitvoerende macht. Er is geen enkele band met de operatoren die actief zijn op de betreffende markten. Het spreekt vanzelf dat elke belanghebbende partij de besluiten van de Raad mag betwisten voor de bevoegde rechterlijke macht.

TRANSPARANTIE

Als administratieve overheid is het BIPT verplicht om zijn handelingen te motiveren met respect voor de vertrouwelijkheid van bepaalde informatie over sommige bedrijven en/of hun producten. De statuten van het Instituut bepalen bovendien dat iedereen die direct en persoonlijk betrokken is bij een besluit van de Raad, voorafgaandelijk kan worden gehoord.

SAMENWERKING EN DIALOOG

In zijn dagelijkse praktijk geeft het Instituut de voorkeur aan de dialoog en het overleg. De besluitvorming wordt voorafgegaan door raadplegingen. Vervolgens deelt het BIPT zijn ontwerpadviezen of -besluiten mee en onderzoekt de opmerkingen die op deze ontwerpen zijn gemaakt. In geval van betwisting tussen de

operatoren hebben zij de mogelijkheid om een verzoening via het BIPT te vragen alvorens andere rechtsmiddelen te overwegen (bijvoorbeeld bij de Raad voor de Mededinging).

Wat betreft de samenwerking met de gemeenschappen, de Raad voor de Mededinging, de Europese Commissie en de regulatoren van de andere lidstaten wordt de lezer doorverwezen naar bladzijde 28 en volgende.

De raad

Onder de leden van de Raad van het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie zijn de bevoegdheden als volgt verdeeld:

ERIC VAN HEESVELDE, VOORZITTER VAN DE RAAD, IS BEVOEGD VOOR:

- de algemene coördinatie van het beleid van het Instituut;
- het opstellen van het beheersplan;
- de externe communicatie;
- de coördinatie van de ondersteunende diensten IT/vertalers, personeel en vorming, begroting, facturatie en logistiek.

CATHERINE RUTTEN, LID VAN DE RAAD, IS BEVOEGD VOOR:

- de dienst "Economische analyse van de telecommunicatiemarkt": alle economische aspecten inzake telecommunicatie, inclusief de tarieven van de publieke dienst (marktanalyse, SMP, tarieven, kostenmodellen, berekening van de kosten van de universele dienst, statistieken), toegang en interconnectie (BRIO, BROBA, BRUO);
- de dienst "Internationale betrekkingen inzake telecommunicatie": coördinatie van de werkzaamheden op het niveau van de ERG, de IRG, de Europese instellingen, de ITU, de WTO en de CEPT;
- de dienst Budget en Logistiek: budget van het BIPT, boekhouding (inning van de inkomsten en beheer van de uitgaven), aankoopdienst, uitrusting.

GEORGES DENEFF, LID VAN DE RAAD, IS BEVOEGD VOOR:

- de dienst Post: strategie, juridische en economische aspecten, controle op de naleving van de wetgeving (vergunningen, universele dienst, kwaliteitsnormen, tarieven) en op het beheerscontract van De Post, internationale instellingen op het gebied van post;
- de dienst "Controle, Publieke dienst, Consumenten, Universele dienst telecom": controle op het frequentiegebruik (inclusief radio's in de FM-band), de uitstralingsnormen (attesten), storingen, controle op de universeledienstverplichtingen en op het beheerscontract van Belgacom, inlichtingen inzake universele dienst, e-security team, Comixtelec, betrekkingen met consumentenorganisaties, bescherming van de consumentenrechten, uitvoering van de tapwetgeving en nooddiensten;
- de dienst IT en Vertalers: beheer en aankoop van IT-apparatuur en software, intern-netwerkbeheer en ontwikkeling van software, vertaling van documenten (Frans-Nederlands-Duits-Engels).

MICHEL VAN BELLINGHEN, LID VAN DE RAAD, IS BEVOEGD VOOR:

- de dienst "Juridische aspecten van de telecommunicatie": reglementair kader inzake telecommunicatie en radiocommunicatie, algemene juridische ondersteuning aan de andere diensten, geschillen, verzoening, internationale verdragen, bescherming van de privacy, Ethische Commissie (behalve De Post);
- de dienst "Technologie, Telecom- en Radiogebruik": coördinatie van het spectrum (internationaal en nationaal), internationale organisatie inzake radiocommunicatie, beheer van het frequentieplan, informatisering, controle op de apparatuur en notificaties volgens de R&TTE-richtlijn, (internationale) standaardisatie, toekenning van de vergunningen inzake radiocommunicatie en van de vergunningen inzake spraaktelefonie en vaste netwerken, aangiften van telecommunicatiediensten, beheer van het nummeringsplan, domeinnamen, nummeroverdraagbaarheid, gebruik van de nummers;
- de personeelsdienst: personeelsstatuut van het BIPT, sectorcomité, opleiding.

§ 2

HET BIPT EN ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE

Juridisch kader

Op het gebied van telecommunicatie heeft de technologische vernieuwing nog steeds een sterke invloed op de ontwikkeling van het reguleringstelsel. Dankzij digitalisering kunnen immers verschillende soorten inhoud worden aangeboden via netwerken van uiteenlopende aard, zoals het kabelnet of de telefoonlijn. Tegelijkertijd is het internet uitgegroeid tot een wereldwijd platform voor een gamma van elektronische communicatiediensten. De convergentie van de informatie- en de communicatietechnologie heeft nieuwe mogelijkheden geopend. Het Europese juridische kader voor de elektronische communicatie speelt in op die technologische convergentie en trekt de voordelen van de liberalisering door naar de elektronische communicatie in het algemeen en past ze daaraan aan.

DE WET BETREFFENDE DE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE

België heeft op 13 juni 2005 zijn wet betreffende de elektronische communicatie afgekondigd. Zoals gezegd, onderwerpen de Europese richtlijnen alle netwerken en diensten voor elektronische transmissie aan eenzelfde regelgevingskader, gebaseerd op de convergentie van de sectoren van de telecommunicatie, de omroep en de informatietechnologie. Gelet op de bevoegdheidsverdeling inzake omroep met de gemeenschappen heeft de wet van 13 juni 2005 haar toepassingsgebied beperkt tot de sector van de telecommunicatie.

Het regelgevingskader dat door de wet is ingesteld, wordt gekenmerkt door een grotere soepelheid. De wet maakt een eind aan het systeem waarbij de verrichting van een telecommunicatieactiviteit aan een vergunning wordt onderworpen. Om een specifieke activiteit te kunnen beginnen, moet een onderneming voortaan slechts een betrekkelijk summier kennisgeving doen bij het Instituut. Een goedkeuring of een akkoord van het Instituut is niet vereist, maar de operator moet natuurlijk de inlichtingen verstrekken en bijwerken die het Instituut in staat stellen een algemene kijk op de markt te behouden. In de praktijk bezorgt het Instituut na de kennisgeving een verklaring aan de operator waarin vermeld wordt dat die laatste een geldige kennisgeving heeft gedaan en zijn activiteiten mag beginnen te ontwikkelen, maar die verklaring is geen machtiging van het BIPT ten opzichte van de betrokken operator. Het gaat gewoon om een bevestiging.

In september 2008 rondde het Instituut een deel van een intern project af dat de conformiteit van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie met de Europese richtlijnen en de praktische toepasbaarheid ervan in detail onderzocht en beleidsvoorstellen ter zake formuleerde. Het betrokken deel onderzocht in hoofdzaak de omzetting van de Machtigings- en Toegangsrichtlijn in het Belgische federale telecommunicatierecht. De resultaten van dit onderzoek en de beleidsvoorstellen werden overgezonden aan de minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen, die vervolgens vroeg om de gedane voorstellen om te zetten in concrete ontwerp teksten voor een programmawet en vervolgens voor een wet tot wijziging van de wet van 13 juni 2005.

De ontwerp teksten van het BIPT werden nadien geïntegreerd in uitgebreidere voorontwerpen van wet³ opgesteld door het BIPT, die onder meer ook nog de volgende aspecten behandelen:

- het vervolmaken van de procedurele bepalingen met betrekking tot het beroep tegen de besluiten van het BIPT en van de Raad voor de Mededinging, handelend in zijn hoedanigheid van geschillenbeslechtsinstantie in post- en telecommateries;

3. HET BETROF
MEER BEPAALD
DE VOLGENDE
VOORONTWERPEN:

- VOORONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGINGEN AAN DE WET VAN 17 JANUARI 2003 BETREFFENDE DE RECHTSMIDDELEN EN DE GESCHILLENBESLECHTING NAAR AANLEIDING VAN DE WET VAN 17 JANUARI 2003 MET BETREKKING TOT HET STATUUT VAN DE BELGISCHE POST- EN TELECOMMUNICATIESECTOR;
- VOORONTWERP VAN WET HOUDENDE DIVERSE BEPALINGEN INZAKE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE.

- het voorzien in rechtszekerheid, wanneer besluiten van het BIPT vernietigd worden;
- het optimaliseren van de procedure die kan leiden tot het opleggen van een administratieve geldboete;
- het voorzien in de mogelijkheid voor het BIPT om het onrechtmatig inroepen van de vertrouwelijkheid (of het gebrek aan antwoorden op een vraag van het BIPT in verband met de vertrouwelijkheid) ongedaan te maken, om te kunnen voldoen aan zijn motiverings- en transparantieverplichtingen;
- het verduidelijken van de aspecten waarover de Raad voor de Mededinging in het kader van de marktanalyseprocedures zijn (al dan niet bindend) advies kan verstrekken en het stroomlijnen van de voorwaarden waaronder dit dient te gebeuren;
- het moderniseren van de bepalingen in verband met de nooddiensten en het invoeren van een fonds voor de nooddiensten;
- het uitbreiden van de (ten opzichte van de universele dienst) aanvullende dienst van het leveren van een breedbandtoegang tegen een betaalbare prijs tot instellingen voor lager onderwijs;
- het vereenvoudigen van de verplichtingen tot het leveren van een gespecificeerde basisfaciliteit;
- het verzekeren van de medewerking van de operatoren aan het onderzoek van de Ethische Commissie naar een vermoedelijke inbreuk op de Ethische Code door een dienstenaanbieder en van de medewerking aan de uitvoering van de uiteindelijke beslissingen van de Ethische Commissie voor de telecommunicatie;
- het beter afstemmen van het spreidingsregime van openbare betaaltelefoons op de werkelijke behoeften.

HET SAMENWERKINGSAKKOORD MET DE GEMEENSCHAPPEN

Naar aanleiding van het arrest van het Arbitragehof van 14 juli 2004 is er uiteindelijk op 17 november 2006 een samenwerkingsakkoord gesloten tussen de Federale Staat en de drie gemeenschappen. Dit akkoord regelt het beheer van de elektronische communicatie voor zover het betrekking heeft op een bevoegdheid die wordt gedeeld tussen het federale niveau en de gemeenschappen. Na een proces van goedkeuring door de respectieve wetgevende assemblees is het eind september 2007 in werking getreden.

In het deel in verband met de regulering bestaat het hoofdprincipe waarop het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 berust, erin dat elk van de bevoegde autoriteiten de anderen op de hoogte moet brengen van haar ontwerpbeslissingen. De overige regulatoren hebben dan een korte periode om die te onderzoeken en eventueel te reageren door de samenwerkingsprocedure in werking te stellen. In dat geval komt de Conferentie van regulatoren (CRC), waarin de federale en de gemeenschapsregulatoren verenigd zijn, bijeen om een akkoord te bereiken over de geplande maatregel. Als er geen consensus wordt bereikt, kan het politieke niveau het dossier in behandeling nemen en dan is het de taak van de ministers van de respectieve regeringen om een akkoord te sluiten.

Nadat het samenwerkingsakkoord in werking was getreden, zijn de verschillende regulatoren overeenkomstig dat akkoord bijeengekomen om een huishoudelijk reglement van de CRC op te stellen, dat vervolgens nog moet worden goedgekeurd door een interministerieel comité van de Federale Staat en de gemeenschappen.

GESCHILLEN

Van de tien besluiten die in de loop van 2008 zijn aangevochten, verdienen de volgende zaken aandacht, welke van bijzonder belang zijn voor de economische regulering van de sector:

1. Belgacom Mobile, BASE en Mobistar hebben bij het hof van beroep van Brussel een vordering ingesteld tegen het aanvullende besluit van 29 april 2008 van de Raad van het BIPT op het besluit van 11 augustus 2006 betreffende markt 16 van de gespreksafgifte op afzonderlijke

- mobiele netwerken betreffende de regulering van de gespreksafgiftelasten van de mobiele operatoren;
2. Belgacom heeft bij het hof van beroep van Brussel een vordering ingesteld tegen het besluit van de Raad van het BIPT van 25 juli 2008 waarbij aan Belgacom een administratieve boete wordt opgelegd wegens de niet-naleving van het besluit van 11 augustus 2006 wat betreft de tarieven van oproepen naar mobiele netwerken;
 3. Belgacom, Mobistar en BASE hebben bij het hof van beroep van Brussel het besluit van 25 november 2008 betreffende de afstand van de stilzwijgende verlenging van de vergunningen voor de aanleg en de exploitatie van de twee netwerken voor gsm-mobilofonie (Mobistar en Proximus) en het netwerk van de DCS⁴ 1800-operator (BASE) aangevochten.

Een arrest van het hof van beroep van Brussel van 4 april 2008 heeft tevens zijn stempel gedrukt op de betwistingen rond de marktanalyses. Het hof heeft daarin de aanvulling van 18 december 2007 op het besluit van de Raad van het BIPT van 11 augustus 2006 betreffende de regulering van de lasten voor gespreksafgifte van de mobiele operatoren vanaf 2008 geschorst.

Economische regulering

MARKTTOEGANG

Het Instituut behandelt alle aangiftes voor de exploitatie van vaste en mobiele telecommunicatienetwerken en de erop aangeboden telecommunicatiediensten.

Registraties 2008	
Soort dienst	Totaal
Openbare telefoniedienst	6
Openbaar netwerk	2
Spraakdiensten	25
VoIP-dienst	13
Belkaarten	3
Carrier Select/Carrier Preselect	7
Andere spraakdienst	2
Andere diensten	23
Huurlijnen	6
Internettoegang	14
Andere	3
Totaal registraties	56

MARKTANALYSES

De marktanalyses zijn een essentieel onderdeel van het regelgevende kader omdat zij grotendeels bepalen welke verplichtingen opgelegd worden in de elektronische communicatiesector. In dat regelgevende kader zijn de afbakening van de markten en de analyse van de marktsituatie geïnspireerd op het mededingingsrecht. De relevante markten zijn bijvoorbeeld niet meer bij wet vastgelegd maar worden door de nationale toezichthouder gedefinieerd op basis van aanbevelingen van de Europese Commissie, die geregeld herzien worden en een lijst bevatten van de markten die volgens de Europese Commissie in aanmerking komen voor ex-anteregulering. Sinds de invoering van het regelgevende kader van 2002 heeft de Europese Commissie twee aanbevelingen gepubliceerd: de eerste op 11 februari 2003 met een lijst van 18 markten en de tweede op 17 december 2007 met een lijst van 7 markten. Het meest opvallende verschil tussen de twee aanbevelin-

gen is de sterk ingekorte lijst van voor ex-anteregulering in aanmerking komende relevante markten: veel markten waarvoor de Europese Commissie in 2003 nog tot de conclusie gekomen was dat ex-anteregulering nodig was in de meeste Europese landen, waren dat in de ogen van de Europese Commissie vier jaar later niet meer; een enkele keer zijn ook twee relevante markten tot een enkele gegroepeerd omdat geacht werd dat de opsplitsing die in 2003 nog zinvol was, in 2007 achterhaald was. In de onderstaande tabel staan de relevante markten uit beide aanbevelingen en wordt aangegeven welke markten met elkaar overeenstemmen.

Relevante markten uit de Aanbeveling 2003	Relevante markten uit de Aanbeveling 2007
1. Toegang tot het openbare telefoonnetwerk op een vaste locatie voor particuliere klanten	1. Toegang tot het openbare telefoonnetwerk op een vaste locatie
2. Toegang tot het openbare telefoonnetwerk op een vaste locatie voor zakelijke klanten	
3. Openbaar beschikbare nationale telefoondiensten geleverd op een vaste locatie voor particuliere gebruikers	
4. Openbaar beschikbare internationale telefoondiensten geleverd op een vaste locatie voor particuliere gebruikers	
5. Openbaar beschikbare nationale telefoondiensten geleverd op een vaste locatie voor zakelijke gebruikers	
6. Openbaar beschikbare internationale telefoondiensten geleverd op een vaste locatie voor zakelijke gebruikers	
7. Minimumverzameling van huurlijnen	
8. Gespreksopbouw op het openbare telefoonnetwerk, verzorgd op een vaste locatie	2. Gespreksopbouw op het openbare telefoonnetwerk, verzorgd op een vaste locatie
9. Gespreksafgifte op afzonderlijke openbare telefoonnetwerken, verzorgd op een vaste locatie	3. Gespreksafgifte op afzonderlijke openbare telefoonnetwerken, verzorgd op een vaste locatie
10. Gespreksdoorgiftdiensten in het vaste openbare telefoonnetwerk	
11. Ontbundelde toegang op wholesaleniveau tot metalen netten en subnetten	4. Toegang tot netwerkinfrastructuur op wholesaleniveau op een vaste locatie
12. Wholesalebreedbandtoegang	5. Wholesalebreedbandtoegang
13. Afgevend segmenten van huurlijnen op wholesaleniveau	6. Afgevend segmenten van huurlijnen op wholesaleniveau
14. Bundelsegmenten van huurlijnen op wholesaleniveau	
15. Toegang en gespreksopbouw op openbare mobiele telefoonnetwerken	
16. Gespreksafgifte op afzonderlijke mobiele netwerken	7. Gespreksafgifte op afzonderlijke mobiele netwerken
17. Nationale wholesalemarkt voor internationale roaming via openbare mobiele netwerken	
18. Omroeptransmissiediensten voor het leveren van omroepinhoud aan eindgebruikers	

Het is gebruikelijk de markten aan te duiden met het nummer dat zij gekregen hebben in de aanbevelingen; in wat volgt worden de marktnummers uit de eerste aanbeveling aangevuld met "(03)" en die uit de tweede met "(07)".

Het wegvallen uit de lijst betekent echter geenszins dat een markt niet meer geanalyseerd hoeft te worden: de verplichtingen opgelegd naar aanleiding van een marktanalyse kunnen slechts opgeheven worden door een volgende marktanalyse. Bovendien kan een NRI (Nationale Regelgevende Instantie) tot de conclusie komen dat de overwegingen die Europawijd de Commissie ertoe geleid hebben om een markt van de lijst af te voeren, voor het eigen land niet of nog niet opgaan.

Om te bepalen of een markt in aanmerking komt om ex ante gereguleerd te worden, stelt de Europese Commissie de driecriteriatest voor. Die test staat beschreven in de memories van toelichting bij de aanbevelingen betreffende de relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronischecommunicatiesector van 11 februari 2003 en die van 17 december 2007.

De drie criteria zijn:

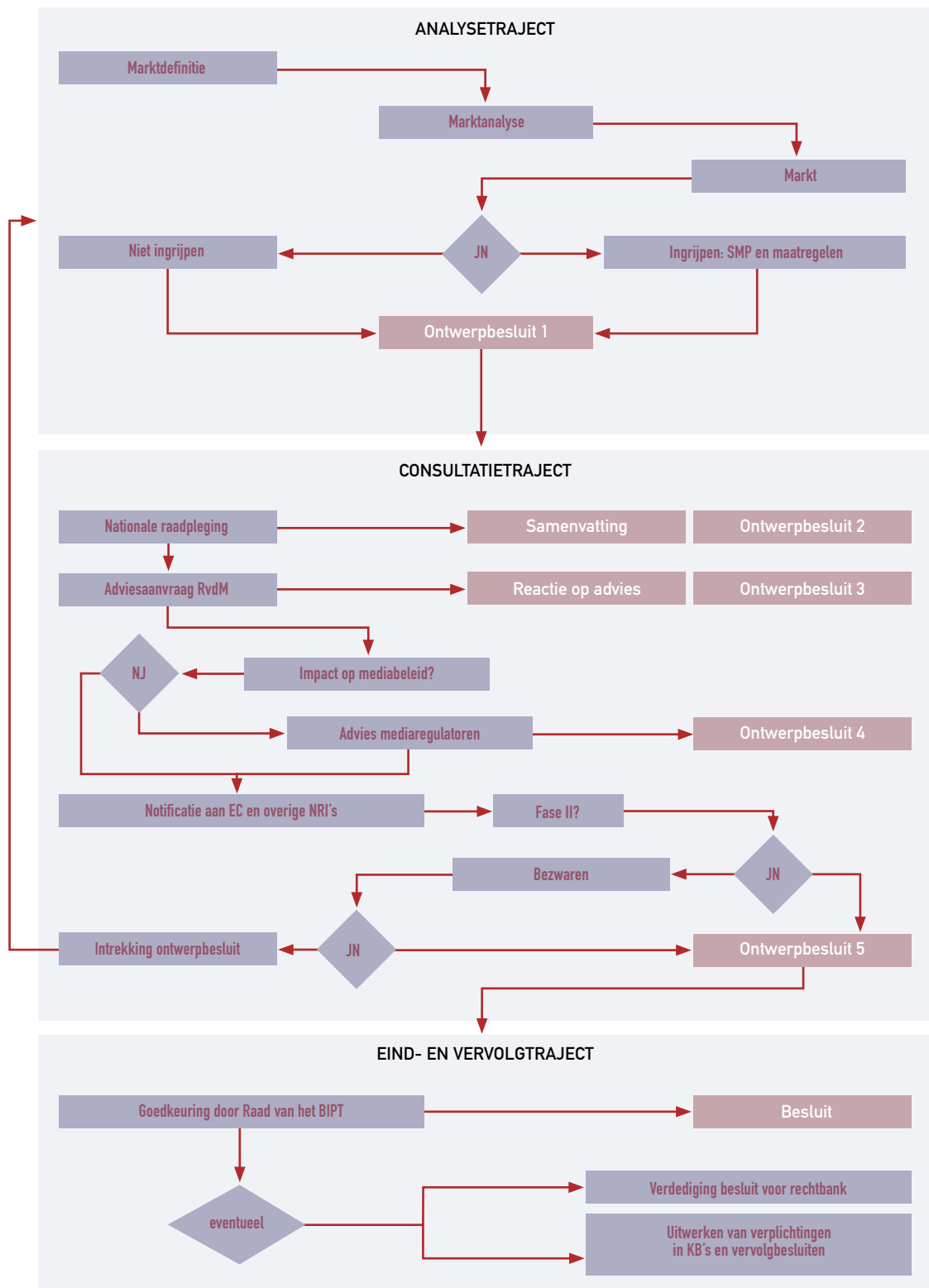
- belemmeringen voor markttoegang en de ontwikkeling van de mededinging, hetzij structurele hetzij wettelijke of regelgevende belemmeringen;
- dynamische aspecten, m.a.w. de vraag of de markt kenmerken vertoont waardoor die na verloop van tijd een ontwikkeling naar daadwerkelijke mededinging zal vertonen zonder een behoefte aan regelgevende interventie ex ante;
- de relatieve doeltreffendheid van het mededingingsrecht.

De drie criteria moeten cumulatief vervuld zijn: als er aan één criterium niet voldaan is, is de test negatief en komt de betreffende markt niet in aanmerking om ex ante gereguleerd te worden, m.a.w. heeft het uitvoeren van een SMP-analyse en het bepalen van geschikte verplichtingen geen zin.

De Europese Commissie heeft gesteld dat die test niet uitgevoerd hoeft te worden voor de markten die in de aanbeveling staan, tenzij een NRI vindt dat een dergelijke markt niet in aanmerking komt om ex ante gereguleerd te worden. Wil een NRI een markt wel reguleren en staat die niet in de meest recente aanbeveling, dan moet die NRI wel de driecriteriatest uitvoeren.

De marktanalyseprocedure kan globaal opgedeeld worden in twee trajecten: het analysetraject en het raadplegingstraject. Het analysetraject omvat de marktdefinitie, de marktanalyse, het bepalen van SMP-ondernemingen en het vaststellen van de verplichtingen. Het raadplegingstraject bestaat uit het ter raadpleging voorleggen van het in het analysetraject tot stand gekomen ontwerpbesluit aan achtereenvolgens de sector, de Raad voor de Mededinging, in sommige gevallen de mediaregulatoren, aan de Europese Commissie als ook aan de andere nationale regulatoren.

Hierna vindt u een schematisch overzicht van de door het BIPT te doorlopen stappen in het kader van de marktanalyseprocedure.

2008 was al met al een overgangsjaar wat de marktanalyses betreft. De goedkeuring en de publicatie van de analyse van de markten 11(03) en 12(03) kan beschouwd worden als het eindpunt van de eerste ronde waarbij wij gemakshalve markt 18 even buiten beschouwing laten. Op te merken valt dat de Europese Commissie zich in januari 2008 heeft verheugd over de manier waarop het BIPT de reglementering van hogesnelheidsbreedband (VDSL) heeft aangepakt. Om rekening te houden met de evolutie naar kern- en aansluitnetwerken van de nieuwe generatie (NGN⁵/NGA⁶) werd er een besluit aangenomen om de maatregelen bepaald in het marktanalysebesluit van 10 januari 2008 aan te passen aan de zich wijzigende marktsituatie in afwachting van een tweede marktanalyse. Op bladzijde 7 van haar rapport 2008 onderstreept ECTA, de vereniging van de concurrerende telecommunicatieoperatoren, het feit dat de door het BIPT aangenomen benadering voor de regulering van de netwerken van de nieuwe generatie positief is en in de richting gaat van de vooruitgang en de technologische neutraliteit.

De tweede ronde van de marktanalyses werd ingezet met de analyse van de markten 3(03) en 5(03), de retailmarkten voor de nationale telefoondiensten op een vaste locatie. Die markten staan wel niet in de nieuwe aanbeveling maar het BIPT was enerzijds verplicht die analyse uit te voeren omdat er in het vorige marktanalysebesluit correctiemaatregelen opgelegd waren en anderzijds omdat er op die markten concurrentieproblemen waren vastgesteld die een verdere ex-anteregulering verantwoordden. De markten werden getoetst aan de drie criteria en het BIPT kwam tot de conclusie dat zij nog altijd in aanmerking komen voor ex-anteregulering. Belgacom beschikte bovendien nog altijd over een aanzienlijke marktmacht en kreeg voor een nieuwe reguleringsperiode verplichtingen opgelegd, hoewel niet alle oude verplichtingen gehandhaafd werden.

Door een aantal ontwikkelingen op en rond de markten 4(07) en 5(07) besloot het BIPT opnieuw een beroep te doen op een consultant: de verruiming van de marktdefinitie in de nieuwe aanbeveling, de geografische segmentering die een aantal NRI's toegepast hadden, de evolutie naar NGN/NGA en het opkomen van "triple play". De keuze viel op Analysys Mason, dat het BIPT ook al begeleid had bij de eerste ronde van de marktanalyses.

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de voortgang met betrekking tot de relevante markten en de op die markten opgelegde verplichtingen. De vóór 2008 afgesloten marktanalyses staan op een lichtgrijze achtergrond.

Stand van zaken i.v.m. de voortgang van de marktanalyses (situatie op 31 december 2008)

Marktanalyse	Ronde	Stadium						Notificatie		Datum besluit
		Analysetraject	Nationale raadpleging	Advies RvdM	Advies media-regulatoren	Europese notificatie	Aangenomen besluit	Code	Opmerkingen	
Markt 1(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0400	Geen	19-06-2006
Markt 2(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0401	Geen	19-06-2006
Markt 3(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0435	Opmerkingen	11-08-2006
Markt 3(03)	2	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2008/0798	Opmerkingen	06-11-2008
Markt 4(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0436	Geen	11-08-2006
Markt 5(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0437	Opmerkingen	11-08-2006
Markt 5(03)	2	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2008/0799	Opmerkingen	06-11-2008
Markt 6(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0438	Geen	11-08-2006
Markt 7(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0551	Geen	17-01-2007
Markt 8(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0439	Geen	11-08-2006
Markt 9(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0440	Geen	11-08-2006
Markt 9(03)bis ⁷	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0456	Geen	07-03-2007
Markt 10(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0441	Geen	11-08-2006
Markt 11(03)	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	BE/2007/0735	Opmerkingen	10-01-2008
Markt 12(03)	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	BE/2007/0736	Opmerkingen	10-01-2008
Markt 13(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0552	Opmerkingen	17-01-2007
Markt 14(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0553	Geen	17-01-2007
Markt 15(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2007/0610	Geen	02-05-2007
Markt 16(03)	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0433	Opmerkingen	11-08-2006
Markt 16(03)bis ⁸	1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2007/0655	Opmerkingen	18-12-2007
Markt 17(03) ⁹	1									
Markt 18(03)	1	✓								

De onderstaande tabel geeft voor elk van de gefinaliseerde marktanalyses een overzicht van de conclusies van het BIPT. Er wordt aangegeven in welke mate op de desbetreffende markt concurrentie bestaat en welke maatregelen er door het BIPT werden opgelegd aan de operatoren.

7. AANMELDING VAN 11 NIEUWE ONDERNEMINGEN

8. AANPASSING VAN MTR EN GLIJPAD

9. ANALYSE NIET MEER RELEVANT NA INGRIJPEN VAN EUROPESE COMMISSIE OP DIE MARKT

Resultaat van de voltooide marktanalyses

Markt-analyse	Ronde	Conclusie		SMP-onderneming(en)	Verplichtingen (wetsartikel)								
		Concurrerend	Niet-concurrerend		Non-discriminatie (58)	Transparantie (59)	Gescheiden boekhouding (60)	Toegang en interconnectie (61)	WLR ¹⁶ (61)	Prijscontrole en KTS ¹⁷ (62)	Carrier(voor)keuze (63)	Maatregelen op retailniveau (64)	Minimumpakket huurlijnen (65)
Markt 1(03)	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Markt 2(03)a ¹⁰ , 2(03)b ¹	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Markt 2(03)c ¹⁰	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
Markt 3(03)	1		●	Belgacom								✓	
Markt 3(03)	2		●	Belgacom								✓	
Markt 4(03)	1	●											
Markt 5(03)	1		●	Belgacom								✓	
Markt 5(03)	2		●	Belgacom								✓	
Markt 6(03)	1	●											
Markt 7(03)	1		●	Belgacom	✓	✓				✓			✓
Markt 8(03)	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓		✓			
Markt 9(03)a ¹¹	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓		✓			
Markt 9(03)b ¹¹	1		●	Telenet en Versatel	✓	✓				✓ ¹⁵			
Markt 9(03)c ¹¹	1		●	BT, Coditel, COLT, MCI, Mobistar en Scarlet	✓ ¹³	✓				✓ ¹⁵			
Markt 9(03)bis	1		●	3 Stars Net ... ¹⁴	✓ ¹³	✓				✓ ¹⁵			
Markt 10(03)	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓		✓			
Markt 11(03)	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓		✓			
Markt 12(03)	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓		✓			
Markt 13(03)	1		●	Belgacom	✓	✓	✓	✓		✓			
Markt 14(03)	1	●											
Markt 15(03)	1	●											
Markt 16(03)a ¹²	1		●	BMB en Mobistar	✓		✓	✓		✓			
Markt 16(03)b ¹²	1		●	BASE	✓ ¹³			✓		✓			

10.
2A: ANALOGIE TOEGANG;
2B: ISDN-2;
2C: ISDN-30

11.
9A: VERPLICHTINGEN VOOR BELGACOM,
9B: VERPLICHTINGEN VOOR VERSATEL EN TELENET;
9C: VERPLICHTINGEN VOOR OVERIGE AANGEMELDE ONDERNEMINGEN

12.
16A: VERPLICHTINGEN VOOR BELGACOM MOBILE (BMB) EN MOBISTAR;
16B: VERPLICHTINGEN VOOR BASE

13.
ALLEEN EXTERNE NON-DISCRIMINATIE

14.
... BRUTÉLÉ, EQUANT, IPNESS, REALROOT, SCARLET EXTENDED, SOUND & MOTION, TELE2, TOLEDO, WAVECREST EN WEEPEE STUDIO'S

15.
ALLEEN PRIJSCONTROLE (VERSCHIL TUSSEN 9B EN 9C/BIS IS GLIJPAD)

16. WHOLESALÉ LINE RENTAL

17. KOSTEN-TOEREKENINGS-SYSTEEM

Naast de eigenlijke marktanalyses werd er ook naar aanleiding van een uitspraak van het Brusselse hof van beroep het besluit gepubliceerd dat de verplichting om Key Performance Indicators (KPI's) te publiceren beter motiveerde en specificieerde. Hierdoor verhoogt de transparantie met betrekking tot de kwaliteit van de wholesalediensten die Belgacom aan de OLO's (Other Licensed Operators) levert.

Een arrest van datzelfde hof van beroep dwong het BIPT ook om zijn besluit te herzien met betrekking tot markt 16. De nieuwe tarieven die opgelegd waren in het bijkomende besluit van 18 december 2007 konden niet op de instemming van de rechter rekenen en in een besluit van 29 april 2008 werden de tarieven uit het eerste marktanalysebesluit opnieuw ingesteld.

Ook in 2008 is er tegen de marktanalysebesluiten van het BIPT een beroep ingesteld door de betrokken SMP-onderneming. Belgacom stapte naar het Brusselse hof van beroep om de conclusies van het besluit met betrekking tot de markten 11(03) en 12(03) aan te vechten.

REGULERING VAN DE OPERATOR MET EEN STERKE MACHTSPOSITIE INZAKE TOEGANG EN VASTE TELEFONIE

BILLIJKE VOORWAARDEN

Na de bevestiging in 2006 van zijn statuut als operator met een sterke machtspositie op de markt is Belgacom onderworpen gebleven aan een zekere regulering wat betreft de toegang tot zijn infrastructures, alsook wat bepaalde wholesale- en retaildiensten betreft.

Belgacom is aldus verplicht om referentieaanbiedingen voor te stellen inzake interconnectie (BRIO), ontbinding van het aansluitnetwerk (BRUO) en bitstreamtoegang (BROBA). Die referentieaanbiedingen leggen de tarieven en voorwaarden vast waaronder Belgacom zijn netwerk toegankelijk maakt voor de alternatieve operatoren.

BRIO

Inzake vaste telefonie omvat het BRIO de voorwaarden waaronder Belgacom zijn interconnectienetwerk toegankelijk stelt voor andere operatoren. Het interconnectienetwerk is het gedeelte van het netwerk voorbij het aansluitnetwerk.

Het BRIO is echter meer dan een eenvoudig overzicht van tarieven voor de overdracht van communicatie op stukken van netwerken. Het document bevat tevens kwaliteitsnormen, technische specificaties voor de geleverde diensten of de bestaande infrastructuur, bestelprocedures, leveringstermijnen, enz. Het BRIO kan worden geraadpleegd op de website van Belgacom.

Sedert een arrest van het hof van beroep van Brussel van 16 juni 2006 is Belgacom niet langer verplicht om elk jaar een nieuw BRIO voor te stellen. Het BRIO dat van kracht is heeft geen uiterste geldigheidsdatum meer. Elke wijziging die Belgacom in het BRIO aanbrengt, moet echter voor de publicatie ervan aan het BIPT worden meegedeeld. Het BIPT kan dan zijn gezag uitoefenen om wijzigingen te eisen, in voorkomend geval zelfs vóór de publicatie.

Bovendien moet het BIPT vaak ingrijpen om de ontwikkeling van een billijke concurrentie op de markt te waarborgen. De besluiten van het BIPT worden voorafgegaan door een raadpleging van de betrokken ondernemingen. De openbare raadplegingen worden gepubliceerd op de website van het Instituut.

Aangezien het BIPT niet langer jaarlijks de onderhandelingen over en de publicatie van een nieuwe versie van het BRIO moet organiseren, kan het zijn middelen inzetten voor de toekomstige regulering van de IP-interconnectie, die voortvloeit uit de invoering van de NGN-technologieën op het niveau van het "core"-netwerk.

In de tabel hieronder wordt een overzicht gegeven van de raadplegingen die in 2008 zijn gelanceerd in verband met het BRIO en/of interconnectie, alsook van het aantal antwoorden vanwege de sector.

Raadplegingen in 2008	Datum van publicatie	Aantal respondenten
Raadpleging van 18 december 2007 betreffende de interconnectietarieven voor de toegang tot de diensten met toegevoegde waarde van de andere operatoren	18/12/2007	4
Openbare raadpleging van 20 augustus 2008 betreffende de facturering van de interconnectie op basis van de capaciteit	20/08/2008	7
Raadpleging betreffende het ontwerp van besluit van het BIPT met betrekking tot de interconnectietarieven 2008-2010	15/10/2008	5

In de tabel worden ook de besluiten vermeld die op dat vlak in 2008 genomen zijn met vermelding van een eventueel gerechtelijk beroep.

Besluiten in 2008	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
Besluit van de Raad van het BIPT van 11 januari 2008 betreffende de interconnectiebetrekkingen tussen XtraCom en Belgacom	11/01/2008	nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 20 februari 2008 betreffende de interconnectietarieven voor 2008 van Belgacom voor de toegang tot de diensten met toegevoegde waarde van de andere operatoren	20/02/2008	nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 19 maart 2008 betreffende de interconnectiebetrekkingen tussen XtraCom en Belgacom	19/03/2008	nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 21 april 2008 betreffende de interconnectiebetrekkingen tussen XtraCom en Belgacom	21/04/2008	nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 26 november 2008 met betrekking tot de interconnectietarieven van Belgacom voor de periode 2008-2010	26/11/2008	nee

Het besluit van 26 november 2008 met betrekking tot de interconnectietarieven van Belgacom voor de periode 2008-2010 verdient bijzondere aandacht. Via dit besluit heeft het BIPT beslist om de tarieven te stabiliseren van een reeks interconnectiediensten die Belgacom aan de alternatieve operatoren verstrekt (en dus geen verhoging toe te staan), teneinde meer rechtszekerheid te creëren en investeringen door alle spelers op de markt aan te moedigen. De keuze voor deze stabilisatie vloeit voort uit de onderzochte elementen (resultaten van de kostenmodellen, ontwikkeling van de verkeersvolumes, overstap naar de netwerken van de nieuwe generatie, enz.). Het dient te worden opgemerkt dat Belgacom naar aanleiding van dat besluit heeft afgezien van een aantal beroepen tegen besluiten betreffende interconnectie die het Instituut had genomen.

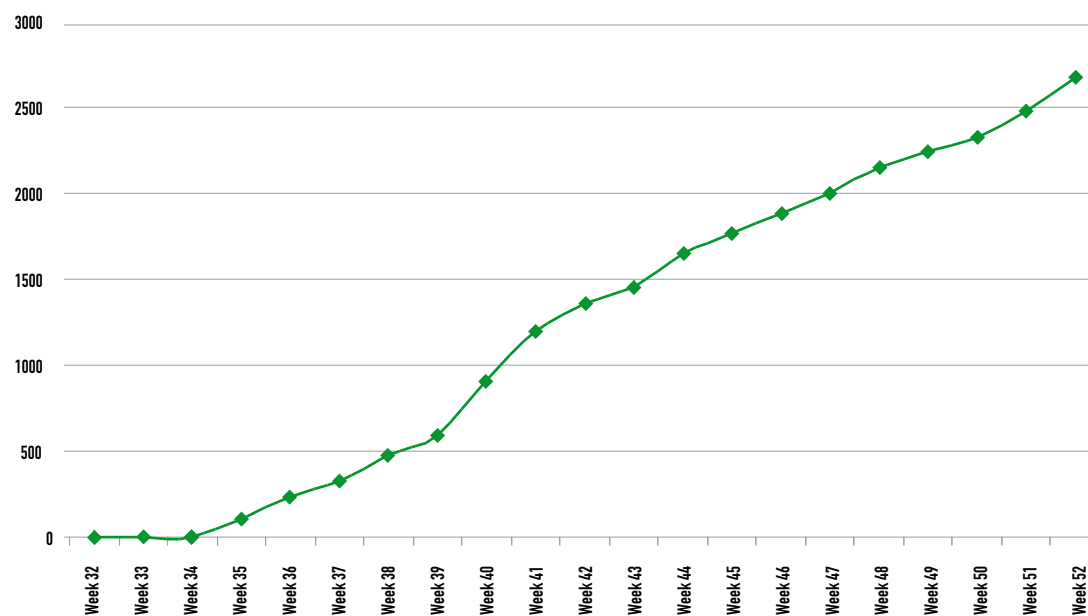
BRUO, BROBA EN WBA¹⁸

De BRUO-, BROBA- en WBA-aanbiedingen zijn erop gericht een groothandelsaanbod te doen voor breedband. Het BRUO is het aanbod waarbij de alternatieve operator continu kan beschikken over de hele of gedeeltelijke transmissiecapaciteit op de laatste draad die de abonnee met het netwerk verbindt. Via het BROBA huurt de alternatieve operator van Belgacom een capaciteit op de connectieapparatuur (DSLAM), alsook een ATM-transmissiecapaciteit in het ATM-netwerk van Belgacom om er toegang toe te hebben en een interconnectie met dat netwerk. Via het nieuwe WBA-aanbod huurt de alternatieve operator eveneens capaciteit maar dan via het Ethernet-netwerk en de VDSL2-connectieapparatuur van Belgacom. Die aanbiedingen zijn bijzonder belangrijk op het gebied van internettoegang, omdat zij operatoren in staat stellen om een alternatief aanbod te doen, zonder dat die laatsten over infrastructuur beschikken die toegang verleent tot de klant (BRUO) of een even fijnmazige infrastructuur hebben als Belgacom (BROBA & WBA). Op die manier dragen die aanbiedingen bij tot de ontwikkeling van concurrentie en tot een gediversifieerd aanbod, niet alleen op de markt voor internettoegang maar ook op die van de Virtuele Private Netwerken.

Nieuwe referentieaanbiedingen

Belgacom heeft op 18 januari 2008 bij het BIPT een voorstel ingediend waarbij ADSL2+ opgenomen wordt in het BROBA-referentieaanbod. Het Instituut heeft daarna op basis van verschillende werkvergaderingen en raadplegingen een aantal besluiten opgesteld, die de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten voor de implementatie van ADSL2+ vastlegden. ADSL2+ is sinds 1 juli 2008 via het BROBA beschikbaar voor de alternatieve operatoren.

Gecumuleerd aantal aangevraagde BROBA ADSL2+-lijnen in 2008 (Bron: BIPT)

Het marktanalysebesluit van 10 januari 2008 verplichtte Belgacom ook om VDSL2 via een bitstreamaanbod beschikbaar te maken. In augustus 2008 heeft Belgacom een ontwerp hiervan aan het Instituut overgezonden. Gedurende het najaar van 2008 heeft het Instituut via preconsultaties en werkvergaderingen dit nieuwe aanbod met de sector besproken en de basis gelegd voor een ontwerpbesluit dat begin februari 2009 gepubliceerd werd.

Tariefaanpassingen

In de laatste stap van de herziening van alle maandelijkse en eenmalige tarieven, werd het kostenmodel voor collocatie aangepast. De kosten voor de "floorspace" daalden en de energietarieven stegen marktconform.

Als gevolg van het nieuwe NTP¹⁹ -proces, dat het aantal klantenbezoeken in geval van installatie of migratie drastisch beperkt, werden de installatietarieven opgesplitst in met en zonder klantenbezoek en verlaagden de installatiekosten voor de alternatieve operatoren.

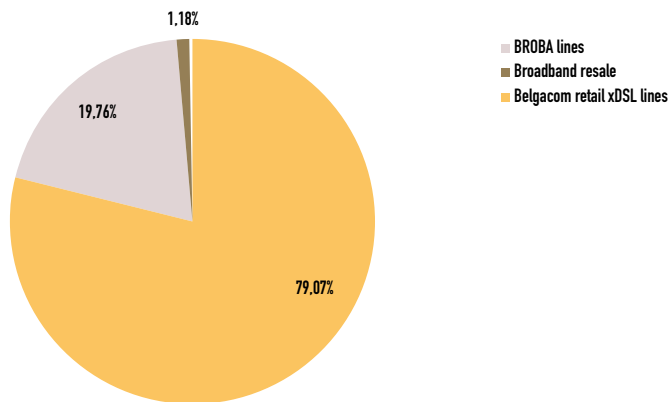
	Raw Copper	Without voice
Activation without visit	25,44	40,98
Activation with visit	91,93	99,62
Activation – 2007 tariff	51,32	80

De lancering van het Full VP²⁰ -proces zorgde voor een vermindering van het aantal fysieke handelingen bij de migratie van bitstreamklanten, waardoor ook de migratiekosten verminderden.

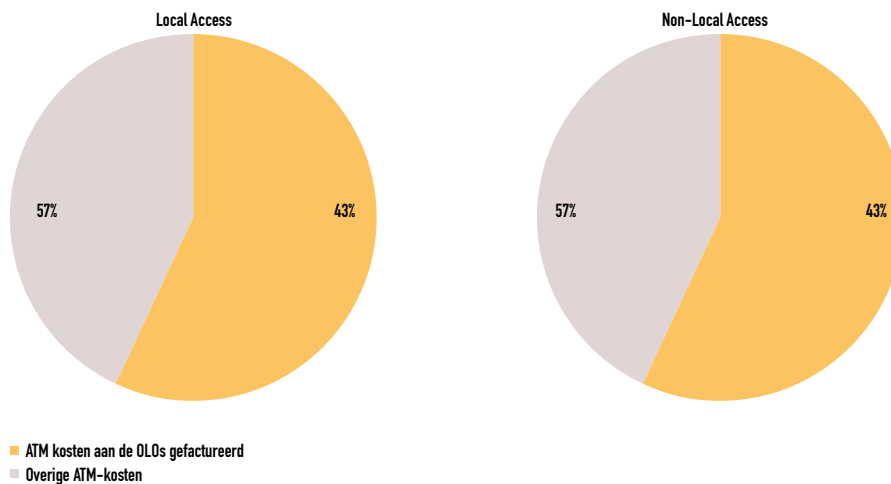
	2007	2008	delta
Change owner BROBA with voice	€ 34,82	€ 21,78	-37%
Change owner BROBA without voice	€ 36,76	€ 24,11	-34%

In oktober 2008 werd de maandelijkse huurprijs voor BROBA herzien. Vooral de ATM-transportkosten werden met 40 à 60% verlaagd omdat de OLO's in vergelijking met hun marktaandeel ten opzichte van Belgacom een disproportioneel groot gedeelte van de ATM-kosten voor hun rekening namen.

Opdeling van de xDSL-markt (cijfers S2 2007 - Bron: BIPT)

Vergelijking van de reëel gefactureerde bedragen aan de OLO's met de totale ATM-kosten

In de volgende grafieken worden de verminderingen van de BROBA- en BRUO-tarieven getoond.

Cost per bitstream line – Mass market operator

	jan/06	jan/07	jul/07	okt/07	feb/08	okt/09
user line	€ 12,19	€ 10,60	€ 9,15	€ 9,15	€ 9,15	€ 9,22
local access	€ 0,46	€ 0,24	€ 0,24	€ 0,24	€ 0,24	€ 0,06
non-local access	€ 2,39	€ 2,39	€ 2,39	€ 2,39	€ 2,39	€ 0,71
installation (over two years)	€ 3,23	€ 3,23	€ 3,23	€ 3,05	€ 2,45	€ 2,38
Cost per user	€ 18,27	€ 16,46	€ 15,01	€ 14,83	€ 14,22	€ 12,37

Raadplegingen	Datum van raadpleging	Aantal respondenten
BROBA ADSL2+	12/03/2008	4
Collocatietarieven	16/04/2008	4
Addendum NTP-proces	16/04/2008	2
BROBA rental fee	30/04/2008	4
Blocks & Tie Cables - tarieven	23/04/2008	2
Full VP-tarieven	07/05/2008	3
BROBA – ATM-tariefstructuur	18/06/2008	4
BROBA rental fee	03/09/2008	5
Besluiten in 2008	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
Invoering van de technologie VDSL2 in het kader van het BRUO	30/01/2008	
BROBA ADSL2+ - kwalitatieve aspecten	04/06/2008	
BROBA ADSL2+ - one time fees	11/06/2008	x
BROBA ADSL2+ - rental fee	25/07/2008	x
Collocatietarieven	25/06/2008	
Addendum NTP-proces	11/06/2008	
Blocks & Tie Cables - tarieven	02/07/2008	x
Full VP-tarieven	20/08/2008	
BROBA rental fee	22/10/2008	
BRUO & BROBA Annex K - Migraties	19/11/2008	

NGN/NGA

Belgacom heeft tijdens zijn algemene vergadering op 9 april 2008 verklaard dat het in het kader van de modernisering van zijn netwerk en het omschakelen naar Ethernet-technologie in zijn corenetwerk en het gebruik van VDSL2 voor het toegangsnetwerk ongeveer 10% à 15% van zijn centrales wil sluiten.

Op 13 juni 2008 heeft Belgacom zijn toekomstplannen aan het BIPT voorgesteld. De impact van de sluiting van 65 centrales is aanzienlijk. Alhoewel het gaat om slechts 10 à 15% van het aantal centrales heeft dit invloed op 40% van de BRUO-lijnen en 14% van de BROBA-lijnen, terwijl er in 52 van deze centrales collocatieruimte aanwezig is.

Voor de BRUO-lijnen is ontbundeling vanuit de straatcabine in plaats van uit de centrale geen volwaardig alternatief. Een studie uitgevoerd door Analysys Mason in opdracht van het BIPT toont de beperkte levensvatbaarheid aan van subloopontbundeling; enkel een beperkt aantal straatcabines kan ontbundeld worden wanneer ondersteunende diensten aanwezig zijn, de alternatieve operatoren een marktaandeel van minstens 18% hebben en de opbrengst per klant toeneemt met 10 à 15 euro.

Daarnaast staan er een aantal centrales op de lijst waar de komende maanden een nieuwe collocatieruimte werd gepland. De kans is groot dat deze investeringen niet zullen doorgaan indien het Instituut niet voldoende snel meer transparantie geeft over wat er met deze geplande sluitingen zal gebeuren. Het wegvallen van deze bijkomende investeringen kan verstrekkende gevolgen hebben voor de concurrentie op de Belgische breedbandmarkt.

Het BIPT heeft een addendum toegevoegd aan het marktanalysebesluit van 10 januari 2008 waarin bijkomende maatregelen een antwoord bieden op de effecten van de sluiting van de centrales, de overgang van ATM naar Ethernet voor het corenetwerk en de migratie van de centrale naar de straatcabine in het kader van VDSL2. Door de bijkomende maatregelen in het besluit van 12 november 2008 wil het Instituut meer zichtbaarheid geven aan alle marktspelers over de toekomstige netwerkontwikkelingen, de uitstap van marktspelers voorkomen en breedbandconcurrentie stimuleren.

GESCHEIDEN BOEKHOUDING, OPSTELLING VAN MODELLEN EN KOSTENTOEREKENINGSSYSTEEM

Het BIPT heeft als taak na te gaan of de wholesaletarieven van Belgacom wel degelijk de kosten weerspiegelen die de operator met een sterke machtspositie moet dragen, terwijl hij toch een return op zijn investering behoudt. Om die taak te vervullen zijn ingewikkelde technisch-economische modellen nodig, alsook betrouwbare financiële en niet-financiële gegevens.

Zo kunnen interconnectietarieven in het bijzonder worden bepaald op basis van een top-down (van boven naar beneden) of van een bottom-up benadering (van beneden naar boven). In het eerste geval gebruikt men een kostenmodel dat opgebouwd is op basis van de boekhouding van een operator, waarbij de relevante kosten worden gespreid over de verschillende netwerkdelen en de diensten die van deze onderdelen gebruikmaken. Het bottom-up model wordt dan weer opgebouwd uitgaande van de verkeersvolumes die een operator moet verzenden, waarbij die volumes bepalend zijn voor de optimale dimensionering van de verschillende netwerklagen.

In principe maakt het bottom-up model het mogelijk om de situatie van een efficiënte operator beter te weerspiegelen. Naargelang van de dossiers maakt het BIPT gebruik van een top-down en/of een bottom-up model.

Om na te gaan of de kosten correct zijn toegekend en om concurrentieverstorende kruissubsidiëring tussen verschillende diensten te voorkomen, controleert het Instituut bovendien of Belgacom bepaalde verplichtingen inzake gescheiden boekhouding nakomt.

In de tabel hieronder wordt een overzicht gegeven van de raadplegingen die op dit vlak in 2008 zijn gelanceerd, alsook het aantal antwoorden vanwege de sector.

Raadplegingen in 2008	Datum van publicatie	Aantal respondenten
Raadpleging met betrekking tot het ontwerpbesluit van het BIPT inzake de publicatie van een overeenstemmingsverklaring met betrekking tot de gescheiden boekhouding van Belgacom voor het jaar 2003	6/08/2008	2
Raadpleging met betrekking tot het ontwerpbesluit van het BIPT inzake de publicatie van een overeenstemmingsverklaring met betrekking tot de gescheiden boekhouding van Belgacom voor het jaar 2004	6/08/2008	2

In de volgende tabel worden de besluiten vermeld die op dat vlak in 2008 genomen zijn met vermelding van een eventueel gerechtelijk beroep.

Besluiten in 2008	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
Besluit van de Raad van het BIPT van 23 januari 2008 betreffende de kapitaalkosten die moeten worden toegepast in de referentieaanbiedingen van Belgacom	23/01/2008	nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 18 juni 2008 betreffende de publicatie van een overeenstemmingsverklaring met betrekking tot de gescheiden boekhouding van Belgacom voor het jaar 2002	18/06/2008	nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 22 oktober 2008 betreffende de publicatie van een overeenstemmingsverklaring met betrekking tot de gescheiden boekhouding van Belgacom voor het jaar 2003	22/10/2008	nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 5 november 2008 betreffende de publicatie van een overeenstemmingsverklaring met betrekking tot de gescheiden boekhouding van Belgacom voor het jaar 2004	5/11/2008	nee

Daarenboven heeft het BIPT in 2008 een besluit betreffende de conformiteit van het kostentoerekenings-systeem van Belgacom voor 2007 opgesteld. Dit besluit, dat aangenomen is op 28 januari 2009, houdt in dat een overeenstemmingsverklaring met betrekking tot het kostentoerekeningssysteem van Belgacom wordt gepubliceerd op grond van een audit die wordt uitgevoerd door een erkend bedrijfsrevisor. Een beschrijving van het kostentoerekeningssysteem van Belgacom wordt als een bijlage bij het besluit gepubliceerd. Door deze aanpak is de transparantie op de markt aanzienlijk verhoogd.

CONTROLE OP DE RETAILTARIEVEN

Vaste telefonie

Op 11 augustus 2006 had het BIPT een besluit aangenomen betreffende de markten voor gespreksafgifte op elk mobiel netwerk, waarin het de mobiele operatoren een geleidelijke verlaging van hun termineringstarieven oplegde (besluit "markt 16"). Op dezelfde datum had het BIPT ook een besluit aangenomen betreffende de retailmarkten voor openbaar beschikbare telefoondiensten op een vaste locatie (besluit "vaste telefonie") waarbij het aan Belgacom een verplichting had opgelegd die betrekking had op de verbodsbepalingen van artikel 64 van de wet van 13 juni 2005, onder andere het verbod op het hanteren van abnormaal hoge tarieven.

Het doel dat het BIPT met deze twee besluiten nastreefde bestond erin de particuliere en zakelijke gebruikers een maximaal prijsvoordeel te bieden door de aanzienlijke dalingen van de lasten voor gespreksafgifte op de mobiele netwerken door te berekenen in de retailtarieven. Sedertdien heeft het BIPT moeten vaststellen dat Belgacom de verlagingen van de termineringlasten voor mobiele gesprekken niet volledig had doorberekend in zijn retailtarieven. In 2007 had het BIPT Belgacom twee keer aangemaand om zijn retailtarieven voor oproepen van vast naar mobiel aan te passen. Deze ingebrekestellingen hadden tot tariefverlagingen geleid, zonder dat de verlagingen van de termineringlasten voor mobiele gesprekken integraal ten goede kwamen aan de gebruikers. Het BIPT heeft dus vastgesteld dat de overtreding die aan de grondslag lag van de ingebrekestelling van 18 oktober

ber 2007 bleef bestaan. Rekening houdende met de gegevens van het dossier heeft het BIPT Belgacom een administratieve boete van 3.090.000 euro opgelegd.

Het BIPT heeft er eveneens op toegezien dat de verlagingen van de gespreksafgiftetarieven van de operatoren Telenet en Versatel correct worden doorberekend.

In de volgende tabel worden de besluiten vermeld die in 2008 op het stuk van retailtarieven genomen zijn met vermelding van een eventueel gerechtelijk beroep.

Besluiten in 2008	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
Besluit van het BIPT van 25 juli 2008 tot oplegging van een administratieve boete aan Belgacom wegens de niet-naleving van het besluit van 11 augustus 2006 wat betreft de oproeptarieven naar mobiele netwerken	25/07/2008	ja

HUURLIJNEN

Zoals bekend is een huurlijn een dienst die bestaat uit het leveren van permanente transmissiecapaciteit tussen twee punten. Dat betekent dat die capaciteit volledig wordt toegewezen aan een klant, die de operator een vaste maandelijkse vergoeding betaalt.

Overeenkomstig het besluit betreffende markt 13 van 17 januari 2007 dat gepubliceerd is op 6 februari 2007 is Belgacom verzocht voor de markt voor afgevend segmenten van huurlijnen een referentieaanbod op te stellen, dat van Belgacom de naam "BROTSoLL" meegekregen heeft, wat staat voor Belgacom Reference Offer for Terminating Segments of Leased Lines. Belgacom heeft dit aanbod bezorgd en het is op 4 september 2007 voor raadpleging voorgelegd aan de sector. Het Instituut heeft de antwoorden bestudeerd en heeft na analyse van de marktsituatie, op 30 januari 2008 een besluit aangenomen waarin een aantal wijzigingen in het referentieaanbod worden gevraagd.

Tegelijk is voortgewerkt aan een bottom-up kostenmodel voor de SDH-technologie Synchronous Digital Hierarchy) – waarvan de methode op 9 augustus 2007 voor raadpleging was voorgelegd – waarna een tariefvoorstel tot stand is gekomen, dat op 6 juni 2008 ter consultatie is voorgelegd. Naar aanleiding van de ontvangen commentaar is het eindbesluit genomen op 3 september 2008.

Voor de prijzen van de huurlijnen in het kader van BROTSoLL Ethernet bestaat de tariefverplichting erin redelijke prijzen te hanteren. Omdat Belgacom groothandelsprijzen had voorgesteld die identiek waren aan de detailprijzen wanneer de lijn "customer sited" eindigt, heeft het Instituut op 21 augustus 2008 zijn vermoeden van het bestaan van price squeeze meegedeeld. Diezelfde dag heeft het de sector gevraagd met welke kostenelementen rekening moest worden gehouden en tevens om een standpunt verzocht met betrekking tot de beoogde methode. Belgacom heeft nieuwe tarieven voorgesteld en op 17 december 2008 heeft het Instituut aangekondigd dat het als gevolg daarvan de pricesqueezetest moest overdoen.

De invoering van het wholesaleaanbod voor afgevend segmenten van huurlijnen heeft tot de creatie geleid van een aanbod voor Ethernethuurlijnen die als backhaul kunnen dienen voor ontbundeling. Het gebruik van Ethernetverbindingen voor dat doel is een belangrijke stap voorwaarts, waardoor alternatieve operatoren materiaal van de nieuwe generatie, dat goedkoper is, kunnen invoeren, hetgeen de concurrentie op het gebied van breedband zou moeten vergemakkelijken.

Door een kostenmodel voor afgevend segmenten van huurlijnen op te stellen, kon een tarifiering worden ingevoerd die beter afgestemd is op de architectuur van het netwerk. Deze zou volgens een mededeling van Belgacom aan de investeerders moeten leiden tot een kostenverlaging voor de concurrerende diensten van 15 miljoen per jaar. Het ontbreken van een dergelijk model had hoge wholesaleprijzen in stand gehouden, met als gevolg dat de commerciële aanbiedingen duidelijk aantrekkelijker waren dan het gereguleerde aanbod, terwijl dit laatste al op de kosten gebaseerd moest zijn.

Daarbij heeft ECTA geoordeeld dat de aanpak waarvoor België gekozen heeft inzake Ethernetregulering heel interessant was (ECTA-rapport, bladzijde 7 en 25).

Er is een ontwerpbesluit opgesteld om op de wholesalemarkt voor afgevendende segmenten van huurlijnen de principes toe te passen van het besluit betreffende de KPI's. Het ontwerp is op 10 juli 2008 voor raadpleging voorgelegd en vervolgens bezorgd aan de Raad voor de Mededinging. Begin 2009 is het genotificeerd aan de Europese Commissie.

Besluiten in 2008	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
Besluit van 30 januari 2008 betreffende de kwalitatieve aspecten van het BROTSoLL	18/02/2008	Ja
Besluit van 3 september 2008 betreffende de kwantitatieve aspecten van het BROTSoLL	19/09/2008	Ja, tot schorsing en ten gronde. De vordering tot schorsing vanwege Belgacom is afgewezen door een arrest van het hof van beroep van 23 december 2008

Raadplegingen in 2008	Datum van publicatie	Aantal respondenten
Ontwerpbesluit betreffende de kwantitatieve aspecten BROTSoLL SDH	06/06/2008	5
Ontwerpbesluit KPI BROTSoLL	10/07/2008	2

REGULERING VAN DE OPERATOREN MET EEN STERKE POSITIE IN MOBIELE TELEFONIE

TERMINERINGSLASTEN

Na het besluit van het BIPT van 11 augustus 2006 betreffende markt 16 en op het verzoek van de Europese Commissie om het principe in acht te nemen van de tariefsymmetrie van de MTR-lasten, zijn deze tarieven op 1 februari 2008 aangepast op basis van een aanvullend besluit dat aangenomen was op 18 december 2007 om de tariefaanpassingen vast te stellen voor de jaren 2008 en 2009.

In zijn arrest van 4 april 2008 heeft het hof van beroep van Brussel evenwel de schorsing uitgesproken van deze nieuwe MTR-tarieven voor gespreksafgifte op mobiele netwerken. Het BIPT heeft bijgevolg op 29 april 2008 een nieuw aanvullend besluit betreffende markt 16 aangenomen, om de MTR-tarieven voor het jaar 2008 vast te stellen volgens de niveaus die waren vermeld in het oorspronkelijke besluit van 11 augustus 2006. Overeenkomstig dit nieuwe besluit zijn de MTR-tarieven aangepast op 1 mei 2008 en op 1 juli 2008. Analysys Mason Ltd is als consultant geselecteerd om het BIPT te helpen bij de ontwikkeling van een nieuw kostenmodel, dat de grondslag zal vormen voor de regulering van de MTR-lasten tijdens de nieuwe marktanalyseperiode (2009-2012). De voorkeur is uitgegaan naar de ontwikkeling van een bottom-up model in plaats van de top-down aanpak die was gevolgd in het generieke model van 2005, met name rekening houdende met het ontwerp van aanbeveling van de Europese Commissie over de regulering van de gespreksafgiftebelastingen in de Europese Unie.

DE SAMENWERKING INZAKE ECONOMISCHE REGULERING

SAMENWERKING VAN DE DIENST MET DE BELGISCHE MEDEDINGINGSAUTORITEITEN

De wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en tele-

communicatiesector heeft aan de Raad voor de Mededinging de zorg toevertrouwd om bepaalde geschillen tussen operatoren te beslechten, zowel op het stuk van elektronische communicatie als op postaal gebied. Om die geschillen te onderzoeken vaardigt het Instituut een vertegenwoordiger af om de ambtenaren van de mededingingsautoriteit in hun werk bij te staan. Dat was in 2007 het geval met een geschil tussen Belgacom en Mobistar over de tarieven voor toegang tot het netwerk van Belgacom.

Bovendien voorziet de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie in de tussenkomst van de Raad voor de Mededinging bij de voorbereiding van de besluiten die het Instituut moet nemen in het kader van de analyse van markten die opgelegd is door het nieuwe Europese regelgevingskader. Het advies dat daarbij door de Raad voor de Mededinging wordt verstrekt is niet bindend voor het Instituut behalve ten aanzien van het opleggen van bepaalde correctiemaatregelen.

In 2008 heeft de Raad voor de Mededinging advies verstrekt over de volgende analyses:

- 11/08/2008: ontwerpbesluit betreffende de impact van NGA/NGN;
- 08/09/2008: ontwerpbesluit betreffende de markten 3(03) en 5(03);
- 13/10/2008: ontwerpbesluit dat het analysebesluit betreffende markt 13 vervolledigt ten aanzien van de KPI's.

SAMENWERKING MET DE GEMEENSCHAPSREGULATOREN

De arresten van het Arbitragehof van 14 juli 2004 en van 13 juli 2005 hebben wegens de steeds grotere technologische convergentie van de telecommunicatie en de audiovisuele diensten, de noodzaak tot samenwerking tussen de Federale Staat en de gemeenschappen bevestigd om bepaalde delen van het domein van de elektronische communicatie te beheren. De omvang van deze kwesties en de praktische manier van aanpakken zijn vastgelegd in een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gemeenschappen. Dat akkoord betreft vier regelgevende instanties: het BIPT, de VRM²¹, de CSA²² en de Medienrat.

Het samenwerkingsakkoord schrijft voor dat de ontwerpbesluiten van een van die vier regelgevende instanties met betrekking tot infrastructuur die zowel voor elektronische communicatie als voor omroeptransmissie gebruikt kan worden, aan de andere drie regelgevende instanties overgezonden moeten worden en dan een procedure doorlopen, waarin vier fases onderscheiden kunnen worden:

- fase 1: een eerste beoordeling die maximaal 14 dagen duurt;
- fase 2: een tweede beoordeling die maximaal 7 dagen duurt en vereist is als er opmerkingen waren gemaakt tijdens de eerste beoordeling;
- fase 3: een verwijzing op verzoek van een van de betrokken partijen naar de CRC, een orgaan dat bestaat uit vertegenwoordigers van de vier regelgevende instanties;
- fase 4: een behandeling door het ICTRT, een interministerieel comité dat pas kan optreden als de CRC er na 75 dagen nog niet uitgekomen is.

In 2008 zijn er 18 ontwerpbesluiten in het kader van het samenwerkingsakkoord voorgelegd. Meestal ging de procedure niet verder dan fase 1: slechts in twee gevallen ging het tot fase 2.

Nummer	Ontwerpbesluit	Datum voorlegging	Fase
1	Opnemen van "VDSL2" in het BRUO	3 januari	1
2	BROBA 2008 ADSL2+	25 april	1
3	BROBA 2008 ADSL2+ one time fees	21 mei	1
4	Addendum "NTP-proces"	23 mei	1
2+	BROBA 2008 ADSL2+	23 mei	2
5	Oproep tot kandidaten voor vaste lokale radioverbindingen	27 mei	1
6	Collocatietarieven	29 mei	1
7	Blocks & tie cables - tarieven	6 juni	1
8	Ingebrestelling Mac Telecom 3400-3600 MHz-band	6 juni	1

9	Voorlopige vergunning Telenor Mobile Aviation AS	25 juni	1
10	BRUO en co-minglingcontracten: schorsing van dienstverlening aan E-Leven	4 juli	1
11	Full VP-tarieven	22 juli	1
12	BROBA rental fee	1 augustus	1
13	Addendum NGN en NGA	22 augustus	1
13+	Addendum NGN en NGA	17 september	2
14	BRUO-BROBA Annex K	27 oktober	1
15	Toekenning van gebruiksrechten in de frequentiebanden voor draadloze CT2-telefoons op 900 MHz	7 november	1
16	Niet-stilzwijgend verlengen van ZG-vergunningen	21 november	1
17	ADSL2+ Annex M	26 november	1
18	ONAIR Switzerland	4 december	1

Los van deze formele vormen van samenwerking wordt er tevens op een informele manier samengewerkt met de gemeenschapsregulatoren en de mededingingsautoriteiten via werkvergaderingen en ook door het feit dat deze instellingen uitgenodigd worden door het BIPT om deel te nemen aan de interne vormingen georganiseerd voor het personeel van het BIPT inzake onder meer VDSL, kabeltechnologie, Ethernet IMS (IP Multimedia Subsystem).

SAMENWERKING MET DE EUROPESE COMMISSIE

Artikel 7 van de Kaderrichtlijn schrijft voor dat de NRI's hun marktanalyses en de verplichtingen die ze van plan zijn aan de operatoren met een sterke machtspositie op de geanalyseerde markten op te leggen, ter kennis moeten brengen van de Europese Commissie en de NRI's van de overige lidstaten. Volgens datzelfde artikel heeft de Europese Commissie een vetorecht met betrekking tot de afbakening van de relevante markten, alsook de vaststelling van een sterke machtspositie op die markten, maar heeft zij slechts een adviseerende bevoegdheid in verband met de verplichtingen die de NRI's opleggen om de concurrentieproblemen op de onderzochte markten op te lossen.

In 2008 heeft het BIPT drie ontwerpbesluiten genotificeerd. De Commissie heeft op sommige daarvan commentaar gegeven.

Code	Ontwerpbesluit	Commentaar van de EC
BE/2008/0750	Motiveren en specificeren van KPI's voor de markten 1, 2, 8, 9 en 10	Geen commentaar
BE/2008/0798-0799	Markten 3(03) en 5(03): nationale telefoondiensten op een vaste locatie voor particuliere en zakelijke klanten	De Europese Commissie geeft toe dat er concurrentieproblemen zijn op die markten, in het bijzonder de hoge prijzen en het niet-doorberekenen van wholesaletarifverlagingen. Zij verzoekt het BIPT daarom erop toe te zien dat de gerelateerde wholesalemaatregelen strikt toegepast en desnoods aangepast worden en intussen door retailregulering het hoge prijzenpeil aan te pakken. Een spoedige herevaluatie van de markten wordt nodig geacht en daarom wordt het BIPT verzocht om binnen een jaar een nieuwe marktanalyse aan te vatten.
BE/2008/0801	Addendum markten 11(03) en 12(03)	De Europese Commissie stelt voor om na te gaan in een nieuwe marktanalyse of VDSL-bitstroomtoegang een substituuat is van bestaande bitstroomtoegang

CONTROLE OP DE ACTIVITEITEN VAN DE OPERATOREN EN DIENSTENLEVERANCIERS

Een gespecialiseerde cel wordt ingezet voor de permanente controle op de naleving van de diverse bepalingen die de wet voorschrijft inzake verplichtingen van de operatoren en dienstenleveranciers.

Die dienst treedt op eigen initiatief op, of naar aanleiding van klachten van operatoren of dienstverleners, of nog, op verzoek van andere diensten van het Instituut, waarbij op het terrein onderzoek wordt verricht wanneer zij een vermoeden hebben van een mogelijke overtreding in de dossiers die zij behandelen.

Dankzij dat optreden kan het Instituut:

- de naleving van de verplichtingen inzake universele dienst controleren;
- een eerlijke concurrentie vrijwaren;
- de actoren die op de markt aanwezig zijn verhinderen om misbruik te maken van een mogelijke machtspositie in een sector;
- de naleving nagaan van de gemeenschappelijke regels die worden opgelegd voor het aanbieden van diensten en de aanleg van infrastructuur.

Door hun hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie zijn de ambtenaren van die cel bovendien bevoegd om alle misdrijven met betrekking tot de telecommunicatiewetgeving op te sporen en vast te stellen. Heel vaak in samenwerking met de parketten en met de politiediensten of met de bijbehorende diensten die met de politiediensten samenwerken, ondernemen zij dus ook acties om:

- fraude tegenover operatoren, dienstenleveranciers en consumenten te beteugelen, die de neiging heeft zich op een markt in permanente evolutie te verbreiden;
- de eerbiediging te controleren van de vertrouwelijkheid van de communicatie en van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Op basis van de ervaring die op het terrein wordt opgedaan, draagt die dienst tevens bij tot het denkwerk van het Instituut over de maatregelen die moeten worden genomen voor een doeltreffende regulering van de markt.

Eind 2008 zijn er twee extra ambtenaren bij de dienst gekomen zodat de bijkomende controletaken kunnen worden vervuld die veroorzaakt zijn door de toegenomen diversiteit van het dienstenaanbod vanwege de operatoren.

De controles van de operatoren met betrekking tot de toepassing van sommige bepalingen van titel IV van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie die tijdens het jaar ervoor waren aangevat, zijn voortgezet; in de loop van het eerste semester zijn 7 vragenlijsten gericht aan meer dan 260 ondernemingen die een activiteit in de sector van de elektronische communicatie hebben aangegeven.

Op grond van de interne verzoeken vanwege de dienst Vergunningen en de dienst Consumenten zijn er 10 gerichte controles uitgevoerd omdat een elektronischecomunicatiedienst niet was aangegeven of omdat er niet was geantwoord op de brieven.

De controledienst heeft bovendien rechtstreeks met de operatoren de gevallen van 32 dossiers behandeld in verband waarmee onvolledig of onjuist was geantwoord, alsook 4 dossiers die betrekking hadden op meer omstreden kwesties.

Bescherming van de gebruikers

De liberalisering van de markt en het invoeren van de concurrentie hebben enerzijds een daling van de prijzen tot doel, en anderzijds de diversifiëring van het productaanbod, alsook een verbetering van de kwaliteit. Er moet echter worden vermeden dat de ene of de andere categorie van gebruikers wordt benadeeld. Die bekommernis wordt uitgedrukt in de Europese regelgeving. Het BIPT controleert de goede werking van de beschermingsmechanismen.

HET RAADGEVEND COMITÉ VOOR DE TELECOMMUNICATIE

Het Raadgevend Comité voor de telecommunicatie vormt een forum waarin alle gesprekspartners van de sector zitting hebben. Het Instituut neemt het secretariaat waar van het comité, zowel op het niveau van het plenaire comité als van de verschillende werkgroepen. De aanbevelingen die door het comité worden verstrekt, worden voorbereid in deze werkgroepen. Het Instituut is geenszins betrokken bij de werkzaamheden van de werkgroep die de aanbevelingen voorbereidt over de activiteiten van het Instituut, zodat het comité zijn aanbevelingen in alle onafhankelijkheid kan opstellen.

Het comité geeft, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de bevoegde minister of van het Instituut aanbevelingen over alle materies die betrekking hebben op telecommunicatie. Bovendien verstrekt het comité aanbevelingen over de activiteiten van het Instituut, de algemene voorwaarden en de modellen van contracten van de leveranciers van elektronischecomunicatiediensten alsook over bepaalde aspecten van de universele dienst.

In 2008 heeft het comité vier aanbevelingen gegeven, waaronder een memorandum aan de regering met als titel "Informatiemaatschappij: met vernieuwde dynamiek terug naar de top!" en aanbevelingen over de activiteiten van het Instituut. Voor het overige kunnen alle adviezen die het comité sedert 2006 heeft verstrekt, worden bekeken en gedownload van op de website van het comité (www.rct-cct.be).

DE UNIVERSELE DIENST INZAKE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE

In een markt die openstaat voor concurrentie bestaat het principe van de universeledienstverlening erin om alle gebruikers tegen een redelijke prijs toegang te verlenen tot een minimaal aantal diensten van een gegeven kwaliteit.

Momenteel omvat dat dienstenpakket:

- de toegang tot een vast openbaar basisnet (dat onder andere functionele internettoegang mogelijk maakt) en tot een dienst voor vaste telefonie;
- een sociaal element dat bestaat uit de levering van een sociaal telefoontarief aan sommige categorieën van personen;
- de beschikbaarstelling van openbare telefoons;
- de beschikbaarstelling van een universele inlichtingendienst;
- de beschikbaarstelling van een universele telefoongids.

De wet van 13 juni 2005 bepaalt dat de leveranciers voor elk element afzonderlijk worden aangewezen met uitzondering van het sociale element - waarvoor een aparte manier van werken geldt -, na afloop van een open procedure.

De Commissie betwijfelt echter of het Belgisch recht inzake financiering van de universele dienst wel strookt met de artikelen 12 en 13 van Richtlijn 2002/20/EG (Universeledienstrichtlijn). In die context en vermits het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 92 met betrekking tot het mechanisme voor de financiering van de universele dienst niet gepubliceerd is, heeft het Instituut het gepast geacht om de lancering van deze aanwijzingsprocedures uit te stellen.

Belgacom blijft evenwel alle elementen van de universele dienst verstrekken tot 1 januari van het jaar dat zal volgen op de aanwijzing door de Koning van de leverancier of leveranciers voor elk element van de universele dienst (buiten het sociale element).

Het sociale element van de universele dienst bestaat uit de levering door alle operatoren van bijzondere tariefvoorwaarden aan sommige categorieën van begunstigden. Het stelsel van het sociale element geldt sedert de inwerkingtreding van de wet van 13 juni 2005, meer bepaald van artikel 74.

DE CONTROLE OP DE UNIVERSELEDIENSTVERPLICHTINGEN

Op het stuk van universele dienst heeft de eerste taak van het Instituut te maken met de controle of de universeledienstverleners hun verplichtingen correct vervullen. Rekening houdende met de overgangperiode inzake verrichting van de elementen van de universele dienst buiten het sociale element, had de controle op de uitvoering van die elementen in 2008 alleen betrekking op Belgacom.

Het Instituut heeft ook het verslag over de universele dienst met betrekking tot 2007 opgesteld. Enerzijds wordt in dat verslag het resultaat voorgesteld van de controle door het Instituut op de correcte uitvoering door de aanbieder van de universeledienstverplichtingen. Anderzijds voldoet het aan de verplichting van het Instituut om aan de minister verslag uit te brengen over mogelijke aanpassingen aan de universeledienstverplichtingen, zoals voorgeschreven wordt door artikel 103, tweede lid, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

Sinds 30 juni 2005 bestaat de controleopdracht van het Instituut met betrekking tot het sociale element van de universele dienst erin na te gaan of de operatoren wel degelijk hun verplichting nakomen om aan de klanten die tot een van de categorieën van begunstigden behoren, de sociale telefoontarieven te verstrekken. Het gaat er dus om na te gaan of de operatoren de toekenningsvoorwaarden correct toepassen en of zij de juiste kortingsbedragen toekennen en die kortingen op hun standaardtarieven toepassen. Daarbij controleert het BIPT de naleving van de procedure voor toekenning van de sociale tarieven waarin het koninklijk besluit van 20 juli 2006 voorziet. Het controleert tevens de lijst van de standaardtarieven waarop de operatoren de tariefkortingen toepassen.

Tijdens het jaar konden enkel theoretische controles van de kwaliteit van de diensten op basis van diverse statistische gegevens worden uitgevoerd.

Wat de telefoongidsen betreft, is bij elke publicatie een controle verricht om te zien of de wettelijke voorschriften nageleefd zijn.

Het Instituut heeft een analyse verricht van de gegrondheid van de argumenten die Belgacom naar voren heeft geschoven als rechtvaardiging van zijn voornemen om de tarieven van de inlichtingendienst 1207/1307 aan te passen, en is nagegaan of het verzoek overeenstemt met de voorschriften van de wet. Die analyse heeft het voorwerp uitgemaakt van een positief antwoord aan Belgacom in juni 2008.

Er is verschillende keren contact opgenomen met de aanbieder van de universele dienst om ervoor te zorgen dat de toegang voor de nooddiensten tot de databank van de abonnees in alle omstandigheden wordt toegestaan.

In samenwerking met Belgacom zijn maatregelen genomen om de aanvraagprocedure voor de beschikbaarstelling van de gegevens van de operatoren toe te passen, zoals voorgeschreven door het koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de beschikbaarstelling van de gegevens die nodig zijn voor de vervaardiging van de universele telefoongids en voor de levering van de universele inlichtingendienst.

Anderzijds is aan de minister een schrijven gericht om een aantal wijzigingen te overwegen van het ministerieel besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de criteria voor de uitgave van de universele telefoongids en tot vaststelling van de algemene inlichtingen die de universele telefoongids moet bevatten.

KOSTEN VAN DE UNIVERSELE DIENST

Wegens de procedures die op Europees niveau lopen waarbij de conformiteit van het Belgisch recht inzake financiering van de universele dienst met de artikelen 12 en 13 van Richtlijn 2002/20/EG (Universeledienstrichtlijn) in twijfel werd getrokken, heeft het Instituut het verkieslijk geacht om de berekening van de compensatie die de operatoren verschuldigd zijn voor het sociale element van de universele dienst op te schorten.

Omdat de overeenstemming van het Belgisch recht inzake financiering ook voor andere elementen van de universele dienst werd betwijfeld, en aangezien de aanbieder geen kostenraming voor de verstrekking van deze elementen heeft meegedeeld, heeft het Instituut geen berekening aangevat van de nettokosten voor de universeledienstverrichtingen buiten het sociale element.

UITVOERING VAN DE NIEUWE REGULERENDE TAKEN INZAKE SOCIALE TARIEVEN

Artikel 22, § 2 van de bijlage bij de wet bepaalt dat binnen het Instituut een databank wordt opgericht met betrekking tot de begunstigden van het sociale telefoontarief. Die databank is operationeel sedert 2 mei 2006 en aan de hand daarvan kan op het ogenblik dat de aanvraag wordt ingediend, worden nagegaan of een klant niet reeds een sociaal tarief geniet bij een andere operator, dan wel of een ander lid van zijn gezin al niet zo'n tarief heeft.

Overeenkomstig de procedure voor de toekenning van het sociale telefoontarief, waarvan sprake in artikel 3 van het koninklijk besluit van 20 juli 2006 tot vaststelling van de nadere regels voor de werking van het sociale element van de universele dienst inzake elektronische communicatie, verifieert het Instituut bij elke bij de operatoren ingediende aanvraag ook of de aanvrager aan de voorwaarden voldoet voor de toekenning van het sociale tarief.

Die verificaties die door de ambtenaren van het Instituut worden uitgevoerd, zijn deels gecomputeriseerd, in die zin dat er in eerste instantie gegevens worden opgevraagd bij de Kruispuntbank van de sociale zekerheid. Wanneer bepaalde gegevens niet in het bezit zijn van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid, neemt het Instituut contact op met de klant, opdat die laatste hem een aantal attesten opstuurt.

Tijdens het jaar 2008 zijn iets meer dan 41.000 nieuwe aanvragen voor een sociaal tarief ingevoerd in de databank betreffende de begunstigden van de sociale telefoontarieven. Voor ongeveer 29.000 van die aanvragen was een "manuele" behandeling nodig door de dienst "STT" (Sociale TelefoonTarieven), die bij het Instituut is opgericht.

Het Instituut werkt ook, zoals de WEC²³ het toestaat, aan de systematische verificatie van de dossiers van meer dan twee jaar. In 2008 zijn meer dan 18.000 oude dossiers gecontroleerd.

DE ETHISCHE COMMISSIE

De Ethische Commissie voor het aanbieden van betalende diensten via elektronische-communicatienetwerken heeft als taak toe te zien op de naleving van de voorwaarden waaronder betalende diensten via elektronische communicatie aan het publiek worden aangeboden. Het gaat hier bijvoorbeeld om stemmen via de telefoon of per sms in het kader van allerlei tv-programma's (bijv. Eurovisiesongfestival of Miss België), het downloaden van logo's en ringtones voor de gsm, het bellen van een centraal betaalnummer om de wachtdiensten van dokters of apothekers in een bepaalde streek te kennen of om het jongste weerbericht te raadplegen, afspraken maken via een datingdienst, enz.

Voor deze diensten worden meestal 0900-nummers of korte sms-codes van vijf cijfers gebruikt.

De regels voor een correct aanbod van deze diensten en de nummerreeksen die hiervoor gebruikt kunnen worden, moeten volgens de wet vastgelegd worden in een ethische code die door de Ethische Commissie aan de Koning wordt voorgesteld. De procedures die de Ethische Commissie zal volgen, zijn al vastgesteld in een koninklijk besluit van 1 april 2007 (koninklijk besluit van 1 april 2007 betreffende de procedure voor en de praktische regels in verband met de werking van de Ethische Commissie voor het aanbieden van betalende diensten via elektronische-communicatienetwerken, Belgisch Staatsblad, 12 april 2007).

De wet heeft ook bepaald dat het BIPT het secretariaat van de Ethische Commissie verzorgt.

Overeenkomstig zijn wettelijke opdrachten heeft het BIPT de activiteiten van de Ethische Commissie die aangevraagd zijn op 19 januari 2007 algemeen functioneel ondersteund en een secretariaatsfunctie vervuld.

Het ging daarbij onder meer om het organiseren en notuleren van de vergaderingen van de Ethische Commissie, het beheren en intern opleveren van een project tot creatie van een eigen website van de Ethische

Commissie voor de telecommunicatie, het uitvoeren van de gevonden oplossing voor klachten in verband met betaalnummers die het BIPT of de Ethische Commissie zelf ontving, het begeleiden van de Ethische Commissie bij het opstellen van adviezen over materies die vallen binnen de werkingssfeer van de Ethische Commissie, het voorbereiden en het vertegenwoordigen van de Ethische Commissie in internationale fora (voornamelijk in IARN²⁴; zie: www.iarn.org) en het beheren van een project om te komen tot een voorstel van ethische code, zoals bepaald door artikel 134, § 2, van de wet van 13 juni 2005.

Sinds 12 december 2008 kunnen de werkzaamheden van de Ethische Commissie gevolgd worden op de website www.telethicom.be.

BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

De Europese Unie heeft op 15 maart 2006 een richtlijn aangenomen betreffende de bewaring van gegevens die zijn gegenereerd of verwerkt in verband met het aanbieden van openbaar beschikbare elektronische communicatiediensten of van openbare communicatienetwerken en tot wijziging van Richtlijn 2002/58/EG. Die richtlijn is op 13 april 2006 gepubliceerd in het Publicatieblad.

Het hoofddoel van dat nieuwe Europese normatieve instrument bestaat erin de bepalingen van de lidstaten te harmoniseren in verband met de verplichtingen wat betreft de bewaring van bepaalde gegevens die door aanbieders van openbaar beschikbare elektronische communicatiediensten of van openbare communicatienetwerken zijn gegenereerd of verwerkt. Deze tekst is bedoeld om ervoor te zorgen dat die gegevens beschikbaar blijven voor het onderzoek, de opsporing en de vervolging van zware overtredingen, zoals die door elke lidstaat zijn gedefinieerd in zijn intern recht.

Het Instituut heeft een ontwerp voorbereid voor de omzetting van die richtlijn in intern Belgisch recht en heeft dat ontwerp op 24 oktober 2006 meegedeeld aan de bevoegde politieke overheid.

Een nieuw ontwerp is uitgewerkt in samenwerking met de FOD Justitie en de Federal Computer Crime Unit en het is op 17 april 2008 verstuurd naar het kabinet van minister Van Quickenborne.

Dit nieuwe ontwerp heeft ook het voorwerp uitgemaakt van een openbare raadpleging, die afgesloten is op 16 juni 2008. Deze raadpleging is terug te vinden via de volgende link: <http://www.ibpt.be/ShowDoc.aspx?objectID=2808&lang=nl>

Een samenvatting van deze raadpleging is sedert 21 juli 2008 beschikbaar op de website van het Instituut via de volgende link:

http://www.ibpt.be/nl/408/ShowDoc/2845/Consultations/Synthèse_de_la_consultation_concernant_la_transpos.aspx

Bij de publicatie van dit verslag is de omzetting van de richtlijn betreffende de bewaring van gegevens nog niet bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Het BIPT is bovendien beginnen nadenken over een eventuele herformulering van de wettelijke bepalingen inzake eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer in de sector van de elektronische communicatie. De conclusies van dit denkwerk worden in de loop van 2009 verwacht.

DE OPDRACHTEN VAN ALGEMEEN BELANG

Als een van zijn taken moet het Instituut toezien op de integriteit en de veiligheid van de openbare netwerken voor elektronische communicatie. Het moet onder andere de initiatieven met betrekking tot de kwaliteit en de veiligheid van die diensten coördineren. In dat kader neemt het regelmatig deel aan vergaderingen bij het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR).

Bovendien verleent het Instituut overeenkomstig artikel 14, § 2, 4°, van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector zijn medewerking

aan de gemengde commissie voor televerbindingen (Comixtelec). In het kader daarvan heeft het Instituut een ontwerpakte van koninklijk besluit opgesteld om de opdrachten van Comixtelec aan te passen aan de nieuwe omgeving inzake elektronische communicatie. Dit ontwerp is ter goedkeuring voorgelegd aan de minister, zodat het in de loop van het eerste semester kan worden voorgelegd voor ondertekening door de Koning.

Tariefvergelijkingprogramma

Het regelgevingskader voor de telecommunicatiesector schrijft voor dat het BIPT via zijn website aan het grote publiek een tool beschikbaar moet stellen waarmee de tariefplannen van de verschillende operatoren die op de Belgische markt elektronische communicatiediensten aanbieden, met elkaar kunnen worden vergeleken.

Met de steun van een externe consultant heeft het BIPT een computerprogramma ontwikkeld waarmee de consument kan oordelen welk aanbod voor hem in het licht van zijn gebruikspatroon het voordeligst is en dit voor de volgende diensten:

- de vaste telefonie;
- de mobiele telefonie;
- breedband en internettoegang.

Door de ontwikkelingen in de telecommunicatiesector en de verschillende opmerkingen van de sector waren er nog latere aanpassingen nodig met het oog op de lancering in 2009.

Er komt nog een vierde fase in het project na de integratie van de drie vorige stappen en de toevoeging van toegang tot televisie, om op die manier een definitieve tool tot stand te brengen.

Bijhouden van technologische ontwikkelingen, aanwezigheid in nationale en internationale instellingen

Op nationaal vlak neemt het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie actief deel aan het forum van het Raadgevend Comité voor de telecommunicatie. Op internationaal niveau volgt het ook van nabij de technologische ontwikkelingen en beoordeelt constant de impact daarvan op de regulering. De harmonisatie tussen Europese regulatoren is erop gericht de economische realiteit op dezelfde manier te interpreteren, met de bedoeling een echte Europese eenheidsmarkt voor telecommunicatie te creëren. Het BIPT is aanwezig op alle internationale fora waar het toekomstige beleid wordt uitgestippeld.

HET RAADGEVEND COMITÉ VOOR DE TELECOMMUNICATIE

Zoals reeds werd vermeld op bladzijde 30 vormt het Raadgevend Comité een forum waarin de verschillende gesprekspartners van de sector zitting hebben. Door zijn samenstelling vormt het comité een bevoorrecht observatorium van de ontwikkeling en de tendensen van de sector. Het BIPT neemt actief deel aan de werkzaamheden van het Comité. Het BIPT heeft niet alleen als waarnemer zitting in het comité, maar verzorgt eveneens het secretariaat op het vlak van de plenaire vergaderingen en van de werkgroepen.

DE EUROPESE INSTELLINGEN

De Raad van de Europese Unie heeft in 2008 voornamelijk besprekingen gevoerd over de voorstellen voor richtlijnen tot herziening van het vigerende regelgevingskader dat was aangenomen in 2001, gepubliceerd in 2002 en toegepast sedert juli 2003. De Commissie heeft deze voorstellen voor richtlijnen in november 2007 overgezonden aan de Raad en het Europees Parlement. Deze twee instellingen hebben hun eerste lezing

afgerond in het laatste kwartaal van 2008; de tweede lezing en waarschijnlijk de voltooiing van het akkoord zullen plaatsvinden in 2009.

De Commissie heeft een herziening voorgesteld van de reikwijdte van de universele dienst maar heeft niet voorgesteld om mobiele communicatie en breedband daarin op te nemen, zoals sommige lidstaten het hadden gewild. Zij lanceert echter een raadpleging die het debat opent over de rol van de universele dienst bij de verwezenlijking van de doelstelling om in 2010 breedband beschikbaar te stellen aan alle Europese burgers. Op te merken valt dat de Commissie in het kader van het European Economic Recovery Plan in november 2008 heeft voorgesteld om extra Europees geld uit te trekken voor de financiering van projecten die tot doel hebben slecht bediende gebieden of die welke duur zijn om uit te rusten, van breedband te voorzien.

De Raad en het Parlement hebben tevens gewerkt aan de herziening van de verordening betreffende de roamingtarieven voor gesprekken, sms'en en de overdracht van mobiele gegevens in Europa. De herziening zal in 2009 worden voltooid.

In het kader van het COCOM (Communications Committee) heeft de Commissie geprobeerd een ontwerpverordening te laten aannemen over de tarieven voor de afgifte van vaste en mobiele gesprekken die met name de lidstaten ertoe zou verplichten nieuwe boekhoudkundige systemen in te stellen en een strikte symmetrie van de tarieven in te voeren. Er bestaat nog een grote terughoudendheid tegenover dit dossier en de stemming in februari 2009 viel negatief uit.

De Commissie heeft ook een raadpleging gestart over de netwerken en de toegang van de volgende generatie. De resultaten zijn omgezet in een ontwerpaanbeveling die eind 2008 aan het COCOM is voorgelegd en die waarschijnlijk in de loop van 2009 zal worden voltooid.

IRG-ERG

Het werkprogramma van de IRG/ERG was ook in 2008 bijzonder ambitieus. Er werd bijzonder veel aandacht besteed aan de voorstellen van de Europese Commissie voor de herziening van het Europese reglementaire kader en de onderhandelingen die het hele jaar werden gevoerd tussen de verschillende instellingen van de Europese Unie, de Commissie, het Europees Parlement en de Raad. Deze onderhandelingen zullen naar alle waarschijnlijkheid afgerond worden in 2009.

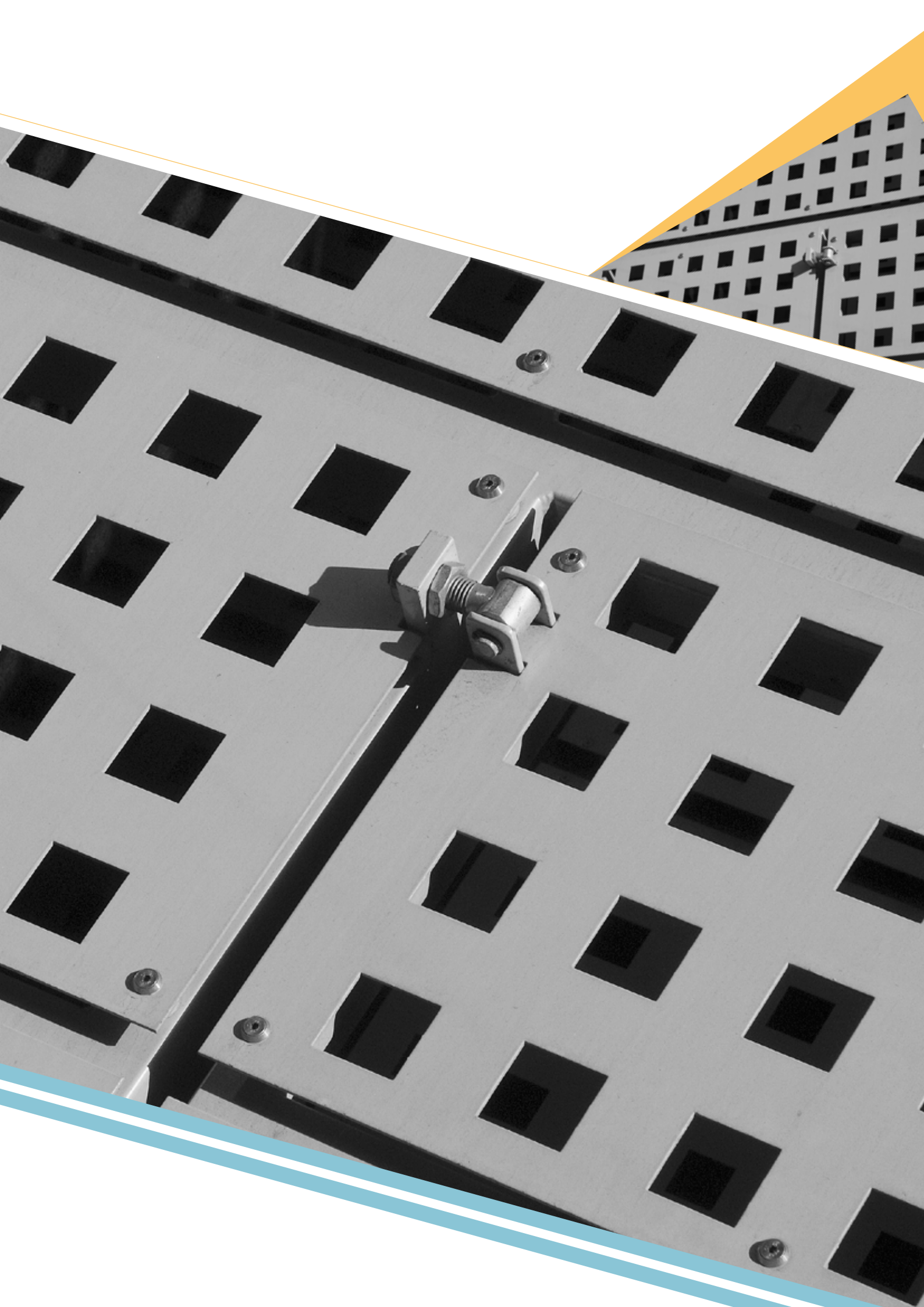
DE CEPT EN ITU

Het BIPT vervult eveneens een belangrijke rol met betrekking tot de activiteiten van de Europese Conferentie van de administraties voor telecommunicatie en post (CEPT). Het BIPT nam onder andere deel aan de CEPT-vergadering op 10 juni te Malta, waar de basis werd gelegd voor een reorganisatie van de CEPT.

Het BIPT zetelt eveneens in de beheerraad van het Europees Radiocommunicatie Bureau te Kopenhagen. Dit bureau ondersteunt de CEPT bij zijn opdrachten.

WTO

De onderhandelingen over de diensten zijn bij de WTO vastgelopen en hebben dus niet geleid tot significante ontwikkelingen op het gebied van elektronische communicatie.

§ 3

BEHEER VAN TECHNISCHE AANGELEGENHEDEN EN VAN HET ELEKTROMAGNETISCH SPECTRUM

Beheer van het elektromagnetisch spectrum, vergunningen en frequenties

Het beheer van en de controle op het spectrum vallen onder de bevoegdheid van het BIPT, dat de frequenties toewijst en de vergunningen verleent. De gebruikers van het elektromagnetisch spectrum zijn talrijk en van uiteenlopende aard.

FREQUENTIEBEHEER

Het BIPT is belast met het beheer van het elektromagnetisch spectrum in België. Dit omvat zowel het dagelijkse beheer van de frequentietoewijzingen en -coördinaties als de langetermijnpolitiek inzake frequentieplannen en herschikkingen.

De frequentietoewijzingen voor de landmobiele diensten gebeuren in het kader van het HCM²⁵-akkoord (het vroegere akkoord van Wenen/Berlijn) en vormen één van de hoofdactiviteiten van de dienst.

Aantal dossiers behandeld bij de mobiele diensten HCM-akkoord Aantal coördinaties	2008
Coördinaties van België	216
Binnenkomende coördinaties van Frankrijk	269
Binnenkomende coördinaties van Nederland	82
Binnenkomende coördinaties van Duitsland	222
Binnenkomende coördinaties van Luxemburg	3

Aantal dossiers per categorie	Geannuleerd	Gewijzigd	Nieuw
1e categorie	95	478	312
2e categorie	0	0	16
3e categorie	127	187	39
4e categorie			
5e categorie			
6e categorie	472	857	1298
7e categorie			
8e categorie			

DE ABSOLUUT NOODZAKELIJKE INTERNATIONALE COÖRDINATIE

Hoewel het BIPT niet verantwoordelijk is voor de omroepfrequentieplanning, zorgt de dienst Frequentie-beheer van het BIPT wel voor de dagelijkse coördinatieaanvragen en de toepassing van de internationale akkoorden (akkoorden van Genève 1975, Genève 1984, Stockholm 1961, Wiesbaden 1995, Chester 1997, Maastricht 2002) en de toepassing van het LEGBAC-akkoord.

Ook voert deze dienst de frequentiecoördinaties uit voor de satelliet-verbindingen (grondstations, netwerken, ...) en de straalverbindingen en verzorgt de dienst de briefwisseling met het Radiocommunicatiebureau van de ITU.

Soort dossiers	Aantal
Akkoord van Stockholm 1961 Akkoord van Chester 1997 (DVB-T ²⁶) Akkoord van Genève 2006	429
Akkoord van Genève 1984	2 456
Akkoord van Genève 1975	2
Akkoord van Wiesbaden 1995/Maastricht 2002 (T-DAB ²⁷)	0
Akkoord van Wenen 1993/Berlijn 2001 (algemeen) - HCM 2005	81
Grondstations (art. 9), satellieten (art. 9), straalverbindingen	1 105
Allerlei (coördinaties, storingen, tijdelijke frequen-ties, informatie, ...)	917
Comixtelec	192
ITU - Radiocommunicatiebureau en Con-ferenties	198
CEPT - ERO ²⁸ - ECC	78
Satellietorganisaties (Eutelsat, Intelsat, ESA ²⁹ ...)	1
Totaal	5 459

Enkele belangrijke realisaties van de dienst Frequentiebeheer in 2008 waren:

Radio-interfaces

Een nieuwe versie (V2.1) van radio-interface B10 betreffende toestellen voor radiocommunicatie met beperkt bereik bedoeld voor draadloze microfoons, bepaalde intercomsystemen, apparaten voor gehoorgestoorden en voor radio-toestellen voor reportageverbindingen, die de voorwaarden vastlegt waaronder het gebruik van deze apparatuur op de Belgische markt wordt toegestaan, werd door de Raad goedgekeurd en op de website van het Instituut gepubliceerd.

Met het doel de snelle marktevolutie op het gebied van radioapparatuur te kunnen volgen werd tevens de notificatieprocedure van nieuwe versies van vier andere bestaande radio-interfaces voltooid: namelijk over kortbereikapparatuur voor niet-specifieke toepassingen, voor inductieve toepassingen, voor medische telemetrie en voor analoge of digitale PMR446.

Het besluit van de Raad van 26 november 2008 met betrekking tot de toekenning van gebruiksrechten in de frequentiebanden die gebruikt worden voor draadloze CT1+- telefoons³⁰ op 900 MHz

De exploitatie van de frequentiebanden van gsm op 900 MHz is onderworpen aan specifieke beperkingen wegens het bestaan van analoge systemen van draadloze CT1+- telefoons (systeem in de E-GSM-band: 885 – 887 MHz & 930 – 932 MHz). Die draadloze telefoons CT1+ werden ingevoerd vanaf begin de jaren 90 en mochten wettelijk nog in de handel worden gebracht tot december 2004. Na die uiterste datum moet nog rekening worden gehouden met een redelijke periode van bijvoorbeeld vijf jaar waarin moet worden aanvaard dat die toestellen nog zullen worden gebruikt.

Rekening houdende met de problemen inzake elektromagnetische compatibiliteit tussen die analoge systemen en het digitale gsm-systeem, kunnen de betreffende frequenties wellicht pas gebruikt worden indien het aantal in gebruik zijnde CT1+-apparaten sterk gedaald is en indien er voldoende

26. DIGITAL VIDEO
BROADCASTING -
TERRESTRIAL

27. TERRESTRIAL
DIGITAL AUDIO
BROADCASTING

28. EUROPEAN
RADIO-
COMMUNICATIONS
OFFICE

29. EUROPEAN
SPACE AGENCY

30. CORDLESS
TELEPHONE

garanties zijn voor de nog in dienst zijnde apparatuur dat deze niet zal gestoord worden. Er werd een openbare raadpleging gehouden betreffende de vroegtijdige toekenning van gebruiksrechten voor deze radiofrequenties aan BASE. Na de raadpleging werd door de Raad een besluit goedgekeurd dat tevens voorziet in een testfase.

Raadpleging op verzoek van het kabinet van de minister van Ondernemen en Vereenvoudigen betreffende een ontwerp van koninklijk besluit betreffende radiotoegang in de frequentieband 2500-2690 MHz

Beschikking 2008/477/EG van de Commissie van 13 juni 2008 betreffende de harmonisering van de 2500-2690 MHz-frequentieband voor terrestrische systemen die elektronischecommunicatiediensten kunnen verschaffen in de Gemeenschap heeft tot doel de voorwaarden te harmoniseren voor de beschikbaarheid en het doelmatige gebruik van de 2500-2690 MHz-band.

Deze beschikking verplicht de lidstaten ertoe de 2500-2690 MHz-band voor deze aan te wijzen en vervolgens beschikbaar te stellen, in overeenstemming met de parameters die zijn vastgelegd in de bijlage bij de beschikking. Dit moet gebeurd zijn binnen zes maanden na de inwerkingtreding van de beschikking. Op verzoek van de minister heeft het BIPT een publieke raadpleging gehouden over een ontwerp van koninklijk besluit. Een rapport met de conclusies en een advies werd aan de bevoegde minister bezorgd.

Raadpleging betreffende een ontwerp van besluit betreffende de ontruiming van de frequentieband 3400-3450/3500-3550 MHz

De EC keurde een beschikking goed betreffende de harmonisering van de 3400-3800 MHz-frequentieband voor terrestrische systemen die elektronischecommunicatiediensten kunnen verschaffen in de Gemeenschap (2008/411/EG).

Deze beschikking bepaalt in artikel 2.1:

“Uiterlijk zes maanden na de inwerkingtreding van deze beschikking zorgen de lidstaten voor de toewijzing en beschikbaarstelling op niet-exclusieve basis van de 3 400-3 600 MHz band aan terrestrische elektronischecommunicatienetwerken, in overeenstemming met de in de bijlage bij deze beschikking vermelde parameters.”

De band 3400-3600 MHz moet dus vrijgemaakt en toegewezen worden aan draadloze radiotoegang-netwerken (bijv. Wimax³¹). Op 22 oktober 2008 keurde de Raad van het BIPT het ontwerp van besluit goed betreffende het deel van de band dat door de VRT moest worden ontruimd. Dit besluit werd aan een publieke raadpleging onderworpen.

Het besluit van de Raad met betrekking tot het niet-stilzwijgend verlengen van de vergunningen voor het opzetten en exploiteren van de 2 gsm-mobilofonienetten (Mobistar en Proximus) en het mobilfoonnet van de DCS1800-operator (BASE)

De vergunningen voor het opzetten en exploiteren van gsm-mobilofonienetten verlopen binnen afzienbare tijd. In 2005 heeft het BIPT omtrent deze problematiek een openbare raadpleging gehouden. De resultaten werden destijds op de website van het BIPT gepubliceerd. De raadpleging wees uit dat het noodzakelijk was om de bestaande 2G-vergunningen niet stilzwijgend te verlengen maar om deze op te zeggen. Zodoende kunnen de voorwaarden waaronder de gebruiksrechten voor de 2G-frequenties worden verleend, aangepast worden. In dit verband werd tevens aan de minister een advies verleend betreffende de ontwikkeling van een KB.

Landmobiele diensten

De planning van de frequenties voor privaat mobiel gebruik werd verder uitgewerkt.

De technische cel “Landmobiele diensten” coördineerde en wees de frequenties toe voor talloze tijdelijke evenementen waaronder de Grote Prijs en de 24 uur van Francorchamps en verschillende concerten. Wat het beheer van de frequenties voor landmobiele diensten betreft werd de voorheen opgelopen achterstand grotendeels weggewerkt.

Nog meer realisaties van de dienst Frequentiebeheer staan vermeld op bladzijde **XX** en volgende.

GEDEELD GEBRUIK VAN ANTENNESITES

Voor het gedeelde sitegebruik voorziet de wet in een databankbeheerder. Deze taak wordt momenteel waargenomen door de vzw R.I.S.S. De vzw R.I.S.S. heeft ervoor gezorgd dat de databank zelf werd ondergebracht in de kantoren van het Instituut, dat voortaan ook de verwerking van de sites in de databank voor zijn rekening neemt.

In de loop van 2008 heeft het BIPT voortgewerkt aan de ontwikkeling van de onlinetoegang tot de locaties van de antennesites die beschikbaar zijn voor een gedeeld gebruik van de sites. Deze toegang bestaat uit een website via dewelke men op de kaart van België kan inzoomen tot de gewenste regio, en kan zien waar zich de operationele sites bevinden. Ook de plaatsen waarvoor een bouwvergunning is aangevraagd of goedgekeurd voor een specifieke site kunnen worden nagekeken.

De aanwezige gegevens zijn onderworpen aan een gedegen kwaliteitscontrole teneinde de correctheid van coördinaat- en adresgegevens te garanderen. De nieuwe sites die worden toegevoegd ondergaan eveneens een controle.

Het BIPT ziet bovendien toe op de goede werking van het gedeelde sitegebruik. Daartoe woont het Instituut de vergaderingen van de vzw R.I.S.S. bij, om enerzijds kennis te nemen van de beslissingen en anderzijds de nodige ondersteuning te kunnen bieden bij het begeleidingsproces.

VERGUNNINGEN VOOR PRIVATE RADIOCOMMUNICATIENETTEN EN INDIVIDUELE STATIONS

De volgende tabel vermeldt het totale aantal vergunningen die op 31 december 2008 verleend waren in de verschillende categorieën van individuele stations of private netten voor radioverbindingen.

Aantal vergunningen voor private netten voor radioverbindingen en individuele stations			
		Vast	Tijdelijk
1e categorie	Private mobiele radionetten	1.064	216
2e categorie	Vaste netten	261	-
3e categorie	Openbare besturen	879	13
4e categorie	Private mobiele netten op de gemeenschappelijke frequentie 27 MHz	1	X
5e categorie	Radioamateurs	5.582	X
6e categorie	Vaste en mobiele netten binnen de grenzen van eenzelfde eigendom	4.563	1.066
7e categorie	Afstandsbesturing van schaalmodellen	Vrijgesteld van vergunning	
8e categorie	CB ³² -radiotelefoons B27	19.461	X
Satellieten	Satellietnetwerken	27	100

ERKENNING VAN DE OPERATOREN

Operatoren aan boord van luchtvaartuigen

In 2008 heeft de Raad van het BIPT de vergunningen van Aeromobile en OnAir verlengd in afwachting van de publicatie van het wettelijke kader.

Trunkingnetwerken

De onderneming SatPlan heeft de vergunning gekregen om een radioplaatsbepalingsnetwerk te exploiteren op het Belgisch grondgebied.

Radioamateurs

Examens

Het aantal kandidaten voor de basisvergunning bedraagt 132 (165 in 2007). 95 kandidaten hebben het HAREC³³-examen afgelegd tegenover 106 het voorgaande jaar. Het slaagpercentage voor de basisvergunning bedraagt 75%, en 46% voor het HAREC-examen, dat veel moeilijker is.

Maritieme radiocommunicatie

Examens

451 kandidaten hebben deelgenomen aan het SRC-examen (tegenover 396 in 2007) met een slaagpercentage van 82%. Voor het VHF-examen hebben zich 1.343 kandidaten aangemeld (tegenover 1.301 in 2007), waarvan 1.114 zijn geslaagd (83%).

Voor het GOC³⁴ - en het ROC³⁵-examen bedroeg het aantal kandidaten respectievelijk 125 met 110 geslaagden en 109 met 85 geslaagden.

Vergunningen

In 2008 bedroeg het totale aantal vergunningen voor scheepsstations 13.324 (tegenover 11.970 in 2007), verspreid over 9.731 plezierboten, 3.160 commerciële binnenschepen, 291 zeeschepen en 142 vissersboten.

Radiocommunicatie in de luchtvaart

Certificaten

In 2008 heeft het Instituut 392 operateurcertificaten voor een luchtvaartstation afgegeven op basis van examens die afgenomen zijn door de FOD Mobiliteit en Vervoer tegenover 293 in 2007.

Vergunningen

Momenteel worden 1.576 vergunningen voor luchtvaartstations door het Instituut beheerd, waarvan 918 voor installaties aan boord van luchtvaartuigen en 658 voor draagbare stations.

34. GENERAL
OPERATOR'S
CERTIFICATE

35. RESTRICTED
OPERATOR'S
CERTIFICATE

Waarborgen aan de spectrumgebruikers

Het beheer van en het toezicht op het elektromagnetisch spectrum staan garant voor de vlotte werking van de radiocommunicatie en dit ten voordele van alle gebruikers. De elektromagnetische velden die door elektrische en elektronische apparatuur worden gegenereerd kunnen mogelijks de werking van radioapparatuur verstoren. De strijd tegen die storingen is een noodzaak. Daarbij vullen preventie en beteugeling elkaar aan; toch geeft het BIPT duidelijk de voorkeur aan het eerste. Zijn ambtenaren informeren, adviseren, surveilleren, controleren immers en maken eventueel een proces-verbaal op voor de overtreders. Ook inbeslagnemingen zijn mogelijk.

DE CONTROLE OP HET SPECTRUM

Opdrachten

De NCS (Nationale dienst voor de controle op het spectrum) is belast met het "toezicht op de radiogolven" in de ruime zin van het woord. Buiten de directie die in Brussel is gevestigd, beschikt de NCS over vijf controlecentra verspreid over het land, namelijk in Anderlecht, Luik, Senefte, Antwerpen en Gent. De opdrachten ervan kunnen in vijf grote categorieën worden verdeeld:

- de behandeling van radiostoringen: iedere burger en iedere instantie kan bij de NCS terecht om een radiostoring te melden waar hij slachtoffer van zou zijn. De technici van de NCS, die uitgerust zijn met professionele meetapparatuur, sporen de oorsprong van de storing op en nemen de nodige maatregelen om die uit te schakelen;
- de preventieve controles op professionele radionetten: de meeste nieuwe radionetten worden gecontroleerd door de technici van de NCS. Daardoor kan men zich ervan verzekeren dat die netwerken overeenkomstig de vergunning zijn aangelegd en dat de frequentie, het vermogen, en de hoogte van de in gebruik genomen antennes bijgevolg overeenstemmen met wat gepland is door de dienst Frequentiebeheer. Daardoor kan men ook het gebruik van illegale zendontvangtoestellen beperken;
- controles tijdens grote evenementen: de NCS is aanwezig op diverse evenementen waar een groot aantal radiofrequentiegebruikers aanwezig is, om erop toe te zien dat de vergunningen worden nageleefd en om radiostoringen op te lossen;

- de samenwerking met de parketten en politiediensten: de parketten en politiediensten doen geregeld een beroep op de expertise van het BIPT op het gebied van radiocommunicatie;
- de expertiseopdrachten op het vlak van het meten van het elektromagnetisch veld: meer bepaald de opdracht om de naleving van de normen inzake blootstelling van het publiek aan niet-ioniserende straling te controleren, wordt sedert 2001 door het BIPT uitgevoerd.

Buiten deze opdrachten is er in 2008 een bijzondere inspanning geleverd in verband met de problematiek van de FM-omroep. Op 22 juni is het frequentieplan van de Franse Gemeenschap in werking getreden. Tegelijkertijd traden ook de bepalingen in werking van het koninklijk besluit van 26 januari 2007 betreffende de etherpolitie met betrekking tot frequentiemodulatie in de band 87,5 MHz - 108 MHz, waardoor het Instituut kon optreden tegen omroepzenders die zonder vergunning uitzenden. Het Instituut heeft zich erop toegelegd dat dit frequentieplan zo doeltreffend mogelijk werd ingevoerd en dit in samenwerking met de gemeenschapsinstanties en de verenigingen die de omroepwereld vertegenwoordigen.

Bovendien zijn nieuwe opdrachten aangevat in verband met het opsporen van piratenzenders (die voor diverse doeleinden worden gebruikt).

Aanvullende taken bij de opdrachten

Om hun algemene opdracht als "etherpolitie" tot een goed einde te brengen, hebben de leden van de NCS de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie en werken zij regelmatig samen met de politiediensten.

De NCS houdt trouwens dag en nacht een wachtdienst waartoe alle veiligheidsdiensten toegang hebben.

Om de activiteiten op het terrein uit te voeren, beschikt de NCS over volledig uitgeruste meetwagens. In 2008 is een nieuw voertuig aangekocht, waardoor het meetwagenpark nu op drieëntwintig komt, en zijn drie voertuigen vervangen.

Behalve deze middelen beschikt de NCS over zes vaste meetstations, die tot doel hebben automatisch toezicht te houden op het gebruik van de radiofrequenties. Door de verhuizing van de administratieve kantoren moet het meetstation op de Astrotoren worden gedemonteerd en in 2008 is voor dit meetstation een nieuwe locatie gezocht.

Diverse operationele taken betreffende de goede werking van de dienst, zoals de aankoop en modernisering van de controlemiddelen, zijn in 2008 vervuld, zoals gewoonlijk.

Qua samenwerking met de externe instanties is een bijzondere klemtoon gelegd op de samenwerking met het CCRM (Centre de Contrôle des Radiocommunications des Services Mobiles of Centrum voor de controle op de radiocommunicatie van de mobiele diensten).

Ten slotte hebben de hoofden van de dienst deelgenomen aan de volgende internationale werkgroepen: CEPT/ERC/WGFM-PT22 (monitoring), CEPT/RA1 (enforcement), RAINWAT COMMITTEE (maritime), CEPT/WGFM-PT46 (maritime).

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verrichtingen tijdens het jaar 2008.

Interventies van de NCS	
Dossiers "storingen"	489
Preventieve controles bij professionele gebruikers	999
Controle tijdens evenementen	102
Juridische dossiers – opdrachten van het parket	469
Stralingsmetingen op zendlocaties	285
Controle van de omroepuitzendingen	97
Interventies van de wachtdienst	130
Aantal opgestelde pro justitia's	133

CONFORMITEIT VAN DE APPARATUUR

Radio- en telecommunicatie-eindapparatuur mag slechts op de markt worden gebracht indien deze in overeenstemming is met Richtlijn 1999/5/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 1999 betreffende radioapparatuur en telecommunicatie-eindapparatuur en de wederzijdse erkenning van hun conformiteit (R&TTE-richtlijn). Volgens de tekst moet de gepaste CE-markering worden aangebracht op alle radio- en telecommunicatie-eindapparatuur, op de verpakking ervan en ook op de begeleidende documenten.

De CE-markering bevat steeds minstens het CE-merkteken. Dit merkteken heeft de volgende vorm .

Indien voor het gebruik van de radioapparatuur een vergunning vereist is of indien deze apparatuur werkt op frequenties waarvan het gebruik in Europa niet geharmoniseerd is, dan bevat de CE-markering een "alert sign" (informatieteken). De CE-markering heeft dan minstens de volgende vorm . Het informatieteken vestigt de aandacht van de gebruiker erop dat er beperkingen zijn voor het gebruik van het toestel.

Radioapparatuur die werkt op frequenties waarvan het gebruik in Europa niet geharmoniseerd is (en die bijgevolg het informatieteken draagt in de markering) moet worden aangemeld aan de lidstaat waar ze op de markt gebracht wordt. Dit is de zogenaamde notificatieverplichting volgens artikel 6.4 van de richtlijn. In 2008 zijn 1.460 toestellen volgens die procedure aangemeld. Dit is een status-quo.

Door de inwerkingtreding van een aantal "Beschikkingen van de Commissie inzake de harmonisatie van het radiospectrum" valt het te verwachten dat het aantal notificaties in de toekomst zal dalen.

De Europese Commissie stelt sinds 7 januari 2008 op haar server de "One Stop Notification" of OSN-procedure ter beschikking. De persoon verantwoordelijk voor de notificatie volgens artikel 6.4 kan zijn notificatie via één centraal adres doorsturen. Het systeem verdeelt dan de aanvraag naar de administraties van de lidstaten die het OSN-principe aanvaard hebben. Momenteel is dit het geval in 23 landen, waaronder België. Het komt voor dat eenzelfde notificatie zowel rechtstreeks als via de OSN-procedure aan het BIPT gestuurd wordt.

Toestellen die werken in frequentiebanden waarvan het gebruik geharmoniseerd is in de Gemeenschap moeten niet bij het BIPT aangemeld worden. Deze toestellen maken deel uit van wat de "Klasse 1"-categorie genoemd wordt.

Het verdient aanbeveling regelmatig de lijst van "Klasse 1"-toestellen te raadplegen. Deze lijst is rechtstreeks te raadplegen via <http://www.ero.dk/rtte>, een onderdeel van de website van het ERO. De technische parameters waaraan deze radiotoestellen moeten voldoen om tot de "Klasse 1"-categorie te behoren, zijn eveneens op deze site terug te vinden en zijn gelinkt aan het referentienummer van de desbetreffende subklasse.

CONTROLE OP DE APPARATUUR

Er werd vastgesteld dat er nog steeds vrij veel toestellen op de markt komen die niet of slechts gedeeltelijk voldoen aan de wettelijke eisen. De inbreuken geven aanleiding tot oneerlijke concurrentie en benadelen de fabrikanten en invoerders die wel de wettelijke verplichtingen naleven (vlugger op de markt – minder kosten). Een degelijke controle is bijgevolg in ieders belang – fabrikanten, invoerders, verkopers, gebruikers, overheid. Het markttoezicht wordt als een van de hoekstenen beschouwd voor de goede werking van de R&TTE-richtlijn. In bepaalde gevallen werd het nodig geoordeeld repressief op te treden. De in 2008 verrichte controles hebben op die manier geleid tot de inbeslagnemingen die in de onderstaande tabel zijn samengevat.

Toestellen die in beslag zijn genomen tijdens controles die in 2008 zijn verricht			
Eindapparatuur		Radioapparatuur	
Telefoon toestellen	9	Speelgoed met afstandsbediening	1.926
		Gsm-toestellen	922
		Afstandsbediende stopcontacten	658
		Deurbellen	216
		Afstandsbedieningen (radiosturing)	120
		Draadloze microfoons (ook "in-ear" systemen)	82
		Afstandsbediende vibrators	72
		Computermuizen / toetsenborden	63
		Walkietalkies	45
		Toestellen voor radioamateurs	42
		Bluetooth-toestellen (niet gps)	41
		Draadloze intercoms (babyfoons)	38
		Modelbouw	38
		Draadloze camera's (ook mini)	36
		Informaticamateriaal (radio)	34
		Draadloze audio- & videotestellen	26
		Draadloze hondenhalsbanden	25
		Radardetectoren	24
		PMR/LPD ³⁶ -zenders	22
		Andere	164
Totaal	9	Totaal	3.666

Er is opnieuw vastgesteld dat de regelgeving vaak bewust of onbewust met de voeten getreden werd. Voor zuivere eindapparatuur zijn de administratieve eisen nochtans vrij eenvoudig.

Bij radioapparatuur die werkt op frequentiebanden waarvan het gebruik niet geharmoniseerd is binnen de Europese Unie, en waar bijgevolg het "alert sign" in de CE-markering moet voorkomen, werd vaak vastgesteld dat de lijst van de landen waar deze apparatuur mag worden gebruikt, ontbreekt. Het BIPT is van mening dat die informatie steeds aanwezig moet zijn. Die onontbeerlijke informatie moet zowel op de verpakking als in de gebruiksaanwijzing voorkomen. Het Instituut treft altijd maatregelen wanneer die informatie ontbreekt. Een potentiële koper van een dergelijk radioapparaat heeft die informatie immers nodig om te weten of hij het toestel al of niet mag gebruiken. Het gebruik van een dergelijk toestel op een ongeoorloofde plaats zou storingen kunnen veroorzaken met alle gevolgen van dien.

Tevens werd vastgesteld dat er toch nog veel radiotoestellen op de markt aanwezig zijn die niet voldoen aan de huidige wetgeving en die evenmin volgens het vroegere goedkeuringsregime op de markt werden gebracht. Een deel van die radioapparatuur werkt daarbij nog op frequenties die niet toegestaan zijn in België. Ook in die gevallen treedt het Instituut onverbiddelijk op. Die situatie kan misschien gedeeltelijk worden verklaard door het feit dat het makkelijker wordt om op afstand (via het internet) aankopen te doen en door de vaak agressieve manier waarop reclame wordt gemaakt voor allerlei soorten goedkope radioapparatuur (via spam). De aankoper/invoerder heeft er alle belang bij zich terdege te informeren. Hij draagt immers alle verantwoordelijkheid.

Nog steeds worden in de sector van het radiobestuurde speelgoed (telegeleide wagentjes, ...) veelvuldig onregelmatigheden vastgesteld. Het gebeurt dat deze producten wel aan de Speelgoedrichtlijn (Richtlijn 88/378/EEG gewijzigd bij Richtlijn 93/68/EEG) voldoen, maar dat er geen rekening gehouden werd met de bepalingen van de R&TTE-richtlijn.

Ook postzendingen die radioapparatuur bevatten worden regelmatig gecontroleerd. In 2008 hebben 78 van deze controles plaatsgehad. Veel van die zendingen bevatten toestellen die via het internet werden aangekocht – rechtstreeks van de fabrikant of via veilingsites (bijvoorbeeld eBay). In veel gevallen voldoen de toestellen niet aan de wettelijke eisen en worden ze in beslag genomen. Verontrustend is het feit dat talrijke niet-CE-gemarkeerde toestellen via deze veilingsites worden aangeboden. Dit is ook dikwijls het geval voor gsm-toestellen die via het internet in niet-Europese landen worden aangekocht. Bij controle zijn deze toestellen altijd in beslag genomen. De betrokkene wordt hiervan steeds op de hoogte gebracht.

Een toestel zonder ook maar de minste CE-markering kan niet op de Belgische markt toegelaten worden.

Bij vaststelling van een overtreding wordt steeds een proces-verbaal opgesteld en worden de goederen in de meeste gevallen in beslag genomen. De verdere afhandeling van de overtredingen gebeurt door het parket. Het heeft dan ook geen zin bij het Instituut te informeren naar het verdere gevolg dat aan de zaak gegeven wordt. Het parket beslist dan of een vervolging al of niet nodig is. In 2008 werden aanvankelijk 647 processen-verbaal opgemaakt. Tijdens de follow-up van de gerechtelijke dossiers werden daarnaast nog 53 navolgende processen-verbaal opgemaakt.

In België moet voor het houden en het gebruik van bepaalde types van radioapparatuur voorafgaandelijk een vergunning van het BIPT (gemeenzaam vergunning genoemd) verkregen worden. Verkopers van dergelijke apparatuur moeten zelf over een algemene houdersvergunning beschikken. Die algemene houdersvergunning is gratis en is op eenvoudige aanvraag te verkrijgen. Het is niet toegestaan dergelijke apparatuur te verkopen aan personen die niet over een individuele vergunning beschikken. Maandelijks dient een overzicht van de gedane verkopen aan het BIPT overgezonden te worden. Die aangifte moet de identificatiegegevens bevatten van de koper.

Aanvullende uitleg en informatie over de R&TTE-richtlijn is terug te vinden op de website van de Europese Commissie via <http://europa.eu.int/comm/enterprise/rtte/>. Behalve de tekst van de richtlijn staan op deze website ook extra uitleg en in het algemeen aanvaarde interpretaties. Nuttige informatie is eveneens beschikbaar op de website van het BIPT. Deze staat onder de rubriek "Apparatuur" in het hoofdstuk "Radiocommunicatie". Met vragen kunt u terecht per e-mail op apparatuur@bipt.be, per fax op 02 223 11 28.

Beheer van de telefoonnummering

Nummers zijn essentieel om telecommunicatiediensten over telecommunicatie-infrastructuren aan te bieden. Ze vormen voor zowel de eindgebruikers als aanbieders de sleutel voor de toegang tot diensten. Het BIPT zorgt er voortdurend voor dat het aanbod van nummers voldoende groot en adequaat is voor de normale marktontwikkeling. Voor telecommunicatieoperatoren is de gelijke toegang tot adequate nummerreeksen, zowel op kwalitatief als kwantitatief vlak van cruciaal belang voor de evenwichtige ontwikkeling van een concurrerende markt. Voor eindgebruikers bevatten nummers informatie over het soort diensten en de bijbehorende tarieven. Hiertoe stelt het BIPT de nummerplannen vast, waarin duidelijk wordt bepaald welke bestemming bij welk nummer hoort.

REGISTRATIE VAN NUMMERCAPACITEIT

Het Instituut voert eveneens het eigenlijke nummerbeheer uit, waaronder taken vallen als het toekennen, reserveren, intrekken, de transfert en het toezicht op het gebruik (handhavingsbeleid). In de onderstaande tabel kunt u een overzicht vinden van het aantal behandelde dossiers per nummerreeks voor het jaar 2008.

Nummerreeks	Bestemming	Reservaties	Toewijzingen	Annuleringen	Transferts
1yxx	korte nummers CSC ³⁷ , VPN ...	(n) 2	-	1	-
4pq	mobiele diensten	(n) 24	31	-	-
70-700	nationale diensten	(n) 1	2	-	-
77	diensten op basis van betaalnummers	(n) 1	2	-	-
78	nationale diensten	(n) 1	-	-	-
79	speciale internettoegang	(n) -	1		
800	diensten op basis van gratis nummers	(n) 30	55		
90A x 1.000 nummers	diensten op basis van betaalnummers	(n) 2	-	-	-
MNC	mobile network codes	(n) 2	-	1	-
ISPC	internationale signaleringscodes	(n) 20	12	9	-
NSPC	nationale signaleringscodes	(n) 51 (v) 10	149	-	-
PQYZ	geografische nummers	(n) 1	-	-	-
TMNC	TETRA mobile network codes	(n) 2	-	1	-
SMS/MMS	korte sms/mms-nummers	(n) 3 077	1 619	-	-

(waarbij n = nieuwe reservatie; v = verlenging bestaande reservatie)

Alle beschikbare informatie over het nationale nummerplan – zoals onder andere de lijsten van gereserveerde en toegewezen nummers – wordt op de website (www.bipt.be) gepubliceerd.

BELEIDSMATREGELEN

De meeste beleidsmaatregelen die genomen werden in 2008 behelzen de verdere uitvoering van het koninklijk besluit betreffende het beheer van de nationale nummeringsruimte en de toekenning en intrekking van gebruiksrechten voor nummers van 27 april 2007 (B.S. 28 juni 2007) (hier verder afgekort “KB Nummering”).

Op uitdrukkelijk verzoek van de Kansspelcommissie werd artikel 50 van het KB Nummering ter uitvoering gebracht door in eerste instantie een raadplegingsdocument te publiceren op 23 januari 2008. Vervolgens heeft de Raad van het BIPT op basis hiervan via een besluit³⁸ de subreeksen voor kansspelen voor het aanbieden van betaaldiensten via elektronische communicatienetwerken vastgelegd.

De overheveling van het sms/mms-nummerplan voor korte nummers van de gsm-operatoren naar het BIPT werd gerealiseerd met inbegrip van de voorintekeningsfase. De nodige maatregelen werden genomen zowel

organisatorisch als op IT-vlak om de uitgifte voor de operatoren te verzorgen van de korte sms/mms-nummers van de diensten met toegevoegde waarde.

Ook werd verder overleg gepleegd om het nieuwe nummerplan voor infokioskdiensten in te voeren op 1 april 2008. Uiteindelijk is het gewijzigde nummerplan voor infokiosknummers ingevoerd zonder noemenswaardige problemen voor de consument.

Diverse aanvragen voor tijdelijke uitzonderingen op het nummerplan werden behandeld en resulteerden in een advies aan de minister.

Na verdere analyse van de marktimpact van het bestaande regelgevend kader inzake het nummerplan en schriftelijke raadpleging van de markt werd een ontwerp-KB met advies om het KB Nummering te amenderen op het vlak van (1) maximumtarieven voor oproepen naar infokiosknummers vanuit gsm- toestellen en (2) de nummeroverdracht voor nomadische VoIP-nummers en (3) de verduidelijking van het sms/mms-nummerplan, opgesteld en overgezonden aan de minister.

In het kader van de herziening door de Europese Commissie van het nieuwe regelgevend kader werd door de dienst Nummerbeheer uitgebreid commentaar geleverd en een standpunt ingenomen over de door de Commissie geformuleerde voorstellen inzake nummerbeheer.

Overeenkomstig de beschikking van de Europese Commissie van 29 oktober 2007 heeft de Raad van het BIPT aan de markt op 21 december 2007 meegedeeld wat zijn beleidslijnen zijn met betrekking tot het beschikbaar stellen van de nummers 116111 en 116123 voor respectievelijk een hulplijn voor kinderen en een hulplijn voor psychologische bijstand op de Belgische markt.

Twee besluiten met betrekking tot aanvragen voor nummerblokoverdraagbaarheid werden behandeld. Hiervoor werd in eerste instantie telkens een raadpleging gestart met als vraag om informatie aan het BIPT te bezorgen om een kosten-batenanalyse te maken.

Tot slot werd een besluit van de Raad aangenomen op 10 december 2008 om de voorraad aan geografische nummers op peil te houden. Uit een analyse bleek immers dat de nummervoorraad dreigt op te raken in een aantal geografische nummerzones. Vooral in de zone 071 (Charleroi) rees een acuut probleem.

De rol van domeinnamen op het internet kan worden vergeleken met die van nummers in het telefoonnetwerk. The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) is een internationale organisatie zonder winstoogmerk die zorgt voor de coördinatie op globaal niveau van het systeem van unieke 'Internet Identifiers' zoals de internetdomeinnamen, IP-adressen en andere technische parameters. Daarnaast wordt de coördinatie en operatie van het DNS³⁹-root-name-serversysteem door deze organisatie waargenomen. Binnen ICANN fungeert het GAC (Governmental Advisory Committee) als een belangrijk adviesorgaan, waarin de vertegenwoordigers van de overheid zijn verenigd. Een van de belangrijkste doelstellingen van de Internet Informal Group (IIG) van de Europese Commissie is de coördinatie van de verschillende standpunten van de nationale overheden binnen het GAC. Daarnaast heeft de dienst Nummerbeheer de HLLG (High Level Group on Internet Governance) op verzoek van de minister gevolgd. De belangrijkste onderwerpen die dit jaar in deze organisaties aan bod zijn gekomen zijn: de herziening van het institutionele kader waarbinnen ICANN werkt, de invoering van IDN (Internationalized Domain Names), IPv6-invoering en de uitbreiding van de generieke topniveaudomeinnaamextensies.

NUMMEROVERDRAAGBAARHEID

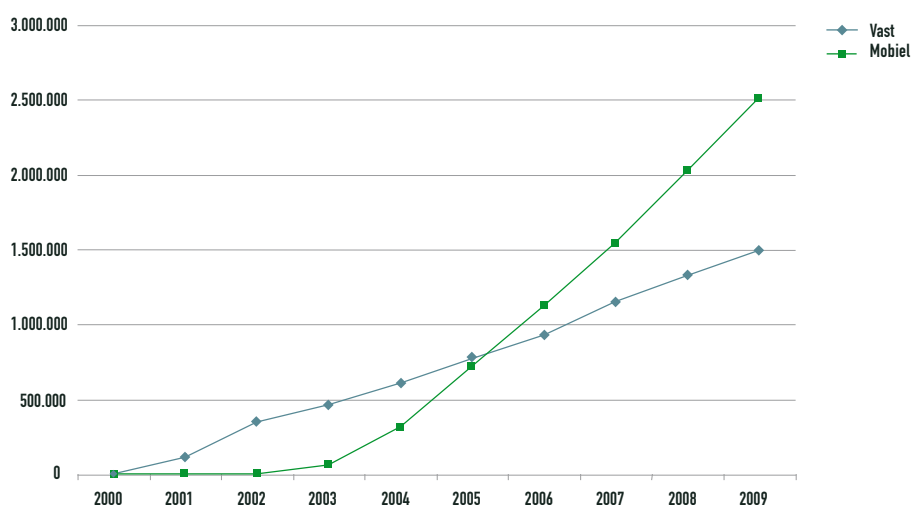
Nummeroverdraagbaarheid staat centraal in het telecommunicatiebeleid. Hiervoor zijn er twee basisredenen. Elke wijziging van oproepnummer brengt voor een eindgebruiker extra administratieve rompslomp en kosten mee en heeft een directe belangrijke negatieve impact op potentiële klantencontacten. Verder bestaat er een toenemende bezorgdheid bij de nieuwe operatoren dat ze op een oneerlijke manier worden behandeld als potentiële klanten van nummer zouden moeten veranderen. Onderzoek heeft uitgewezen dat het gebrek aan nummeroverdraagbaarheid de kansen van deze nieuwkomers ernstig beperkt.

De opzetkosten voor de nummeroverdraagbaarheid van geografische en niet-geografische nummers werden herzien. Op basis van twee raadplegingen van de markt werd een kostenmodel opgesteld en legde de Raad van het BIPT op 9 april 2008 de opzetkosten vast per lijn of per nummer die moeten worden gedragen door de operator van het recipiëntnetwerk voor de nummeroverdraagbaarheid van geografische en niet-geografische nummers voor de periode 1 mei 2008 – 1 mei 2011.

Een analyse en advies werd aan de minister bezorgd inzake het wetsvoorstel om de regelgeving met betrekking tot het transparantiesignaal in het kader van de nummeroverdraagbaarheid uit te breiden naar de vaste netwerken en over te schakelen van een "opt-in"- naar een "opt-out"-systeem.

In de onderstaande grafiek kunt u de evolutie vinden van het aantal overgedragen vaste en mobiele nummers.

Vergelijking totaal volume mobiele en vaste overgedragen nummers

Merk op: vermits een nummer ook terug naar de eerste operator kan worden overgedragen of uit dienst kan worden genomen is het nettoaantal overgedragen nummers op een bepaald ogenblik lager dan de som van alle nummeroverdrachten.

Zoals u kan zien werd eind 2007 de kaap van 2 miljoen overgedragen nummers overschreden. Dit betekent dat ongeveer 25% van alle gsm-gebruikers en 18% van de vaste-telefoniegebruikers reeds gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun nummer over te dragen.

De Carrier Preselect- en Select-dienst

	Nummers met carrier preselect	Stijgingspercentage
1 januari 2001	114 735	
1 januari 2002	381 566	232,5%
1 januari 2003	595 627	56,1%
1 januari 2004	850 384	42,8%
1 januari 2005	1 115 761	31,2%
1 januari 2006	1 048 672	-6%
1 januari 2007	908 751	-13,3%
1 januari 2008	837 849	-7,8%
1 januari 2009	808 751	-3,5%

De daling van het aantal nettoactiveringen vastgesteld sinds mei 2005 waarop het maximaal aantal geactiveerde nummers werd bereikt nl. 1.135.000 zette zich in 2009 vertraagd voort.

Technische opdrachten van openbaar nut

Het BIPT vervult nog andere technische opdrachten van openbaar belang. De wet heeft het BIPT de rol van deskundige toevertrouwd in wetenschappelijke domeinen zoals de meting van elektromagnetische velden en de veiligheid van de netwerken.

ANTENNES EN ELEKTROMAGNETISCHE VELDEN

Naar aanleiding van arrest 2/2009 van 15 januari 2009 van het Grondwettelijk Hof is het BIPT niet langer bevoegd om de elektromagnetische stralingsnormen rond antennemasten te controleren. Deze bevoegdheid berust voortaan bij de gewesten. Hoe de overdracht van deze bevoegdheid concreet zal gebeuren, dient in de nabije toekomst geregeld te worden.

STRIJD TEGEN KWAADWILLIGE COMPUTERPROGRAMMA'S

De veiligheid van de netwerken, de vrijwaring tegen ongeoorloofde toegang, manipulatie of vernietiging van de informatie die erop circuleert of erin is opgeslagen, de bescherming van de gebruikers die erop aangesloten zijn, behoren tot de technologische fundamenteën die onontbeerlijk zijn voor de ontwikkeling van de informatiemaatschappij en dienen zo goed mogelijk beveiligd te zijn.

Het "I love You"-virus in 2000 is een baken op het vlak van bewustmaking en bewustwording van de noodzaak tot beveiliging van de netwerken. Naar aanleiding van de schade die toen veroorzaakt is door het "I Love You"-virus is binnen het Instituut het e-Securityplatform opgestart; het verzorgt een wachtdienst die dag en nacht en alle dagen van de week een contactpunt bereikbaar stelt. Door die wachtdienst en door informatie te verspreiden wil het BIPT de risico's op verspreiding van een computervirus in België beperken. Bij een virusmelding wordt snel de "viruspagina" op de website van het BIPT bijgewerkt, ontvangen de 30.000 geadresseerden op de mailinglijst via e-mail een melding van die update en worden de abonnees van de sms-waarschuwingsdienst ingelicht over de komst van een nieuw virus. De werkwijze om zich te laten inschrijven voor de e-mails en op de sms-lijst staat vermeld op de website.

Sinds 2005 is een kentering merkbaar geworden op het vlak van kwaadwillige programma's: ze worden nog maar zelden gebruikt om een hoogst twijfelachtige faam te vergaren. Ze zijn een sector geworden die veelal voor laakbare commerciële of criminele feiten wordt gebruikt met één enkel doel: financieel gewin door misleiding, misbruik en oplichting van de modale gebruiker. Deze trend heeft zich in 2008 exponentieel voortgezet, met als één van de droevige hoogtepunten de massale elektronische aanval op de elektronische communicatienetwerken van Litouwen (in Europa) en Georgië (aan de grenzen van Europa). Opmerkelijke vaststelling is de opkomst van de "Cyber-militia's" die zich groeperen rond nationalistische of filosofische doelstellingen, al dan niet met steun van de overheden.

BEVEILIGING VAN DE NETWERKEN

Het BIPT levert door zijn deelname op zowel nationaal als internationaal niveau aan talrijke werkzaamheden met betrekking tot netwerkbeveiliging de bijdrage van de Belgische regelgevende overheid voor de elektronische communicatiesector.

Het Instituut verleent zijn medewerking aan het "Overlegplatform voor Informatieveiligheid", dat in 2005 door de regering is opgericht. Het platform wil de plek zijn waar op niveau van de federale overheid informatie wordt uitgewisseld over de bescherming van informatie en netwerken, en wil goede praktijken binnen de federale overheden bevorderen en harmoniseren. Het is echter een overlegorgaan en kan geen maatregelen opleggen. Een aantal aspecten van de bijdrage van het BIPT aan Comixtelec slaan eveneens op de bescherming van de netwerken in crisissituaties.

Gelet op de rol van het Instituut op het vlak van de integriteit en de veiligheid van elektronische communicatiediensten en -netwerken, heeft de bevoegde minister in 2007 een kaderuitbreiding goedgekeurd, die door omstandigheden pas in de loop van 2008 zou plaatsvinden. Het bestaande personeelstekort op de beveiligingsmarkt van ICT heeft echter ervoor gezorgd dat het BIPT eind 2008 er nog steeds niet is in geslaagd om personeel extern aan te trekken.

Het BIPT heeft verscheidene initiatieven gepland die door het aan te werven personeel zullen moeten worden uitgevoerd. De door het Instituut geplande, verruimde activiteiten op het vlak van computerveiligheid zijn grotendeels afhankelijk van de te realiseren kaderuitbreiding om zo in de toekomst meer proactief te kunnen optreden op het vlak van kwetsbaarheden vooraleer ze worden uitgebuit door één of andere kwaadwillige programmamaker.

Deze activiteiten zullen voor een groot deel gestuurd worden door Europese initiatieven ter zake. Richtlijn 2008/114/EG van de Raad van 8 december 2008 inzake de identificatie van Europese kritieke infrastructuren, de aanmerking van infrastructuren als Europese kritieke infrastructuren en de beoordeling van de noodzaak de bescherming van dergelijke infrastructuren te verbeteren legt een aantal maatregelen op dit vlak op aan de lidstaten.

Daarnaast is er op Europees niveau eveneens een herziening aan de gang van het Europese regelgevende kader voor de elektronische communicatienetwerken en -diensten. De door de Europese Commissie voorgestelde wijzigingen versterken in grote mate de verplichtingen op het vlak van de beveiliging en bedrijfszekerheid van netwerken en diensten. Het toezicht op en het afdwingen van deze maatregelen stelt het Instituut voor een grote uitdaging.

In 2008 heeft het Instituut actief deelgenomen aan de werkzaamheden van ENISA, het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging. ENISA publiceert geregeld documenten rond veiligheidskwesties voor de burgers, de kmo's en de overheden. Deze documenten kunnen worden geraadpleegd op de volgende site: http://www.enisa.europa.eu/pages/05_02.htm#6.

In november 2007 rees de vraag of het mandaat van ENISA zou worden verlengd, of dat het agentschap zou worden geïntegreerd in de Europese regulator die de Europese Commissie wenst op te richten. Op 15 september 2008 stemde het Europees Parlement in met een verlenging van het mandaat van het agentschap met 3 jaar.

NOODDIENSTEN

Naast het onderzoek naar storingen van de radionetwerken van de nooddiensten en het opheffen ervan heeft het BIPT de taak de naleving van de wettelijke medewerkingsplicht van de operatoren met de nooddiensten na te gaan.

In 2005 besliste de politieke overheid de verstrekking van de identificatie van de oproepende lijn in geval van oproepen naar teleonthaalcentra, het antigifcentrum, de zelfmoordpreventie, het Europees Centrum voor Vermiste en Seksueel Uitgebuide Kinderen en kindertelefoondiensten door de operatoren, op te nemen in de wet van 13 juni 2005.

De identificatie van de oproepende lijn is voor de nooddiensten nodig, niet alleen om doeltreffend te kunnen optreden, maar ook om de kwaadwillige oproepen te kunnen bestrijden, waarvan de frequentie jaar na jaar toeneemt door de introductie van nieuwe technologieën en nieuwe diensten die communicatiemiddelen bieden die nagenoeg anoniem en moeilijk op te sporen zijn. De verstrekking van de identificatie van de oproepende lijn door de operatoren is overigens een essentieel element opdat de maatregel die erop gericht is de registratie op te leggen van de anonieme voorafbetaalde kaarten van mobiele netwerken (waarvan het aantal in België begin 2005 werd geschat op 1.500.000), enig nut zou hebben.

De in 2005 ingevoerde bepaling in de wet van 13 juni 2005 betreffende het aanleveren van de identificatie van de oproepende lijn heeft aanleiding gegeven tot een aantal gedachtewisselingen tussen de politieke overheid en de betrokken nooddiensten. Als gevolg hiervan werd in 2007 de in 2005 opgenomen bepaling aangepast door de wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen. Na deze aanpassing werd het ministerieel besluit

van 4 juni 2007 tot vaststelling van de administratieve en technische maatregelen om nooddiensten in staat te stellen kwaadwillige oproepen te bestrijden, op 27 juli 2007 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Om de bepalingen van het ministerieel besluit van 4 juni 2007 te verduidelijken heeft het Instituut verschillende vergaderingen belegd met de betrokken nooddiensten. In het tweede semester van 2008 dienden de drie teleonthaaldiensten (106, 107 en 108) dossiers in waaruit blijkt dat hun oproepcentrales voldoen aan de bepalingen opgelegd in het ministerieel besluit van 4 juni 2007. Begin 2009 zullen de operatoren hiervan op de hoogte gesteld worden zodat zij in alle gevallen de identificatie van de oproepende lijn aan deze diensten bezorgen. 2006 zag het verschijnen van “nomadische” diensten op basis van IP-technologie. Deze diensten hebben de eigenschap dat de eindgebruiker zijn eindapparaat op gelijk welk geschikt aansluitpunt kan aansluiten en daarmee gebruik kan maken van de dienst. Een aantal operatoren biedt nomadische spraakdiensten aan die bij de eindgebruikers de indruk wekken gelijk te zijn aan een openbare telefoondienst met bijkomende faciliteiten, zoals de nomadiciteit.

Uit een raadpleging van het BIPT in 2006 reeds bleek dat geen enkele operator de lokalisatie van een noodoproep kan garanderen wanneer de oproeper gebruikmaakt van een nomadische (spraak)dienst door middel van IP-technologie, waardoor het voor de nooddiensten nagenoeg onmogelijk is bijstand ter plaatse te sturen als de oproeper hen zelf niet kan meedelen waar hij zich bevindt op het ogenblik van de noodoproep.

De op Europees niveau aan de gang zijnde herziening van het Europese regelgevende kader voor de elektronische communicatienetwerken en -diensten bevat echter een door de Europese Commissie voorgestelde wijziging die bepaalt dat alle elektronische communicatienetwerken en -diensten in staat dienen te zijn locatiegegevens aan de nooddiensten te leveren voor oproepen naar het Europese noodnummer “112”; daar dit nummer in België automatisch wordt behandeld als een oproep naar “100” of “101” is dit voor de Belgische eindgebruikers hetzelfde als het aanleveren van de locatiegegevens voor noodoproepen naar de dringende medische hulpverlening, de brandweerdiensten en de politie.

In 2007 werd de 116XYZ-nummerreeks in gebruik genomen. Het nummer 116000 werd toegewezen aan het Europees Centrum voor Vermiste en Seksueel Uitgebuide Kinderen (“Child Focus”) dat ook al bereikbaar was via het nationale Belgische noodnummer 110. De officiële aanvraag van Child Focus om het nummer 116000 als noodnummer te erkennen in België werd in mei 2008 ingediend. De nodige regelgevende tekst werd door het Instituut opgesteld en heeft de legistische procedure doorlopen. De publicatie van het betreffende koninklijk besluit wordt in het eerste kwartaal van 2009 verwacht.

Beschikking 2007/698/EG van 29 oktober 2007 van de Europese Commissie tot wijziging van Beschikking 2007/116/EG met het oog op de invoering van nieuwe gereserveerde nummers die met “116” beginnen, reserveert het nummer 116111 voor kinderpilijnen en het nummer 116123 voor pilijnen voor emotionele steun. De Raad van het BIPT publiceerde op 12 december 2007 een mededeling op de webstek van het BIPT met betrekking tot het beschikbaar stellen van de nummers 116111 en 116123 voor respectievelijk een pilijn voor kinderen en een pilijn voor psychologische bijstand op de Belgische markt overeenkomstig de beschikking van de Europese Commissie van 29 oktober 2007. De bestaande Belgische nooddiensten die in aanmerking komen voor het exploiteren van deze nummers toonden echter geen interesse wegens het feit dat zij hun nationale driecijferige nummer niet wensten op te geven, wat als voorwaarde werd gesteld om het 116XYZ-nummer toegewezen te krijgen, alsook wegens de moeilijkheid die zich voordeed doordat meerdere talen moesten worden ondersteund door één enkel (nood)nummer.

WETTELIJK AFLUISTEREN VAN ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE

De gerechtelijke en politiediensten kunnen de ambtenaren van het BIPT met het mandaat van officier van gerechtelijke politie oproepen om bijstand te verlenen bij onderzoeken op het vlak van elektronische communicatie.

Daarnaast stelt het BIPT ten behoeve van de dienst voor het Strafrechtelijk Beleid van de FOD Justitie een lijst op van de coördinatiecellen “Justitie” van de operatoren en houdt deze actueel.

Het Instituut neemt als technisch raadgever inzake elektronische communicatie deel aan de vergaderingen van het “Nationaal Overlegplatform Telecommunicatie” (NOT) van de gerechtelijke en politiediensten.

Bijhouden van technologische ontwikkelingen, aanwezigheid in nationale en internationale instellingen

Kennis uitwisselen en standpunten over de technologische ontwikkelingen tegenover elkaar stellen is van essentieel belang om goede beslissingen te kunnen nemen. De ambtenaren van het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie onderhouden constant banden met hun tegenhangers die bij de buitenlandse regulatoren werken. Dankzij die actieve betrokkenheid kan het BIPT bepaalde beleidslijnen volgen en beïnvloeden.

DE DIENST FREQUENTIEBEHEER van het BIPT heeft de volgende dossiers gevolgd:
Radio Spectrum Policy Group (RSPG)

In de RSPG werd een opinie over het collectieve gebruik van spectrum en een opinie over het stroomlijnen van de regelgevende omgeving binnen de EU voor het gebruik van het spectrum voorbereid. Over beide onderwerpen werd een publieke raadpleging gehouden tijdens de afgelopen maanden. Er werd een stand van zaken gegeven en een ontwerp van document voorgelegd betreffende het resultaat van een studierapport over de beste praktijken voor het gebruik van het radiospectrum door landsverdediging, de veiligheidsdiensten en de publieke transportsector. Er kon echter nog geen overeenstemming bereikt worden over het al of niet opnemen in de studie van de "opportunity cost".

Op voorstel van de Europese Commissie werd een gemeenschappelijke RSPG/ERG-subgroep opgericht die zich buigt over de nieuwe concurrentie-uitdagingen resulterend uit een meer flexibele aanpak van het beheer van het spectrum.

Radiospectrumcomité (RSC)

Het "Radio Spectrum Committee" (RSC) heeft zich verder gebogen over o.a. de regelgeving voor specifieke UWB-apparatuur (Ultra Wide Band). Een ontwerp van beschikking werd aan de EU-lidstaten voorgelegd waarbij die specifieke apparatuur wordt toegevoegd aan de bestaande Beschikking 2007/131/EG van de Europese Commissie over UWB-apparatuur. Het gaat hier met name over het toevoegen van de GPR- (Ground Probing Radar), WPR- (Wall Probing Radar) en de BMA-apparatuur (Building Material Analysis) die gebruikmaakt van spread-spectrumtechnologie.

Het RSC heeft zich ook beraden over de volgende stappen in verband met het WAPECS-concept, naar aanleiding van het rapport van de CEPT en de beslissingen van de WRC-2007.

Een voorstel tot herziening van de bijlage bij Beschikking 2006/771/EG van de Europese Commissie betreffende kortbereikapparatuur werd behandeld en zal begin 2009 ter stemming aan de EU-lidstaten worden voorgelegd. Het is de bedoeling dat deze uitgebreide bijlage bij deze beschikking voortaan jaarlijks wordt herzien.

Werkgroep Authorisations van COCOM betreffende MSS⁴⁰ 2 GHz

Er werd verder deelgenomen aan deze werkgroep voor de introductie van pan-Europese systemen voor mobiele satellietdiensten in de 2 GHz-band (MSS 2 GHz) voor de nieuwe hybride satellietssystemen met complementaire grondcomponent die in deze frequentieband 1980-2010 MHz geïntroduceerd zullen worden. De besprekingen over een gemeenschappelijk selectie- en toekenningsproces, de selectiecriteria en toe te kennen scores, te vervullen milestones, nadere regels voor de verdeling van het spectrum, spectruaanvragen en duur van de gebruiksrechten werden voortgezet. Daarnaast heeft de Europese Commissie een oproep gelanceerd tot kandidaatstelling gebaseerd op Beschikking 626/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2008 inzake de selectie en machtiging van systemen die mobiele satellietdiensten (MSS) leveren. Deze beschikking verplicht de Europese Commissie een vergelijkende selectieprocedure te organiseren voor de selectie van exploitanten van pan-Europese

systemen voor deze mobiele satellietssystemen in de 2 GHz-band. Deze beschikking bepaalt ook dat de Commissie wordt bijgestaan door het COCOM-comité. Het COCOM-comité heeft daartoe in zijn schoot de COCOM-werkgroep betreffende de vergelijkende selectieprocedure voor mobiele satellietdiensten (MSS 2 GHz) opgericht. Deze werkgroep begeleidt de Europese Commissie bij de selectie en brengt hierover verslag uit bij het COCOM-comité.

CEPT

De dienst Frequentiebeheer nam deel aan verschillende meetings van de CEPT zoals de plenaire ECC-vergadering, WG FM (Frequency Management), WG RA (Radio Affairs), CPG (Conference Preparatory Group), TG4 (Task Group 4), ...). In dit verband organiseerde het BIPT in mei 2008 een meeting van de WG FM in Brussel en in september een internationale vergadering van de RA-werkgroep (Working Group Radio Affairs) in Luik. In december organiseerde het BIPT tezamen met EUROCONTROL een grote internationale vergadering van de CPG-werkgroep ter voorbereiding van de volgende Wereldradioconferentie van de ITU in 2011 (WRC2011). Deze vergadering werd bijgewoond door niet minder dan 110 deelnemers uit heel Europa.

Regionale Radio Conferentie 2006 (RRC-06)

Na de Regionale Radioconferentie RRC-06 in Genève en het daar bereikte akkoord GE06, over het frequentieplan voor de verdeling van de digitale tv-kanalen tussen de deelnemende landen, werden de werkzaamheden voor de overgangsregeling voortgezet (geleidelijke overgang van de analoge zenders naar de digitale zenders). Hiertoe werden verscheidene vergaderingen met de buurlanden georganiseerd en bijgewoond. Een overgangsregeling met Frankrijk werd met een akkoord afgesloten. Deze problematiek moet uiteraard bekeken worden in een internationaal kader, rekening houdende met de verschillende overgangsdata die onze buurlanden hanteren.

De dienst **NETWERKBEVEILIGING**, die medewerkers levert voor deelname aan de gemengde commissie voor televerbindingen (Comixtelec), neemt sinds 4 juni 2008 voor drie jaar het voorzitterschap waar van de werkgroep van de "Civilian Communications Planning Committee" onder de "Civilian Emergency Planning"-tak van de NAVO. Deze werkgroep bestudeert onderwerpen met betrekking tot de elektronische communicatie bij crises ter ondersteuning van de hulpverleners die optreden bij crises en formuleert aanbevelingen op dat vlak. België heeft in het bijzonder deelgenomen aan de werkzaamheden die de integratie van "Computer Security Incident Response Teams" (CSIRTs) in de nood- en crisisplanning voor de elektronische communicatie beoogden.

De **NCS (NATIONALE DIENST VOOR DE CONTROLE OP HET SPECTRUM)** neemt deel aan de werkzaamheden van de werkgroepen CEPT/ERC/FM-PT22 (Monitoring), CEPT/RA11 (Enforcement), CEPT/RR2 (Maritime) en Committee/Rainwat (Maritime).

Op internationaal vlak heeft **DE DIENST NUMMERBEHEER** het voorzitterschap van de WG NNA (Working Group Numbering Naming and Addressing) binnen de ECC (Electronic Communications Committee) voortgezet. Deze werkgroep van Europese administraties en regelgevende instanties heeft als doelstelling het uitwisselen van informatie en kennis met betrekking tot nummerproblemen en de harmonisatie van nummerplannen op Europees niveau. Concrete resultaten werden bereikt in diverse domeinen zoals nummering voor fixed-mobile convergentiediensten, ETNS (European Telephony Numbering Space), de evolutie van de identificatie van de oproepende lijn, de bescherming van de eindgebruiker bij het gebruik van korte sms/mms-nummers.

Via de **DIENST APPARATUUR** is het Instituut tevens actief in de Europese fora (Europese Commissie, TCAM-Comité⁴¹, ECC⁴², Administratieve samenwerking (ADCO), ETSI, EMC⁴³ Working Party, EMC SLIM⁴⁴, ...) waar gestreefd wordt naar verdere Europese harmonisatie.

41. TELE-COMMUNICATIONS CONFORMITY ASSESSMENT AND MARKET SURVEILLANCE

42. ELECTRONIC COMMUNICATIONS COMMITTEE

43. ELEKTRO-MAGNETISCHE COMPATIBILITEIT

44. SIMPLER LEGISLATION FOR THE SINGLE MARKET

Juridisch kader en opdrachten van het BIPT

OP EUROPEES NIVEAU

De “derde Postrichtlijn”⁴⁵, werd op 31 januari 2008 in de plenaire zitting van het Europees Parlement goedgekeurd en werd na ondertekening gepubliceerd op 27 februari 2008 in het Publicatieblad van de Europese Unie. De richtlijn is op diezelfde dag in werking getreden.

De lidstaten, met inbegrip van België, moeten de markt vrijmaken voor 31 december 2010. Enkel bepaalde lidstaten kunnen de openstelling van de postmarkt uitstellen tot 31 december 2012. Het betreft die lidstaten die zijn toegetreden tot de Europese Unie na de inwerkingtreding van de tweede Postrichtlijn, lidstaten met een kleine geografische omvang (Luxemburg) en lidstaten met een bijzonder moeilijke topografie (Griekenland).

Tegelijk is het de bedoeling van de derde Postrichtlijn om de universele dienst te handhaven. Aan de omvang van de universele dienst wordt niet geraakt. De uitdaging voor elke lidstaat is om beide doelstellingen met elkaar te kunnen verzoenen.

De Europese Commissie biedt de lidstaten technische ondersteuning bij de omzetting van Richtlijn 2008/6/EG. Zo heeft het Instituut het Postal Directive Committee alsook de twee werkgroepen van het Postal Directive Committee en de High Level Conference van juni 2008 bijgewoond.

OP BELGISCH NIVEAU

In de loop van 2008 heeft het BIPT de regering advies gegeven met betrekking tot de omzetting van Richtlijn 2008/6/EG. Het BIPT stelde voor de regering tal van informatieve nota's op over de inhoud en draagwijdte van Richtlijn 2008/6/EG. In dit licht werd door het BIPT tevens een consultant aangeduid om de eventuele nettokosten van de universele dienst na de vrijmaking in te schatten en de berekeningsmethode van de kosten van de universele dienst te analyseren.

De omzetting in Belgische wetgeving zal dienen te gebeuren voor 31 december 2010. Het BIPT heeft niettemin de omzetting reeds ernstig en actief voorbereid.

In deze context heeft het BIPT:

- op eigen initiatief, de minister informeel geadviseerd over alle aspecten van de derde Postrichtlijn (definities, financiering universele dienst, aangiften en vergunningen, toegang tot het netwerk, exclusieve rechten);
- op verzoek van de minister advies verleend over alle aspecten van de derde Postrichtlijn;
- de regeringsonderhandelingen (interkabinettenwerkgroepen) technisch gesteund en gevolgd.

45. RICHTLIJN 2008/6/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN 20 FEBRUARI 2008 TOT WIJZIGING VAN RICHTLIJN 97/67/EG WAT BETREFT DE VOLLEDIGE VOLTOOIING VAN DE INTERNE MARKT VOOR POSTDIENSTEN IN DE GEMEENSCHAP

HET BEHEERSCONTRACT TUSSEN DE POST EN DE STAAT

Evaluatie

Artikel 5 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven stelt dat het beheerscontract jaarlijks wordt getoetst en, in voorkomend geval, aangepast aan gewijzigde marktomstandigheden en technische ontwikkelingen met toepassing van de in het beheerscontract vastgelegde objectieve parameters. De wet geeft niet duidelijk aan door wie de toetsing wordt uitgevoerd. In reactie op de evaluatie van De Post, onderzocht het BIPT de uitvoering in 2008 van de elementen van het vierde beheerscontract waarover het BIPT toezicht uitoefent.

Klantentevredenheidsonderzoek

Overeenkomstig artikel 18 van het vierde beheerscontract dient De Post, onder controle van het BIPT, jaarlijks een meting uit te voeren van de klantentevredenheid met betrekking tot de uitvoering door De Post van zijn opdrachten van openbare dienst. De resultaten van deze meting worden jaarlijks gepubliceerd.

De tevredenheid wordt gemeten aan de hand van 8 tevredenheidsindexen. De eerste index is "algemene tevredenheid" en vormt een antwoord op de vraag: "In het algemeen, hoe tevreden bent u over De Post?"

De zeven andere tevredenheidsscores betreffen specifieke onderzoeksdomeinen. Voor ieder onderzoeksdomein worden diverse vragen gesteld. In de onderstaande tabel vindt u de resultaten voor elk domein:

- het versturen en ontvangen van brievenpost;
- het versturen en ontvangen van pakjes;
- de kranten en tijdschriften;
- de aangetekende zendingen;
- de informatieverstrekking aan klanten;
- de fysieke toestand van het postkantoor;
- de dienstverlening in het postkantoor.

In 2008 werden drie nieuwe onderzoeksdomeinen toegevoegd:

- het postpunt;
- de klantenservice;
- de eShop.

% tevredenheid (score 5-7) ⁴⁶	Particulieren						Bedrijven					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Algemene tevredenheid	77	80	81	82	80	82	79	77	80	82	83	82
Versturen - ontvangen brievenpost	79	78	80	83	78	86	67	70	70	73	77	87
Versturen - ontvangen pakjes	89	88	88	90	88	92	87	84	86	89	91	88
Kranten & tijdschriften	87	88	88	89	88	89	93	88	87	87	91	87
Aangetekende zendingen	83	77	78	84	79	73	89	85	85	85	89	73
Informatie aan klanten	78	79	79	83	83	77	71	73	73	78	80	70
Fysieke toestand postkantoor	76	73	74	77	77	75	49	51	52	52	59	72
Dienstverlening postkantoor	71	72	72	76	74	79	69	70	67	73	74	73
Postpunt						86						87
Klantenservice						71						53
E-Shop						93						93

* Resultaten verkregen via een nieuwe meetmethode

De algemene tevredenheid over De Post gaat erop vooruit daar 82%⁴⁷ van de klanten in 2008 zei tevreden te zijn tegenover 78%⁴⁸ in 2003.

46. X-%: WAS ZEER TEVREDEN, TEVREDEN OF EERDER TEVREDEN EN DIT OP EEN ZEVENPUNTEN-SCHAAL

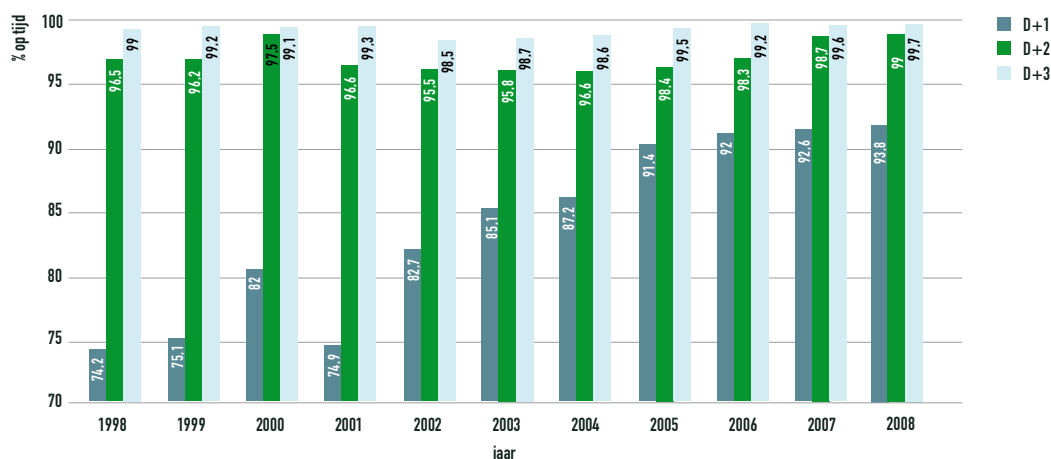
47. DE ALGEMENE TEVREDENHEID 2007 IS HET GEMIDDELDE VAN DE ALGEMENE TEVREDENHEID PARTICULIEREN 2007 EN DE ALGEMENE TEVREDENHEID BEDRIJVEN 2007

48. DE ALGEMENE TEVREDENHEID 2003 IS HET GEMIDDELDE VAN DE ALGEMENE TEVREDENHEID PARTICULIEREN 2003 EN DE ALGEMENE TEVREDENHEID BEDRIJVEN 2003

Kwaliteitscontrole

De resultaten betreffende de prioritaire zendingen in 2008 tonen aan dat 93,8% van de binnenlandse prioritaire post de bestemming bereikte op Dag + 1 en 99% op Dag + 2. Wat de niet-prioritaire zendingen betreft, bereikte in dezelfde periode 97,8% van de binnenlandse niet-prioritaire post de bestemming op Dag + 2 en 99,3% op Dag + 3. Gedurende deze twaalf maanden werden meer dan 58.567 prioritaire en 10.621 niet-prioritaire testbrieven verzonden.

Resultaten inzake de controle van de verzendingstermijnen voor prioritaire zendingen sinds de BIPT-controles vanaf het jaar 1998

De gemiddelde gerealiseerde kwaliteit (GGK) zoals gedefinieerd in artikel 9, 2°, a), van het vierde beheerscontract tussen de Staat en De Post is de index die het percentage stukpost dat op tijd geleverd wordt, berekent. De meting van de kwaliteit gebeurt aan de hand van een index gebaseerd op een kleingebruikerspakket

van postdiensten die behoren tot de universele dienst. Dit kleingebruikerspakket is in overeenstemming met artikel 16, 2°, van het vierde beheerscontract als volgt samengesteld met een aanduiding van het aandeel van elke postdienst in het kleingebruikerspakket:

- de binnenlandse prioritaire stukpostbriefwisseling (40%);
- de binnenlandse niet-prioritaire stukpostbriefwisseling (27%);
- de binnenlandse aangetekende stukpostzendingen (10%);
- de binnenlandse stukpostpakketten (7%);
- de binnenkomende prioritaire grensoverschrijdende stukpostbrievenpost (16%).

In de onderstaande tabel vindt u de resultaten van de verzendingstermijnen betreffende de kleingebruikerdiensten.

Algemene kwaliteit betreffende het naleven van de verzendingstermijn		
Categorie + Termijn	Weging	Resultaat
Prior D + 1	40	93,8
Non Prior D + 2	27	97,8
Aangetekende zendingen D + 1	10	95,8
Postpakketten D + 2	7	99,4
Binnenkomende internationale brievenpost D + 1	16	93,4
TOTALE KWALITEITSINDEX	100	95,4

Het algemene resultaat van 95,4% is de gemiddelde gerealiseerde kwaliteit (GGK) in 2008.

Economische situatie van de sector

De toegenomen concurrentie door de geleidelijke vrijmaking van de markt door de Europese Commissie, zou een verbetering moeten inhouden voor de postdiensten in termen van kwaliteit, kostprijs en keuzemogelijkheden voor de gebruikers, zonder dat de universele dienst daarbij moet inboeten. In België telt de postsector ongeveer 600 ondernemingen, goed voor zo een 41.000 banen.

DE POST

De Post NV, de historische postoperator, is krachtens het beheerscontract belast met de universele dienst. De Post heeft ongeveer 36.000 medewerkers en is een van de grootste werkgevers van het land. In 2008 heeft De Post een omzet geboekt van 2.262,4 miljoen euro met een winst na belastingen van 313,9 miljoen euro.

In 2008 heeft De Post de modernisering van zijn retailnetwerk voortgezet. Een 500e PostPunt zag het daglicht. Het verkoopnetwerk van De Post telt vandaag, naast de PostPunten, nog eens 850 postkantoren.

DE OVERIGE SPELERS OP DE POSTMARKT

In de sector van de postpakketten vinden we bedrijven terug zoals ABX en Kiala.

- Op 21 juni 2008 heeft ABX Logistics zijn fusie met de Deense groep DST aangekondigd, goed voor een bedrijfswaarde van 600 miljoen euro. Het bedrijf maakte bekend dat het zijn zetel in Brussel wenst te houden.
- Kiala vervoert meer dan 40.000 pakjes per dag.

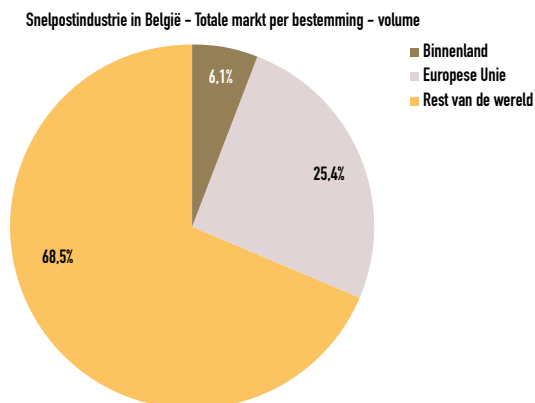
In de sector van de bedeling van geadresseerde kranten zijn de ondernemingen Belgische Distributiedienst en Deltamedia (dochteronderneming van De Post) actief.

De voornaamste operatoren op het vlak van snelpost zijn onder andere DHL, UPS, TNT en FedEx.

- TNT heeft zijn voornaamste Europese hub ondergebracht op de luchthaven van Luik. (22.000 ton vracht en 500 vluchten per week). TNT is de nummer 2 in Europa.
- In april 2008 heeft DHL Express zijn voornaamste luchthaven voor Europese luchtverbindingen overgebracht van Brussel naar zijn ultramoderne installaties in Leipzig/Halle. In juni 2008 heeft DHL een nieuwe terminal in dienst gesteld in Opglabbeek.
- FedEx heeft zijn activiteiten gecentraliseerd in La Hulpe.

In België is de markt voor snelpost aan het groeien.

Doordat het totale aantal zendingen is gestegen van 106 miljoen in 2004 tot 118,8 miljoen in 2008 is er een belangrijke toename vast te stellen van grensoverschrijdende zendingen:

Economische regulering

TARIEVEN

Het BIPT heeft a posteriori de tariefverhogingen van De Post in 2007 goedgekeurd voor de diensten van het kleingebruikerspakket alsook voor de preferentiële en conventionele diensten die zijn voorbehouden aan De Post en dit overeenkomstig artikel 33 van het koninklijk besluit tot toepassing van titel IV van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven.

Het kleingebruikerspakket is een korf van postdiensten die in hoofdzaak gebruikt worden door particulieren, zelfstandigen en kleine ondernemingen en waarvan de prijsverhogingen jaarlijks beperkt worden via een specifieke formule. Indien men immers voldoet aan een reeks voorwaarden die door De Post worden vastgesteld kan men een goedkoper voorkeurtarief genieten. Directe klanten, zoals banken, warenhuizen en postorderbedrijven die frequent grote volumes afgeven voor distributie via het openbaar netwerk, kunnen de conventionele tarieven genieten.

Verder heeft het BIPT een analyse gemaakt van het nieuwe tarifieringsvoorstel voor het jaar 2009 van de aangewezen leverancier van de universele dienst, De Post, voor de volle tarieven van het kleingebruikerspakket en de preferentiële en conventionele diensten die zijn voorbehouden aan De Post.

Daarnaast heeft het BIPT een eerste analyse gedaan van het voorstel van De Post met betrekking tot de volledige convergentie in 2009.

Eind 2008 heeft De Post aan het BIPT een nieuw voorstel overgezonden betreffende de convergentie tussen directe klanten en tussenpersonen in het kader van zijn nieuwe tariefplan voor het jaar 2009. De tariefafspraken tussen De Post en zijn klanten worden geregeld aan de hand van twee soorten overeenkomsten, met name de conventie "directe klanten" enerzijds en anderzijds de conventie "routeurs" die wordt afgesloten met tussenpersonen die bij verschillende ondernemingen post inzamelen en deze voorgesorteerd aan De Post afgeven voor distributie via het postale netwerk.

In 2009 wil De Post een alternatief tarief- en contractstelsel introduceren dat afwijkt van het actuele systeem. Het BIPT heeft bijkomende vragen over het nieuwe systeem gesteld, in het bijzonder wat betreft de vermeden kosten alsook de non-discriminatie en transparantie van het voorgestelde systeem.

AANGIFTEN EN INDIVIDUELE VERGUNNINGEN

Het BIPT heeft de behandeling voortgezet van de aangiften en de individuele vergunningen die zijn ingediend door de in de postsector actieve ondernemingen conform de secundaire wetgeving (zie Belgisch Staatsblad verschenen op 17 januari 2006).

Eind december 2008 waren beschikkingen genomen over 10 individuele vergunningen en waren ook 208 aangiften behandeld.

De procedures om ondernemingen die zich niet naar de wetgeving schikken, in gebreke te stellen, werden eveneens voortgezet. Op de website van het BIPT (www.bipt.be > Postsector > regulering) vindt u alle aangiften en individuele vergunningen.

Consumentenbescherming

DE UNIVERSELE DIENST

Op basis van het beheerscontract heeft het BIPT zich ervan vergewist dat De Post zijn verplichtingen naleeft. Het BIPT heeft de berekening van de kosten van de universele dienst voor 2007 voltooid, waaruit geen onredelijke last blijkt.

OMBUDSBIJDRAGEN VOOR DE OMBUDSDIENST VOOR DE POSTSECTOR

Het BIPT heeft erop toegezien dat de Ombudsdienst voor de postsector over de nodige middelen beschikt om zijn taken te kunnen vervullen.

In het kader van de uitbreiding van de bevoegdheden van de ombudsdienst tot de hele postsector heeft het BIPT de procedures en acties voortgezet die nodig zijn om het bedrag te berekenen van de bijdragen van de ondernemingen die actief zijn op de Belgische postmarkt voor het jaar 2008. Dit was het eerste jaar dat de financiering van de Ombudsdienst volledig gebaseerd was op de twee componenten van de formule, namelijk de werkingskosten enerzijds en de klachten tegen de desbetreffende operator anderzijds. Ook hier zijn de procedures gestart om ondernemingen die niet in orde zijn in gebreke te stellen.

Bijhouden van technologische ontwikkelingen, aanwezigheid in nationale en internationale instellingen

HET RAADGEVEND COMITÉ VOOR DE POSTDIENSTEN

Het comité wacht nog steeds op een koninklijk besluit dat zijn samenstelling en werking regelt.

Zoals bepaald in artikel 45ter, § 8, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven hebben de ombudsman en ombudsvrouw voor de postsector evenwel hun ontwerpbegroting ter advies voorgelegd aan het Raadgevend Comité voor de postdiensten. Dit laatste ondersteunt met enig voorbehoud de begrotingen 2007 en 2007/2008 die eraan werden voorgelegd.

Het Raadgevend Comité werd ingelicht over de methode om de bijdragen van de postoperatoren in de lasten van de ombudsdienst te bepalen. Die bijdragen worden bepaald op basis van de werkingskosten van de ombudsdienst en op basis van de klachten jegens de operatoren die worden verwerkt.

HET COMITÉ VAN DE POSTRICHTLIJN EN ANDERE ACTIVITEITEN VAN DE EC

Het BIPT heeft deelgenomen aan het Comité van de Postrichtlijn waar onder andere de volgende onderwerpen werden besproken: de toepassing van de nieuwe postrichtlijn, de voorbereiding en evaluatie van het 24e UPU-congres, de stand van zaken betreffende de Europese studies en het vierde implementatierapport. Het BIPT heeft een gedetailleerd antwoord geformuleerd op de uitgebreide vragenlijst van consultant Ecorys, die in opdracht van de Europese Commissie een studie uitvoert met betrekking tot de "Main developments in the postal sector 2006-2008" (http://ec.europa.eu/internal_market/post/studies_en.htm).

Het Instituut heeft de ontwikkelingen in het kader van de toepassing van de postale richtlijn verder gevolgd. In dit kader heeft het Instituut deelgenomen aan:

- de door de Europese Commissie georganiseerde High Level Conference (24 juni 2008);
- de workshops van 11 september, 13 oktober en 15 oktober 2008 georganiseerd door de EC die zich toespitsten op de mechanismen om de universele dienst te vrijwaren, de eventueel te plannen financiering van de universele postdienst, in essentie gewijd aan de nieuwkomers op de postmarkt (mogelijke marktdrempels, toegang) en de mogelijke vergunningsstelsels, en het stimuleren van de mededinging;
- de Postal Directive Committee (7 april 2008 en 24 oktober 2008).

EUROPEES COMITÉ VOOR POSTREGULERING (CERP)

Bovendien zal het BIPT erop toezien dat de CERP in de toekomst zijn rol kan blijven spelen zoals vastgelegd is in de derde Postrichtlijn.

België heeft het voorzitterschap van het Europees Comité voor postregulering via de heer Dutordoit, administrateur, voortgezet tot de afloop van zijn derde mandaat in mei 2008.

De leden van het CERP hebben hem uitgebreid bedankt voor zijn voorzitterschap gedurende meer dan 9 jaar en de dynamiek die hij gebracht heeft binnen het CERP.

Het CERP heeft twee plenaire vergaderingen gehouden, respectievelijk in mei 2008 in Riga en in oktober 2008 in Athene.

Tijdens die twee plenaire vergaderingen heeft het CERP forums georganiseerd waarvan de thema's de volgende waren:

- "Provision of cross-border mail services in a liberalized European market and consequences in respect to UPU issues";
- "Change of address in a competitive environment".

Verder werd het CERP in de tweede helft van 2008 hervormd, waarbij het aantal werkgroepen werd teruggebracht van drie naar twee en waarbij de projectgroepen een belangrijker opdracht kregen. Het BIPT werd gevraagd om twee van deze projectgroepen te leiden, met name de groep "Market data/Supervision" en de groep "Sustainable development". Het BIPT is ook lid van de "Steering Group" van het CERP.

De werkgroepen hebben hard gewerkt.

Werkgroep "Policy Issues"

Naast de aspecten betreffende de Postrichtlijn heeft het Instituut de werkzaamheden in verband met de taak van de regulatoren op de postmarkt van dichtbij gevolgd in het licht van het verzoek van de Europese Unie om hun bevoegdheden en onafhankelijkheid te versterken. Het dient te worden opgemerkt dat de Belgische regering ook een sterke en door de sector gerespecteerde regulator wenst.

Deze werkgroep is eveneens bijeengekomen om te voorzien in coördinatie tussen de lidstaten van het CERP tijdens het Congres van de UPU in Genève dat plaatsvond van 23 juli tot 12 augustus 2008.

Werkgroep "Economic issues"

Deze groep concentreert zich op twee belangrijke onderwerpen: de universele diensten en hun financiering enerzijds en analytische boekhouding en prijsregulering anderzijds.

In oktober 2008 heeft het CERP het derde rapport van deze werkgroep goedgekeurd met als titel: "Guidelines for Calculating the Net Cost of the Universal Service Obligations".

Werkgroep "Supervision/Market Data"

Deze werkgroep staat nu onder leiding van het BIPT en is eind 2008 omgevormd tot een projectgroep. Op 20 november 2008 had deze groep een eerste vergadering in Brussel met 25 deelnemers, waar verschillende presentaties werden gegeven door diverse specialisten betreffende het meten van de kwaliteit van de postbestelling via gestandaardiseerde normen en methodes. Verder werd tijdens deze vergadering het toekomstige werkplan van de groep vastgelegd.

Daarnaast volgt deze werkgroep de normalisatiewerkzaamheden van het Europees Comité voor Normalisatie (CEN/TC 331 "Postal Services"). CEN/TC 331 "Postal Services" harmoniseert op Europees vlak de kwaliteitsnormen. Deze normalisatie is onontbeerlijk om de interoperabiliteit tussen de diverse nationale netwerken en een efficiënte universele dienstverlening in de Europese Unie te waarborgen. Het BIPT volgt in hoofdzaak de aanpassingen van de bestaande Europese normen.

Verder heeft deze werkgroep via de nationale regulatoren en in samenwerking met het DG⁴⁹ "Interne markt" en "Eurostat" meegewerkt aan het verzamelen van Europese poststatistieken. De laatste publicatie van Eurostat ("Data in Focus" 25/2008 met als titel "Postal Services in Europe 2006") kan geconsulteerd worden op de volgende website: http://ec.europa.eu/internal_market/post/facts_en.htm.

DE WERELDPOSTVERENIGING

Het 24e Congres van de Wereldpostvereniging vond plaats in Genève onder het voorzitterschap van Kenia.

Negen Committeees waren aanwezig tijdens het Congres.

Het BIPT heeft in hoofdzaak actief deelgenomen aan het werk van Committee 3 (General matters), Committee 4 (Convention / Regulatory issues), Committee 5 (Convention / Economic issues), Committee 7 (Markets and products) en fungeerde als ondervoorzitter voor Committee 9 (belast met de redactie van de Akten).

De grootste uitdagingen en resultaten van het Congres waren onder meer:

- de wijziging van de term "postbestuur" in "lidstaat" en "aangewezen operator". Het Congres van de UPU had immers in 2004 in Boekarest aan de CA (Council of Administration) gevraagd om een studie ter zake uit te voeren. Op basis van die studie werden de definities van "lidstaat" en "aangewezen operator" goedgekeurd door het Congres en geïntegreerd in de Akten van de UPU;
- de definitie van het begrip "reserves" in de Akten: het BIPT heeft een voorstel ingediend voor een definitie van het begrip "reserves" dat werd goedgekeurd door de CA en aangenomen door het Congres;
- het statuut van de uitwisselingskantoren in het buitenland en de centra voor de verwerking van internationale post;
- er werd een nieuw systeem van eindrechten ingevoerd;
- de hervorming van de UPU.

De Wereldpoststrategie van de Vereniging 2009-2012, gecoördineerd door het BIPT, werd unaniem goedgekeurd door de internationale gemeenschap.

Het plan beschrijft de strategische doelstellingen voor de periode 2009-2012, met name:

1. het verbeteren van de interoperabiliteit, kwaliteit en efficiëntie van het postale netwerk;
2. het stimuleren van de universele dienst;
3. het promoten van de duurzame ontwikkeling en de postale economie;
4. het ontwikkelen van de postmarkten.

Deze doelstellingen werden verder uitgewerkt in programma's waarvan duidelijke en meetbare resultaten verwacht worden in de komende vier jaar.

België werd verkozen tot lid van de Administratieve Raad met een heel grote meerderheid alsook tot lid van de Raad voor Postexploitatie.

Het BIPT heeft deelgenomen aan de activiteiten van de UPU tijdens de zitting van de CA in november 2008. Tijdens deze zitting werd het belast met het voorzitterschap van de projectgroep "Hervorming van de Wereldpostvereniging" om een project te voltooien tegen het Congres in Doha (Qatar) in 2012.

Zodra het Congres was beëindigd, heeft het BIPT de procedure voor goedkeuring van de Akten van het Congres van Genève aangevat.

Het personeel

Was 2007 een jaar van ingrijpende wijzigingen met de integratie van de Ombudsdienst voor de postsector, de uitbreiding van het personeelskader en het opstarten van het nieuwe administratieve en geldelijke statuut, dan was 2008 op het vlak van het personeelsbeheer de periode van het evalueren van deze wijzigingen, het opsporen van de anomalieën en het voorbereiden van de eventuele bijstellingen. Beleidsmatig ging de aandacht vooral naar de loopbanen van het personeel en naar het sociale overleg in het algemeen.

HUMAN RESOURCES

Het BIPT – de regulator – stelt ongeveer 230 personeelsleden (statutairen en contractuelen) tewerk en het blijft de ambitie deze medewerkers een boeiende, afwisselende loopbaan aan te bieden, die ook perspectief biedt. In 2008 werd daartoe verder werk gemaakt van de bevorderingsexamens, bijv. van technisch sectiechef, terwijl ook de verdere stappen werden gezet die het rechtstreeks aanwerven in niveau B mogelijk moeten maken.

Het BIPT merkte ook dat sommige wervingsexamens die specifiek voor het BIPT werden georganiseerd, weinig geslaagden opleverden. De oorzaak hiervan wordt opgespoord en ligt mogelijk in het beperkte aantal betrekkingen dat gemiddeld binnen de geldigheidstermijn van het examen vrijkomt. Weliswaar geldt deze vaststelling grotendeels voor de periode vóór de economische crisis, maar toch blijft het nuttig dit punt proberen bij te stellen. De wervingsprocedures zijn relatief zwaar en omslachtig, zodat ze een maximaal en toch kwalitatief resultaat moeten kunnen opleveren.

Het sociale overleg focuste zich in 2008, naast de normale weerkerende personeelsaspecten, vooral op het bijwerken van de sociale voordelen. Hierover is bijna een akkoord bereikt en in het voorjaar van 2009 wordt hieraan de laatste hand gelegd.

DE STATUUTWIJZIGINGEN

Wat het bijsturen betreft werden met het koninklijk besluit van 9 december 2008 reeds enkele anomalieën in het geldelijk statuut rechtgezet.

Een nieuw dossier met aanpassingen aan beide statuten, inclusief de invoering van enkele nieuwigheden, werd opgestart. Verkennende gesprekken met de vakorganisaties zullen hierover worden aangevat.

INTEGRATIE VAN DE OMBUDSDIENST VOOR DE POSTSECTOR

Hoewel de integratie van de Ombudsdienst voor de postsector al sinds 1 januari 2007 een feit is, kon het koninklijk besluit houdende de modaliteiten van overdracht van de personeelsleden van deze dienst aan het Instituut nog niet worden afgerond. Dit dossier werd opnieuw ingeleid.

OMBUDSDIENSTEN VOOR TELECOMMUNICATIE EN VOOR DE POSTSECTOR

Met beide ombudsdiensten werd, in overeenstemming met de artikelen 43bis en 43ter van de wet van 21 maart 1991, een overeenkomst afgesloten waarin de praktische en organisatorische regels van het functioneren van de ombudsdienst binnen het Instituut en van de uitoefening van de door de wet aan de ombudsdienst opgedragen taken en bevoegdheden werden opgenomen.

Het ontwerpbesluit betreffende de terbeschikkingstelling van menselijke en materiële middelen aan de Ombudsdienst voor de postsector, evenals de actualisering van het overeenstemmende besluit voor de Ombudsdienst voor telecommunicatie, werden heringeleid.

ICT BIJ HET BIPT

In 2008 heeft het Instituut zijn jaarlijkse investeringen voortgezet op het vlak van informatica, onderhoudscontracten voor beveiliging, de gedeeltelijke vernieuwing van zijn computerpark en zijn softwarelicenties. Anderzijds werden verschillende transversale projecten gelanceerd of voortgezet om het Instituut slagvaardiger en gebruikersvriendelijker te maken en dichterbij het publiek te brengen.

De verhuizing van het Instituut in februari 2008 heeft grote inspanningen vanwege het IT-personeel gevergd, opdat deze zonder problemen en binnen een erg kort tijdsbestek kon verlopen. De gehele migratie (netwerk, websites, applicaties, mailsysteem, servers, lokale computers) is binnen vier dagen gebeurd. De gevoelige applicaties, zoals het mailsysteem, zijn maar gedurende enkele uren afgesloten.

BEHEER VAN INHOUD EN ELEKTRONISCH DOCUMENTENBEHEER

In 2007 werd een enorm intern project voor inhoudsbeheer op touw gezet. Dit project omvat de volgende aspecten:

- beheer van niet-gestructureerde meertalige inhoud (Frans, Nederlands, Engels, Duits) in verschillende formaten;
- invoering van gepersonaliseerde interfaces voor de ambtenaren en de diensten;
- integratie met andere kantoorsoftware (zoals Microsoft Office en Microsoft Outlook);
- invoering van scanning van documenten en OCR⁵⁰;
- samenspel met systemen van documentversies, levenscycli en workflows;
- opzoeken via ordeningsplannen, indices en sleutelwoorden, volledig ongestructureerde tekst, een of meer meertalige thesauri;
- integratie van de vertaaldienst van het Instituut;
- overname van bestaande documenten (kantoordocumenten, elektronische berichten, papieren documenten, gedigitaliseerde documenten).

In 2008 vond de eerste fase plaats, namelijk de installatie van het nieuwe materiaal en van de basissoftware, alsook de technische opleiding van de dienst Informatica.

De financiën

De inkomsten en uitgaven van het BIPT vertoonden in 2008 geen structureel verschil met de vorige jaren. De inkomsten bestaan uit rechten in verband met vergunningen voor het gebruik van frequenties, de nummeringsplannen, de vergunningen voor en de aangifte van telecommunicatienetwerken en -diensten, alsook de aangiften van de exploitatie van andere diensten, ook in de postsector.

Het BIPT is wettelijk verplicht het saldo tussen zijn inkomsten en uitgaven, met inachtneming van een jaarlijks binnen het begrotingsoverleg af te spreken liquiditeitsreserve, door te storten aan de schatkist.

De personeels- en werkingskosten van de ombudsdiensten voor telecommunicatie en voor de postsector worden gedragen door de respectieve sectoren. Het BIPT treedt hier in zekere zin op als prefinancierder.

REALISATIES VAN DE OMBUDSDIENST VOOR DE POSTSECTOR - 2008

INKOMSTEN	euro	UITGAVEN	euro
Terugvorderingen	694	Personeel	1.264.457
Prestaties voor derden (bijdrage sector)	1.187.263	Werking	252.504
		Investeringsuitgaven	9 991
		Overkoepelende organisaties	0
TOTAAL	1.187.957	TOTAAL	1.526.952

REALISATIES VAN DE OMBUDSDIENST VOOR TELECOMMUNICATIE - 2008

INKOMSTEN	euro	UITGAVEN	euro
Terugvorderingen	128.434	Personeel	1.592.055
Prestaties voor derden (bijdrage sector)	1.590.235	Werking	409.434
		Investeringsuitgaven	37.912
		Overkoepelende organisaties	0
TOTAAL	1.718.669	TOTAAL	2.039 401

REALISATIES VAN HET BIPT - 2008

INKOMSTEN	euro	UITGAVEN	euro
Terugvorderingen	88.721	Personeel	17.689.765
Vergunnings- en controlerechten voor private radioverbindingen	16.059.517	Werking	6.304.289
Publieke licentierechten	21.263.824	Investeringsuitgaven	1.501.155
Post	16.828	Overkoepelende organisaties	1.535.905
Geboekte minwaarden	0	Thesaurie	7.500.000
Diversen	209.131	CF/RT ⁵¹	4.775.230
TOTAAL	37.638.021	TOTAAL	39.306.344

51. HET GAAT OM DE SALARISSEN DIE TOTAAL TEN LASTE KOMEN VAN HET BIPT, VAN HET PERSONEEL DAT TOEGEWEEZEN IS AAN DE DIENST KIJK- EN LUISTERGELD.

Bij de gerealiseerde cijfers van de verschillende begrotingen kan het volgende genoteerd worden:

- de realisaties 2008 van het BIPT-regulator lijken een negatief saldo te vertonen. Dit is een gevolg van de storting aan de schatkist voor 7,5 miljoen euro. Dit bedrag omvat niet-gebruikte kredieten uit de begroting 2007 die het BIPT wettelijk verplicht aan de schatkist doorstort;
- de begroting van de beide ombudsdiensten wordt gefinancierd via een storting door de operatoren uit de betrokken sectoren aan het BIPT-regulator, dat zelf optreedt als prefinancierder. Deze storting is principieel gelijk aan het begrote bedrag (voor 2008), verminderd met het saldo van het vorige werkjaar (van 2007). Zo ook kan hier het vertekende beeld ontstaan dat de werking een negatief saldo vertoont, terwijl deze per definitie gedekt wordt door financiering vanuit de sector.

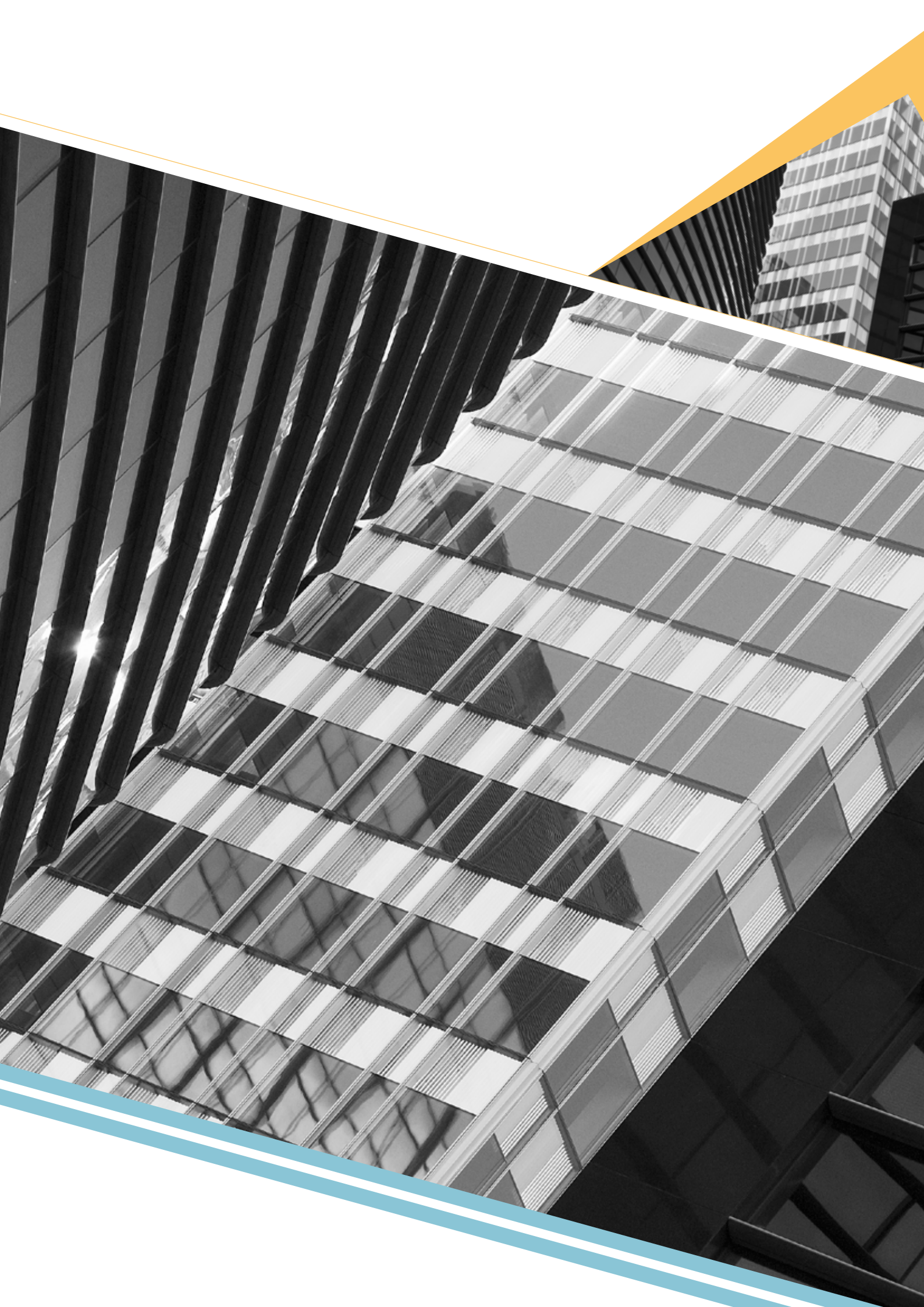
BOEKHOUDING

In 2008 startte de boekhouding met een proefproject om de verwerking van inkomende facturen elektronisch te laten verlopen. Samen met de informaticadienst werd er een analyse gemaakt van de behoeften en werd de informatica-interface opgezet. Concreet zullen alle inkomende facturen ingescand worden, waarna ze automatisch toegekend worden aan de juiste dienst en het juiste begrotingsartikel om ze vervolgens elektronisch te laten goedkeuren door de bevoegde personen.

De nodige stappen werden ook ondernomen om over te schakelen naar het elektronische betalingssysteem van de Financiële Post, namelijk Pay@Finpost. Dit betalingssysteem, dat speciaal ontwikkeld werd voor de Federale Overheidsdiensten, moet het mogelijk maken om betaalorders op een elektronische, veilige en snellere wijze over te maken aan de Financiële Post.

Het totale aantal boekhoudkundige verrichtingen in 2008 bedroeg 77.650. Dit zijn alle verrichtingen die in de journaalposten van de BIPT-boekhouding zijn opgenomen. In totaal werden 36.146 facturen verstuurd naar de houders van een vergunning. Voor de aankoop van materiaal en voor geleverde diensten of uitgevoerde werken werden er 3.672 facturen ontvangen. Het aantal verwerkte financiële verrichtingen, zowel de uitgevoerde betalingen als de ontvangen inkomsten, bedroeg 37.832.

Lijst van de gebruikte afkortingen

ADSL: Asymmetric Digital Subscriber Line

ATM: Asynchronous Transfer Mode

BRIO: Belgacom Reference Interconnect Offer

BROBA: Belgacom Reference Offer Bitstream Access

BROTSoLL: Belgacom Reference Offer for Terminating Segments of Leased Lines

BRUO: Belgacom Reference Unbundling Offer

CA: Council of Administration of Administratieve Raad

CB: Citizens' Band

CEPT: Conférence Européenne des administrations des Postes et Télécommunications

CERP: Comité européen de réglementation postale

COCOM: Communications Committee

COMIXTELEC: Commission mixte des télécommunications of gemengde commissie voor televerbindingen

CPS: Carrier Pre-Selection

CRC: Conferentie van Regulators van de elektronische-communicatiesector

CSA: Conseil supérieur de l'audiovisuel

CSC: Carrier Select Code

CT: Cordless Telephone

DCS: Digital Communication System

DG: directoraat-generaal

DNS: Domain Name System

DSLAM: Digital Subscriber Line Access Multiplexer

DVB-T: Digital Video Broadcasting - Terrestrial

ECC: Electronic Communications Committee

ECTA: European Competitive Telecommunications Association

EMC: elektromagnetische compatibiliteit

ENISA: European Network and Information Security Agency

ERG: European Regulators Group

ERO: European Radiocommunications Office

ESA: European Space Agency

ETSI: European Telecommunications Standard Institute

Full VP: Full Virtual Path

GOC: General Operator's Certificate

GSM: Global System for Mobile communications

HAREC: Harmonised Amateur Radio Examination Certificate

HCM: Harmonised Calculation Method

IARN: International Audiotex Regulators Network

IMS: IP Multimedia Subsystem

IP: Internet Protocol

IRG: Independent Regulators Group

ITU: Internationale Telecommunicatie Unie

KTS: kostentoe rekeningssysteem

LEGBAC: Limited Exploratory Group on Broadcasting to Aeronautic Compatibility

LPD: Low-Power Device

MSS: Mobile Satellite Services

MTR: Mobile Termination Rate

NCS: Nationale dienst voor de Controle op het Spectrum

NGN/NGA: Next Generation Network/Next Generation Access

NRI: Nationale Regelgevende Instantie

NTP: Network Termination Point

OCR: Optical Character Recognition

OLO: Other Licensed Operator

PMR: Professional Mobile Radio

ROC: Restricted Operator's Certificate

RSC: Radio Spectrum Committee

RSPG: Radio Spectrum Policy Group

R&TTTE: Radio and Telecommunications Terminal Equipment

SDH: Synchronous Digital Hierarchy

SDSL: Symmetric DSL

SLIM: Simpler Legislation for the Single Market

SMP: Significant Market Power

SMS: Short Message Service

SRC: Short Range Certificate

TCAM: Telecommunications Conformity Assessment and Market Surveillance

T-DAB: Terrestrial Digital Audio Broadcasting

TG4: Task Group 4

UMTS: Universal Mobile Telecommunications System

UPU: Universal Postal Union of Wereldpostvereniging

VDSL: Very High Rate DSL

VHF: very high frequencies

VoIP: Voice over IP

VPN: Virtual Private Network

VRM: Vlaamse Regulator voor de Media

WAPECS: Wireless Access Policy for Electronic Communications Services

WBA: Wholesale Broadband Access

Wimax: Worldwide interoperability for Microwave Access

WLR: Wholesale Line Rental

WRC: World Radio Conference

WTO: Wereldhandelsorganisatie

xDSL: Digital Subscriber Line

Nuttige adressen

Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie

Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel
Tel. 02 226 88 88
Fax: 02 226 88 77
info@bipt.be
www.bipt.be

Kabinet van de heer Vincent Van Quickenborne Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen

Brederodestraat 9
1000 Brussel
E-mailadres: info@ministerq.be

Ombudsdienst voor telecommunicatie

Barricadenplein 1
1000 Brussel
Tel. 02 223 06 06
Fax 02 219 77 88
klachten@ombudsmantelecom.be
<http://www.ombudsmantelecom.be>

Ombudsdienst voor de postsector

Koningsstraat 97, bus 15
1000 Brussel
Tel. 02 221 02 20
Fax 02 221 02 44
<http://www.omps.be/>

Raadgevend Comité voor de telecommunicatie

Secretaris van het Comité
Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel
Tel. 02 226 87 58
Fax 02 223 88 77
piet.steeland@bipt.be

Raadgevend Comité voor de postdiensten Secretaris van het Comité

Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel
Tel. 02 226 89 40
Fax 02 223 88 77
etienne.defrance@bipt.be

Raad voor de Mededinging

North Plaza A 8e verdieping
Koning Albert II-laan 9
1210 Brussel
Tel. 02 226 52 72
Fax 02 226 53 23
raco@economie.fgov.be

§ 7

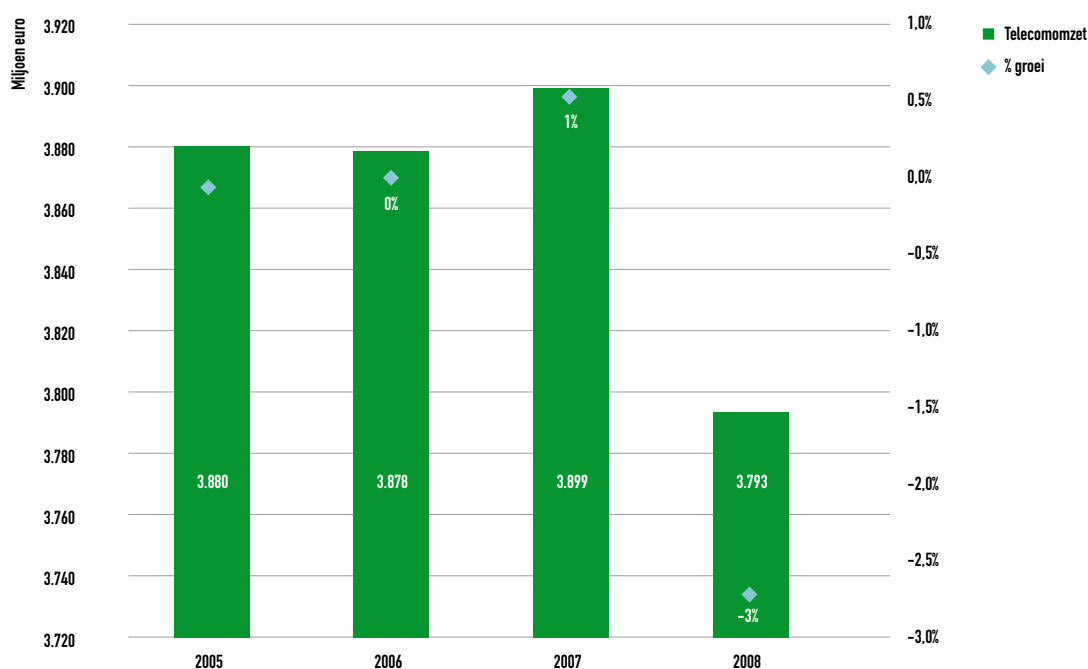
ECONOMISCHE SITUATIE VAN DE TELECOMSECTOR 2008

Marktcontext vaste sector

Belgacom en vijf andere grote telecomoperatoren (BT Limited, Colt Telecom, Telenet, KPN Belgium, Verizon Belgium Luxemburg NV) draaiden in 2008 een telecomomzet van 3,8 miljard euro. De financiële crisis die zich aftekende in de tweede helft van 2008 heeft een beperkte impact gehad op de inkomsten uit telecomactiviteiten. De omzet daalde met 3%.

Telecomomzet van de grootste vaste operatoren: 2005 – 2008

Bron: operatoren Belgacom, BT Limited, Colt Telecom, KPN Belgium, Telenet, Verizon Belgium Luxemburg (BIPT)

De groei in breedband en multiple-playdiensten stimuleerde de investeringen van de historische operator die zijn netwerk aanpaste om VDSL⁵² te ondersteunen.

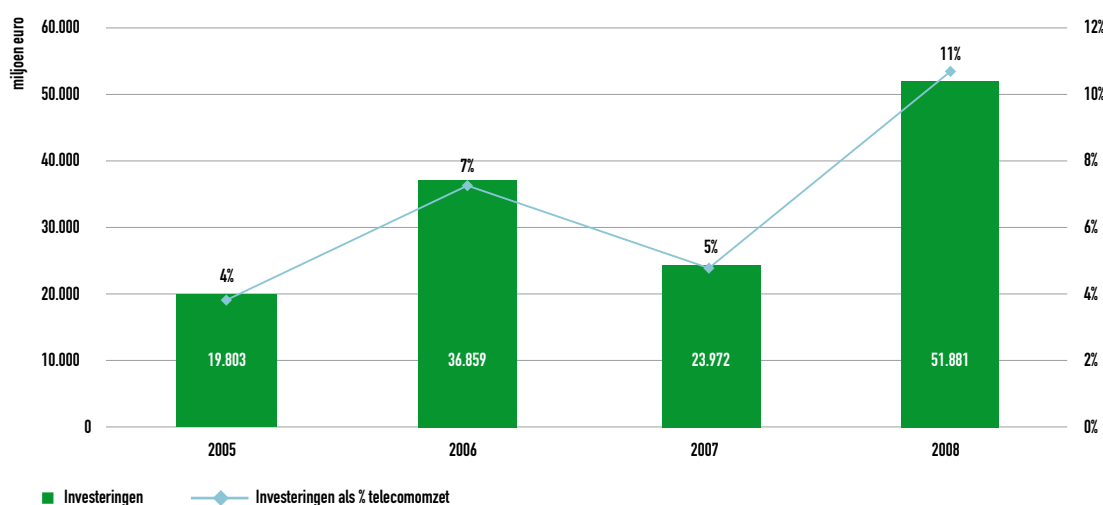
In 2008 liepen de investeringen van Belgacom op tot 16% van de telecomomzet. In de jaren 2005 - 2007 lag dit percentage tussen 13 en 14%.

Ook bij Telenet leidde de upgrade van zijn netwerk om hogere snelheden te kunnen aanbieden tot een forse toename van de investeringen: van 28 naar 36% van de telecomomzet.

52. VERY HIGH DATA RATE DIGITAL SUBSCRIBER LINE, SUPERSNELLE BREEDBAND-VERBINDING OVER GEWONE KOPEREN TWISTED-PAIRKABELS.

Andere alternatieve operatoren kunnen toegang tot breedband leveren sinds de introductie van ontbundeling in 2001. Sedert het jaar 2006, dat zich kenmerkte door een versnelde groei in het aantal ontbundelde lijnen (van 9.230 eind 2005 naar 53.720 eind 2006 en verder naar 69.318 eind 2008) wordt er ook een toename van de investeringen van de vier grote alternatieve operatoren (BT Limited, Colt Telecom, KPN Belgium, Verizon Belgium Luxemburg) vastgesteld: van 19,8 miljoen euro in 2005 naar 36,8 miljoen euro in 2006 en 51,9 miljoen euro in 2008. Uitgedrukt als percentage van de telecomomzet bedroegen de investeringen 11%.

Investeringen in telecommunicatie van vier alternatieve operatoren: 2005 – 2008
Bron: operatoren BT Limited, Colt Telecom, KPN Belgium, Verizon Belgium Luxemburg (BIPT)

Voor de toekomst bestaat de vrees dat de investeringen van alternatieve operatoren in ontbundeling door het gebruik van het next-generationnetwerk⁵³ van Belgacom obsoleet worden. In een dergelijk scenario moeten de alternatieve operatoren kiezen tussen het vervangen van het op ontbundeling gebaseerde product door een wholesalebitstreamproduct⁵⁴ en het investeren in subloop-ontbundeling⁵⁵ op het niveau van de straatverdelers. De laatste optie vereist aanzienlijke investeringen.

Om ervoor te zorgen dat de introductie door Belgacom van nieuwe technologieën voor de toegang tot het aansluitnet niet marktverstoring zou zijn, nam het BIPT een aantal maatregelen. Deze maatregelen, opgenomen in een addendum van 12 november 2008⁵⁶ bij het besluit omtrent de breedbandtoegangsmarkten, voorzien onder meer in het creëren van transparantie omtrent toekomstige netwerkontwikkelingen en het voorkomen van concurrentieverstorende effecten door de sluiting van toegangspunten tot het aansluitnetwerk.

Binnen Europa kwam de stimulering van investeringen door de promotie van breedband opnieuw onder de aandacht in november 2008. Het werd in het bijzonder opgenomen in het European Economic Recovery-plan dat door de Europese Commissie werd gepresenteerd als antwoord op de economische crisis. Concreet voorziet het plan in de ontwikkeling van een breedbandstrategie om de upgrade en de uitbreiding van bestaande netwerken te bevorderen. Deze strategie wordt ondersteund door publieke fondsen voor de ontwikkeling van de breedbandinfrastructuur in landelijke gebieden (100% dekking van breedbandinternet tegen 2010).

De lidstaten moeten ook concurrerende investeringen in glasvezelnetwerken aanmoedigen en de voorstellen van de Commissie ondersteunen om spectrum voor draadloos breedband vrij te maken.

53. MET NEXT-GENERATION-NETWERK WORDT DE EVOLUTIE VAN DE HUIDIGE NETWERK-INFRASTRUCTUUR BEDOELD: DE CONVERGENTIE NAAR ÉÉN DYNAMISCH NETWERK (OP BASIS VAN IP OF ETHERNET) EN BEPERKING VAN HET AANTAL NETWERKAGGREGATIEPUNTEN WAAR AL HET VERKEER GEBUNDELD WORDT.

54. BITSTREAM-TOEGANG VERWIJST NAAR DE SITUATIE WAARBIJ DE HISTORISCHE OPERATOR EEN HOGESNELHEIDSTOEGANGS-VERBINDING NAAR HET GEBOUW VAN DE KLANT INSTALLEERT EN DIE VERBINDING VERVOLGENS AAN DERDEN BESCHIKBAAR STELT, OM HUN DE MOGELIJKHEID TE BIJEN AAN KLANTEN HOGESNELHEIDSDIENSTEN TE VERLENEN.

55. ONTBUNDELING OP HET NIVEAU VAN DE STRAATVERDELERS. DE APPARATUUR VAN DE ALTERNATIEVE OPERATOR MOET HIERBIJ IN DE KABELVERDELER (KVD) GEPLAATSD WORDEN OM DATADIENSTEN AAN DE EINDGEBRUIKER AAN TE BIJEN.

56. ZIE BIPT-WEBSITE: [HTTP://WWW.BIPT.BE/SHOWDOC.ASPX?OBJECTID=2968&LANG=NL](http://www.bipt.be/ShowDoc.aspx?OBJECTID=2968&LANG=NL)

Toegang tot het vaste telefoonnetwerk

Het aantal telefoonkanalen in het traditionele vaste telefoonnetwerk (PSTN) vermindert sedert 2001. Het aantal van de voor telefonie gebruikte toegangsmogelijkheden via de kabel groeide daarentegen gestaag tot 683.983 in 2008. Ook het aantal DSL-toegangen die voor managed voice over broadband aangewend worden, breidde zich uit: eind 2008 bereikten ze een totaal van 234.420.

Aantal toegangen tot het vaste telefoonnetwerk (kanalen)

Bron: operatoren (BIPT)

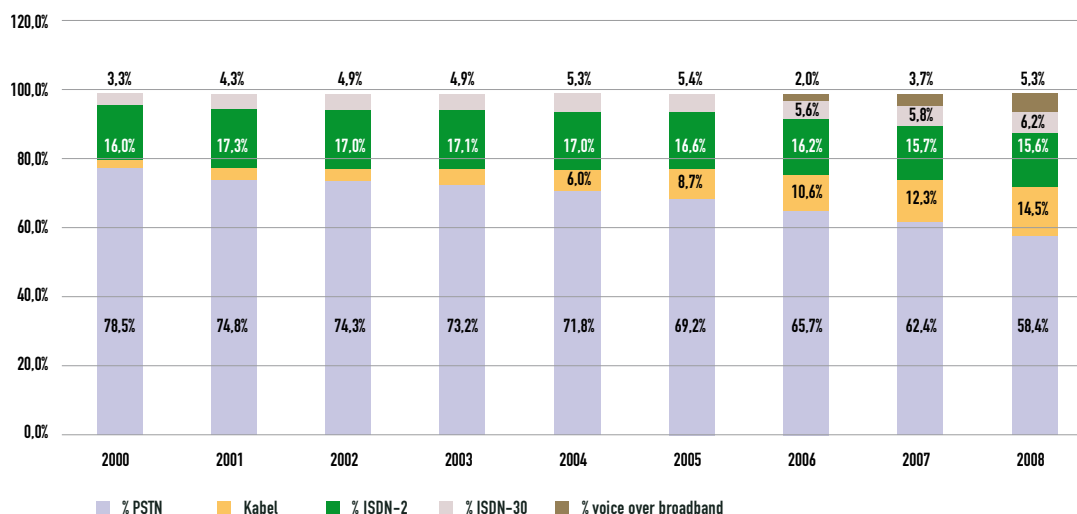
	PSTN	Kabel ⁵⁷	ISDN-2	ISDN-30	Managed voice over broadband ⁵⁸	Unmanaged voice over broadband ⁵⁹	Totaal (x 100)
2000	3.931.177	111.134	802.566	164.880			50.098
2001	3.702.301	181.310	855.976	211.800			49.514
2002	3.666.240	187.399	838.128	239.790			49.316
2003	3.570.056	234.864	832.714	237.780			48.754
2004	3.446.765	285.923	814.618	253.740			48.010
2005	3.320.091	417.282	796.990	260.220			47.946
2006	3.168.694	509.500	780.146	269.460	92.776	1.331	48.219
2007	3.026.834	597.556	763.122	280.080	173.338	6.333	48.473
2008	2.746.137	683.983	735.624	290.880	239.470	8.990	47.051

De verscheidene toegangsmogelijkheden resulteerden eind 2008 in een totaal van 4.705.084 telefoonkanalen. 58,4% van het totale aantal telefoonkanalen waren analoge PSTN-telefoonkanalen, 15,6% ISDN-2-kanalen en 6,2% ISDN-30-kanalen. Een groeiend aandeel komt toe aan de kabel (van 12,3% in 2007 naar 14,5% in 2008) en aan managed voice over broadband via de DSL-toegang (van 3,7% naar 5,3%).

Na de lichte stijgingen van 2006 en 2007 was er in 2008 een licht dalende tendens van het totale aantal telefoonkanalen waar te nemen (-3%).

Aantal toegangen tot het vaste telefoonnetwerk (kanalen)

Bron: operatoren (BIPT)

57. DATA VAN TECTEO, NEWICO EN BRUTÉLÉ VOOR 2008 KONDEN NIET WORDEN GEACTUALISEERD.

58. DSL-TOEGANG DIE VOOR MANAGED VOICE OVER BROADBAND WORDT AANGEWEND. DERGELIJKE DSL-TOEGANG WORDT AANGEBODEN DOOR SCARLET (SEDERT EIND 2004), TELE2 (NOVEMBER 2005) EN MOBISTAR (SEPTEMBER 2007). VoB AANGEBODEN OP EEN KABELNETWERK IS NIET INBEGREPEN EN WORDT GEREKEND TOT DE CATEGORIE KABEL.

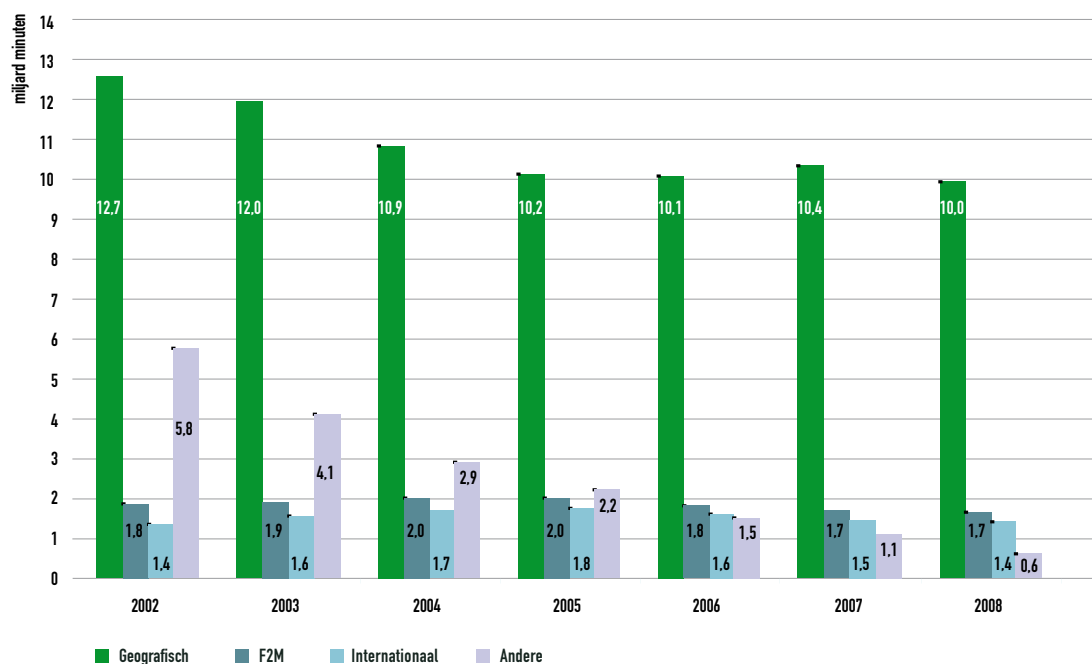
59. UNMANAGED VoB MET GEOGRAFISCHE OPROEPNUMMERS.

Vaste telefonie

VOLUME

De neerwaartse trend van het verkeersvolume via analoge toegangen (PSTN en kabel), ISDN-toegangen en de voor managed voice over broadband aangewende DSL-toegangen hield verder aan. Het volume nationaal en internationaal verkeer ging achteruit en bereikte in het jaar 2008, 13,7 miljard minuten.

Volume vast spraaktelefoonverkeer (inclusief managed VoB)
Bron: operatoren (BIPT)

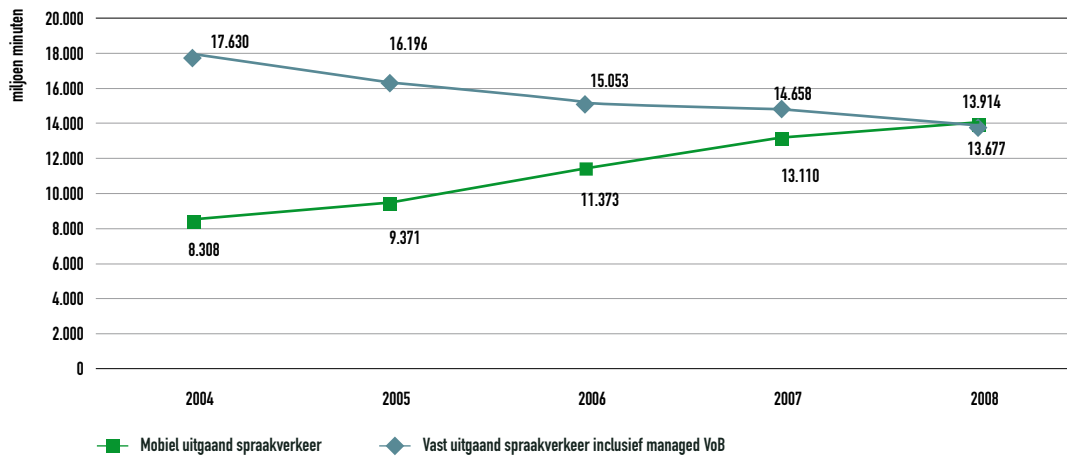

De invloed van managed voice over broadband en van de mobiele telefonie op het vaste spraaktelefoonnetwerk werd tijdens 2008 versterkt. De groei van het aantal voor managed voice over broadband gebruikte DSL-aansluitingen (exclusief kabel) had voor gevolg dat in het jaar 2008 iets meer dan 543 miljoen minuten over deze toegangen werden afgewikkeld⁶⁰. Dit stemt overeen met 4% van het totale vaste spraakvolume tegenover 2,9% in 2007.

Mobiele telefonie groeide in 2008 met 6% tot 13,9 miljard uitgaande minuten. Door deze groei vertegenwoordigde het mobiele telefoonverkeer in 2008 50% van het uitgaande verkeer tegenover 47% in 2007.

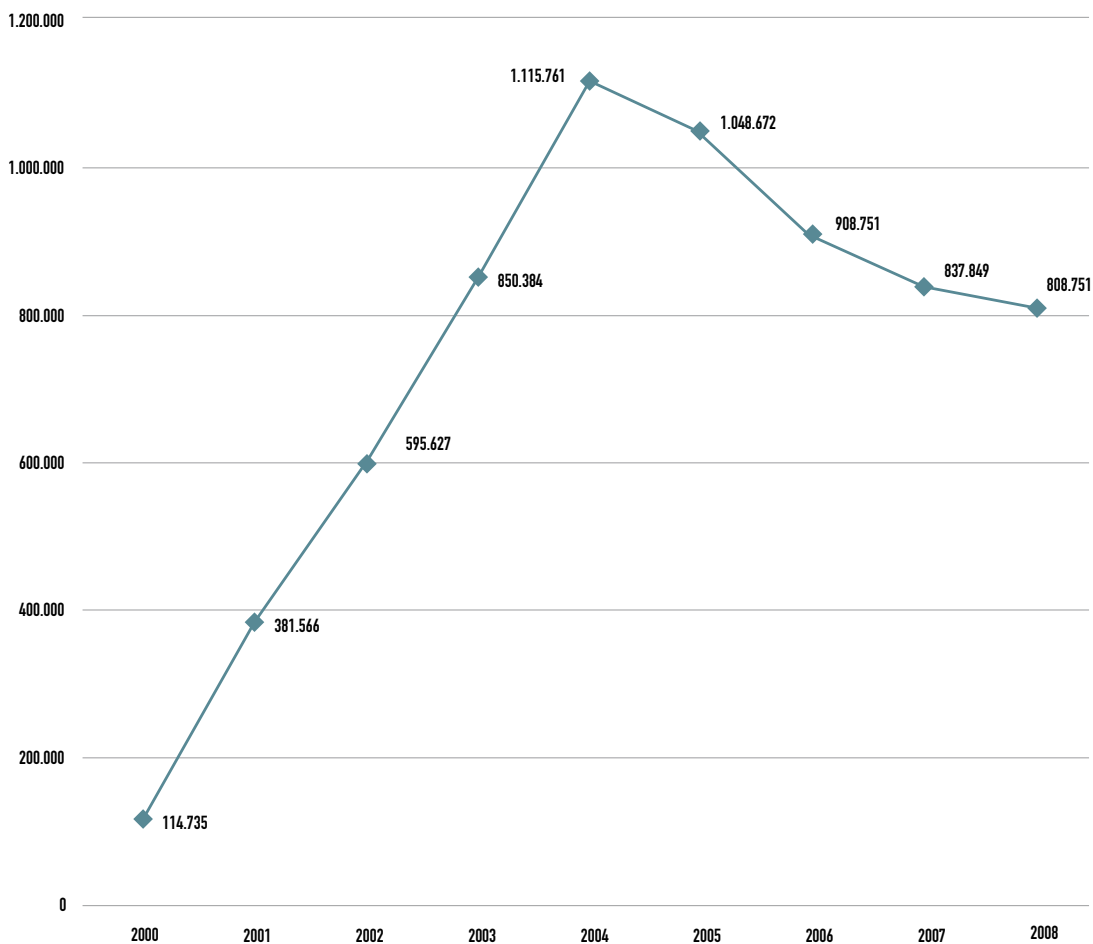
60. INCLUSIEF MANAGED VOICE OVER BROADBAND VAN BELGACOM, SCARLET EN KPN BELGIUM. MOBISTAR KON GEEN DATA RAPPORTEREN.

Volume vast en mobiel spraaktelefoonverkeer
 Bron: operatoren (BIPT)

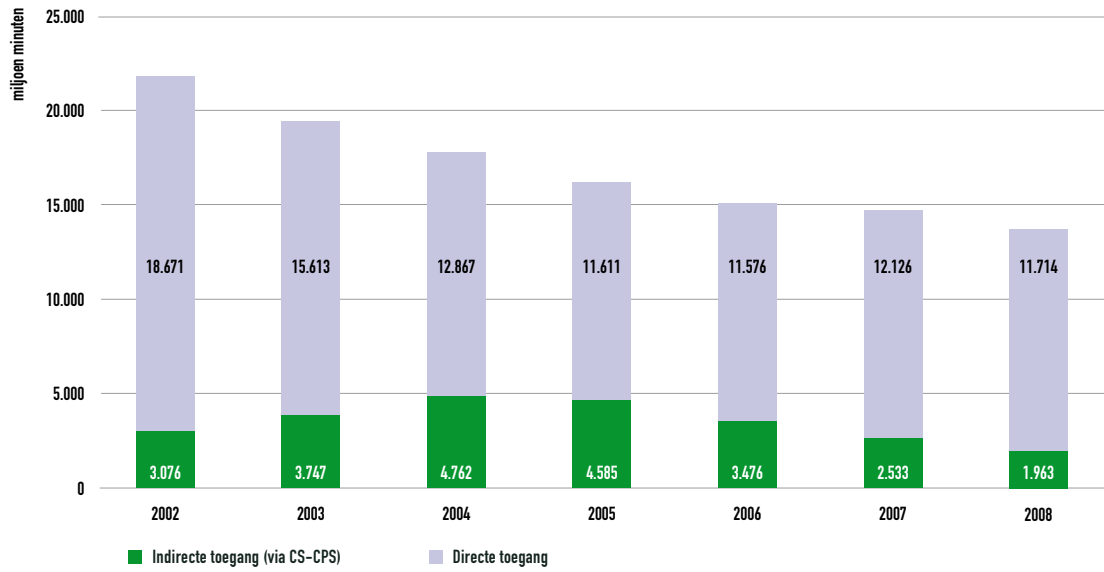

Het verkeer via CS/CPS van de alternatieve providers kende een teruggang door onder meer de groei van de directe aansluitingen op het vaste telefoonnetwerk. Over de periode 2007-2008 daalde het CS/CPS-verkeer van 2,53 naar 1,96 miljard minuten.

Aantal CS/CPS-lijnen
 Bron: operatoren (BIPT)

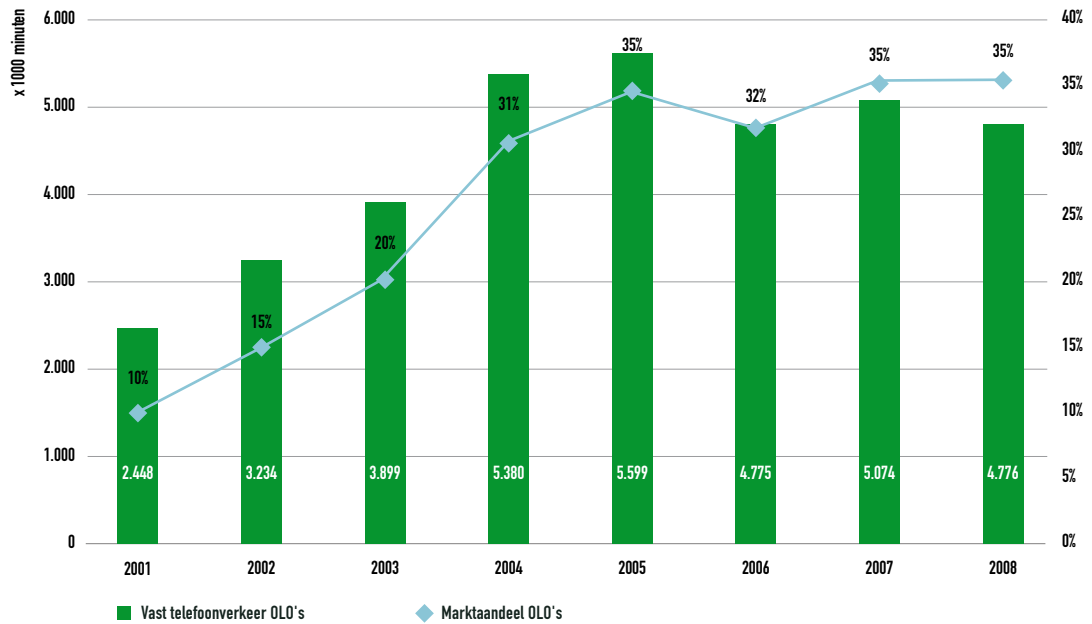

Vaste telefoondienst via directe toegang en via CS/CPS (volume)
Bron: operatoren (BIPT)

Het aanbod van “all-in tarieven” verbonden aan managed voice over broadband droeg in 2008 niet bij tot een toename van het verkeersvolume van de alternatieve providers en een versterking van hun aandeel op de vaste-telefonie markt.

Vast telefoonverkeer OLO's en aandeel op de vaste-telefonie markt
Bron: operatoren (BIPT)

PRIJZEN

EVOLUTIE STANDAARDTARIEVEN VOOR EEN TELEFOONGESPREK

Indien we de evolutie van de standaardtarieven voor een telefoongesprek (10 minuten, piekperiode) in ons land beschouwen tussen augustus 1997 (voor de liberalisering) en 1 oktober 2008 (datum van de laatste tariefverhoging) stellen we een daling vast van 72,6% voor de nationale gesprekken en van 71,9% voor de internationale gesprekken naar de VS.

In 2008 werden de tarieven driemaal aangepast: op 1 januari werd een prijsindexatie toegepast op de normale Belgacom Classic-tarieven voor nationaal en internationaal verkeer. Op 1 juli 2008 en 1 oktober 2008 volgden nieuwe prijsstijgingen.

Evolutie van de prijs voor een zonaal, nationaal en internationaal (naar de VS) telefoongesprek vanuit België (10 minuten, weekdag 11 a.m., in euro, btw inclusief)
Bron: website Belgacom (BIPT)

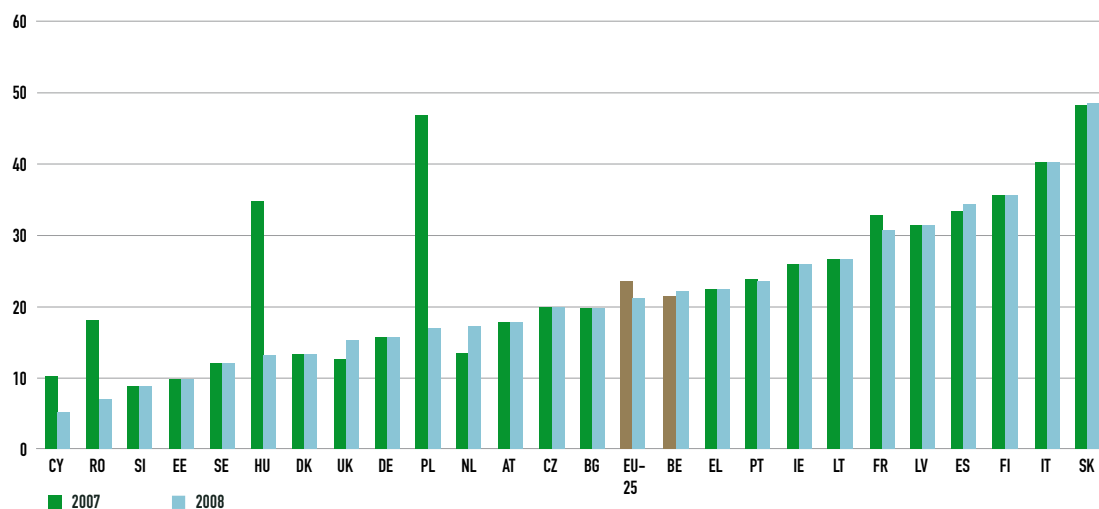
	Zonaal	Wijziging in %	Nationaal	Wijziging in %	Internationaal	Wijziging in %
1997	0,45		2,25		7,5	
1998	0,50	11,1%	1,74	-22,7%	6,0	-20%
1999	0,50	0%	1,74	0%	5,95	-0,8%
2000	0,50	0%	1,74	0%	5,95	0%
2001	0,54	8%	0,54	-69%	1,84	-69,1%
2002	0,54	0%	0,54	0%	1,83	-0,5%
2003	0,56	3,7%	0,56	3,7%	1,94	6%
2004	0,57	1,8%	0,57	1,8%	1,98	2,1%
2005	0,57	0%	0,57	0%	1,98	0%
2006	0,57	0%	0,57	0%	1,98	0%
2007	0,583	1,9%	0,583	1,9%	2,02	2,2%
1/07/08	0,601	3%	0,601	3%	2,06	1,8%
1/10/08	0,616	2,6%	0,616	2,6%	2,11	2,6%

NATIONAAL TELEFOONVERKEER

Indien we de prijzen voor een nationaal telefoongesprek tussen de Europese lidstaten vergelijken, via de indicator van het 14e implementatierapport van de Europese Commissie, merken we dat België de vijftiende plaats bekleedt in de Europese rangschikking.

De goedkoopste tarieven vinden we in Cyprus en Roemenië, die ongeveer 69% tot 77% goedkopere tarieven hanteren dan in België. In het land met de duurste tarieven, Slowakije, zijn de prijzen 2,2 maal duurder dan in België en 9,5 maal duurder dan in Cyprus.

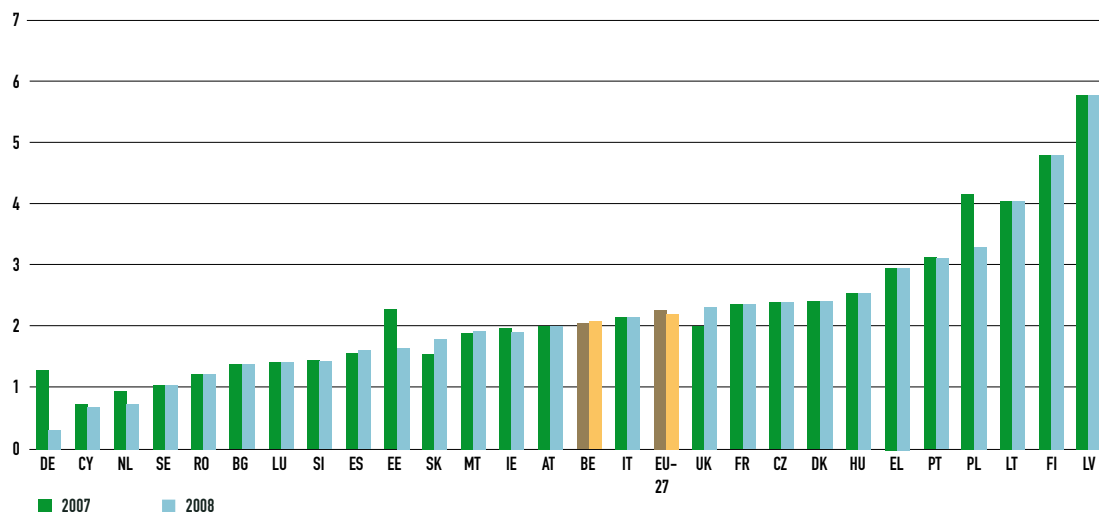
Evolutie van de prijs voor een nationaal telefoongesprek in de landen van de EU (3 min/200 km/weekdag 11 a.m., in eurocent, btw inbegrepen)
Bron: 14e implementatierapport Europese Commissie

INTERNATIONAAL TELEFOONVERKEER

Indien we de prijzen vergelijken voor een internationaal telefoongesprek naar de Verenigde Staten in België en de EU stellen we vast dat tussen 2007 en 2008 de prijs in België is gestegen van 2,02 naar 2,06 eurocent. Het EU-gemiddelde is gedaald met ongeveer 3,5%.

Evolutie van de prijs voor een internationaal telefoongesprek naar de Verenigde Staten in de landen van de EU (10 min/weekdag 11 a.m., in euro, btw inbegrepen)
Bron: 14e implementatierapport Europese Commissie

Retailbreedband

BREEDBANDTECHNOLOGIEËN EN AANBIEDINGEN

ADSL – VDSL

ADSL maakt toegang tot het internet mogelijk via het bestaande kopernetwerk van de historische telecom-operator Belgacom. ADSL en ADSL2+ zijn asynchrone technologieën met een downloadsnelheid die groter is dan de snelheid waarmee een internetgebruiker data kan versturen.

ADSL-spelers trokken in 2008 de aandacht met een resem volume- en snelheidsverhogingen. Zo werd de downloadsnelheid van ADSL Go van Belgacom opgetrokken van 4 Mbps naar 12 Mbps en de maandlimiet van 12 GB naar 25 GB. Telenet trok de snelheid van het concurrerende abonnement ExpressNet op van 10 naar 20 Mbps en de maandlimiet van 12 naar 30 GB.

Daarnaast verschenen er ook ADSL-abonnementen zonder datalimiet. KPN Belgium lanceerde in oktober 2008 als eerste grote nationale provider onder de merknaam Tele2 onbeperkt downloaden voor een normaal persoonlijk en privégebruik⁶¹. Ook Scarlet schrapte de downloadlimiet van zijn abonnement ADSL 20, waarvan de naam werd veranderd in ADSL 20 No Limit. Het abonnement, dat 24,95 euro per maand kost, verruimt de datalimiet van 60 gigabyte per maand voor een onbeperkt aanbod volgens een “fair use policy”⁶².

Sedert 2007 sloten alternatieve operatoren hun klanten aan op ADSL2+ via hun ontbundelingsnetwerk. Zij concentreerden zich vooral op grote steden, maar hun infrastructuur breidt zich langzaam uit naar andere gebieden. In 2008 kondigde Dommel een uitbreiding van zijn “Cityconnect”-gebied aan naar vrijwel alle Limburgse steden⁶³. Sinds 1 juli 2008 is ook ADSL2+ via bitstreamtoegang mogelijk. Hierdoor had Scarlet op het einde van 2008 een aanbod van 12 Mbps⁶⁴ met nationale dekking.

VDSL is vergelijkbaar met ADSL maar de lengte van de koperverbinding is gereduceerd door een gedeeltelijke upgrade van de lokale lus⁶⁵ met optische vezel. In een VDSL-omgeving wordt glasvezel ontplooid tussen de MDF (main distribution frame) en de straatcabines (KVD). Enkel het gedeelte van het netwerk tussen de straatcabines en de eindgebruiker bestaat nog uit koperverbindingen. Een typische downloadsnelheid van 1-10 Mbps voor ADSL kan hierdoor worden verhoogd tot 10-50 Mbps voor VDSL, afhankelijk van de afstand tussen de eindgebruiker en de straatcabine.

Belgacom startte in 2004 met de upgrade van zijn breedbandnetwerk naar VDSL via het Broadway-project. In november 2007 werd er aangevat met de ontplooiing van VDSL2. Deze evolutie maakt het mogelijk om te surfen met een snelheid tot 20 Mbps en Belgacom TV op verschillende tv-toestellen te ontvangen. Daarnaast kan er met VDSL2 ook hogedefinitie televisie worden ontplooid.

In vier jaar tijd rolde Belgacom 12.780 km glasvezel uit naar de straatcabines⁶⁶. De VDSL-dekking van de bevolking steeg in één jaar tijd van 59% naar 66% op het einde van 2008⁶⁷. Tegen half 2011 zou de dekking 80% moeten bedragen.

De commerciële verkoop van HD-televisie begon bij Belgacom op 14 april 2008.

De triple-playretailaanbiedingen voor particuliere klanten die eind 2008 door Belgacom over ADSL2+ of VDSL2 worden aangeboden zijn:

61. TELE2 LANCEERT ONBEPERKT DOWNLOADEN. DE TIJD 2 OKTOBER 2008.

62. SCARLET SCHRAPT DOWNLOADLIMIET. ZDNET 22 NOVEMBER 2008.

63. VOLLEDIGE ADSL2+-DEKKING IN LIMBURG. ZDNET 29 MEI 2008.

64. SCARLET SCHRAPT DOWNLOADLIMIET. ZDNET 22 DECEMBER 2008.

65. DEEL VAN HET NETWERK WAAROP DE EINDGEBRUIKER IS AANGESLOTEN.

66. KWARTAAL-VERSLAG BELGACOM Q3 2008.

67. JAARVERSLAG BELGACOM 2008.

68. STREAMING = DOWNLOAD-TECHNIEK VOOR MULTIMEDIA-BE-
STANDEN WAARMEE DE INTERNET-
GEBRUIKER HET BESTAND REALTIME
KAN LEZEN ZONDER TE MOETEN
WACHTEN TOT HET VOLLEDIGE BESTAND
GEDOWNLOAD IS. DIT IS
BIJVOORBEELD HET GEVAL MET GELUID
OF VIDEO OVER HET INTERNET.

69. DIT PACK IS NIET MEER
BESCHIKBAAR SEDERT 1 APRIL
2009 WEGENS DE STOPZETTING VAN
I-TALK.

- Pack Internet met Internet Go + TV: 50 euro/maand, inclusief btw bij de start, thans 52,5 €/maand - Downloadsnelheid: 12 Mbps, uploadsnelheid: 400 kbps. De snelheid is dezelfde voor ADSL2+ en VDSL2 maar VDSL2 maakt streaming mogelijk van verschillende SD/HDTV-kanalen⁶⁸. Waar VDSL2 beschikbaar is, is HDTV inbegrepen.
- Pack Internet met Internet Go + TV + telefonie (I-Talk): 60 euro/maand⁶⁹. Hierbij wordt de vaste telefoonlijn via de internetaansluiting aangeboden.

De alternatieve operatoren commercialiseren nog geen diensten op basis van VDSL2. Sedert 10 januari 2008 was Belgacom wel verplicht om zijn VDSL2-netwerk open te stellen voor alternatieve operatoren. Het Brusselse hof van beroep oordeelde in mei 2009 echter dat deze verplichting niet voldoende geargumenteed werd en annuleerde deze verplichting.

KABELMODEM

Breedband via kabelmodems is gebaseerd op de bestaande infrastructuur voor kabeltelevisie nadat het netwerk bidirectioneel is gemaakt en de bandbreedte is uitgebreid door de ontplooiing van optische glasvezel tot dichterbij de klant (bekend als HFC, hybrid fibre coaxial, een netwerk waarbij zowel glasvezel als coax worden gebruikt).

Om tegemoet te komen aan de groeiende vraag naar meer netwerkcapaciteit voerde Telenet vanaf 2008 een upgrade van zijn netwerk uit naar Eurodocsis 3.0. Het gebruik van Eurodocsis 3.0 op het netwerk maakt op termijn internetsnelheden van 200 Mbps downstream en 30 Mbps upstream mogelijk.

Tot op heden zijn er nog geen commerciële aanbiedingen op basis van de standaard Eurodocsis 3.0.

FIXED WIRELESS ACCESS (FWA)

FWA-technologieën zijn gebaseerd op "vaste" lokale radioverbindingen:

- Public Wireless LAN (PWLAN of wifi-hotspots) zijn draadloze lokale computernetwerken voor datatransmissie via radiofrequenties over een afstand van ongeveer 100 meter. De meerderheid van de Belgische hotspot-sites zijn in handen van Belgacom en Telenet (ongeveer 2.100 op het einde van 2008). Citymesh richt zich op de uitbouw van een netwerk aan de Belgische kust. Het huidige dekingsgebied van Citymesh draadloos internet omvat de Blankenbergse binnenstad, de haven, de zeedijk en vele omliggende campings. Ook is Citymesh draadloos internet beschikbaar te Bredene, Wenduine, De Haan en de zeedijk van Knokke. De tarieven voor het gebruik van de hotspots variëren met de intensiteit van het gebruik. Voor gebruikers die regelmatig of intensief gebruikmaken van hotspots bestaan er vouchers en abonnementen voor een bepaald tijdsblok (dag, week, maand of een jaar). Na activering van de periode is er onbeperkt gebruik van de hotspot mogelijk. Gebruikers die slechts af en toe gebruikmaken van hotspots kunnen minutenbundels kopen via een prepaid voucher. Het tegoed van de bundel is meestal beperkt geldig en binnen die periode kan er gebruik worden gemaakt van het tegoed tot het tegoed op is. ADSL-abonnees van Belgacom kunnen in om het even welke Belgacom-hotspot gratis een aantal uren per maand surfen met gebruikmaking van de login en het wachtwoord dat normaal wordt gebruikt. Als Telenet-klant (ExpressNet, ExpressNet Plus, ExpressNet Turbo, Telenet Standard Pack, Telenet Top Pack) kan je met een hotspot-abonnement zo lang surfen als je wil. Met ExpressNet, ExpressNet Plus en Telenet Standard Pack bedraagt de maandprijs 10 euro incl. btw. Voor Turbo- en Telenet Top Pack-klanten is het hotspot-abonnement gratis.

Tarieven voor het gebruik van een hotspot (juni 2009)

Bron: website operatoren

Operator	Naam	Prijs (inclusief btw)
Belgacom	1 uur	€ 10
Belgacom	2 uur	€ 5
Belgacom	24 uur	€ 20
Telenet	60 minuten	€ 9,99
Telenet	2 uur – 24 uur	€ 5 – € 20
Telenet	1 – 2 – 3 – 5 dagen	€ 20 – € 35 – € 45 – € 60
Telenet	1 week	€ 70
Telenet	1 maand – 6 maanden	€ 100 – € 350
Citymesh	30 min. – 2 uur – 5 uur – 10 uur	€ 4 – € 7 – € 12 – € 20
Citymesh	1 dag – 1 week – 1 maand – 6 maanden	€ 15 – € 25 – € 35 – € 149

— WIMAX (Worldwide Interoperability for Microwave Access) is een reeks technologieën voor datatransport over een radioverbinding met een bandbreedte van meer dan 50 Mbps over 20 tot 100 kilometer.

Het Amerikaanse Clearwire is de enige operator met een licentie voor vaste lokale radioverbindingen in de frequentiebanden waarin de ontplooiing van de WIMAX-technologie of andere equivalente technologieën mogelijk is. De dienst bestaat in Brussel, Gent, Aalst en Leuven. Meer concurrentie kan tot stand komen na het van kracht worden van een koninklijk besluit dat de aanbesteding van bijkomende frequentieblokken regelt in de 3,4-3,6 GHz-frequentieband.

FIBRE TO THE HOME – FIBRE TO THE BUILDING

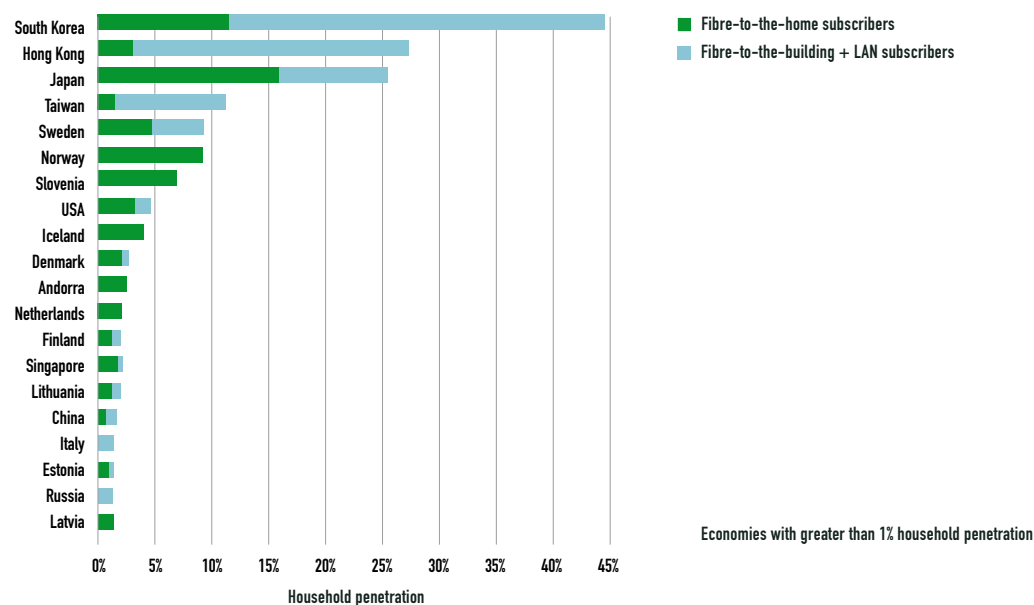
Bij FTTH is ieder huis direct verbonden met de telecommunicatie-infrastructuur door een optische vezel. Een typische bandbreedte van 100 Mbps, onafhankelijk van de lengte van de verbinding, kan worden bereikt. De technologie Fibre to the building wordt gebruikt in gebouwen met verschillende wooneenheden. In dit geval is het gebouw verbonden met de telecommunicatie-infrastructuur door een optische vezel; elk huis binnen het gebouw wordt verbonden met de glasvezel via het bestaande kopernetwerk.

Belgacom startte in 2008 met het testen van FTTH in Rochefort. Van het uitrollen van glasvezel tot in de huiskamer op grote schaal is er echter nog geen sprake.

In de ranking van landen met de hoogste penetratie van glasvezelverbinding tot in de woonkamer, zoals opgesteld door de FTTH Council, ontbreekt België dan ook. Het klassement wordt aangevoerd door de Aziatische landen. Binnen Europa liggen de Scandinavische landen op kop, maar ook Nederland sluit zich hierbij aan.

Penetratie van FTTH en Fibre to the building (eind 2008)

Bron: FTTH Council

MOBIELE TECHNOLOGIEËN

De technische upgrade van mobiele breedbandnetwerken van UMTS-technologie van de derde generatie naar 3.5 HSPA⁷⁰ zorgt voor een toename van de beschikbare bandbreedte.

Eind 2008 beschikte Belgacom over een 3G-netwerk dat werd geüpgraded naar HSDPA met een dekking van 89,9% van de bevolking⁷¹.

Bij Mobistar bedroeg de outdoor 3G/HSDPA-dekking 80% op het einde van 2008⁷².

De mobiele datadiensten die in België worden aangeboden kunnen worden opgedeeld in mobiele datadiensten via USB-modem/PCMCIA-kaart en mobiele datadiensten via de mobiele telefoon.

De volgende mobiele datadiensten via USB-modem/PCMCIA-kaart zijn in België beschikbaar:

Tarieven voor mobiele data via USB-modem/PCMCIA-kaart (juni 2009)

Bron: website operatoren

Operator	Naam tariefplan	Inbegrepen	Prijs/maand (inclusief btw)
Proximus	Mobile Internet 15 h	15 uur	€ 14,99
Proximus	Mobile Internet Evening & weekend	2 GB tijdens daluren	€ 24,99
Proximus	Mobile Internet Anytime Plus (2 GB)	2 GB	€ 34,99
Proximus	Mobile Internet Anytime (5 GB)	5 GB	€ 51,99
Mobistar	Internet Everywhere	1 GB	€ 5/maand + € 1 per dag surfen
Mobistar	Internet Everywhere Max	2 GB	€ 30/maand
Mobistar	Internet Home & Away	1 GB	€ 30 (draadloos internet thuis + draadloos mobiel internet tegen € 1/dag)

70. HSPA = HIGH SPEED PACKET ACCESS IS EEN TECHNOLOGIE DIE BINNEN UMTS WORDT TOEGEPAST OM HOGERE BITSNELHEDEN EN KORTE RESPONSTIJDEN TE BEHALEN. ER BESTAAT ZOWEL EEN VARIANT VAN HSPA VOOR DE DOWNLINK (HSDPA) ALS EEN VARIANT VOOR DE UPLINK (HSUPA).

71. BRON: BELGACOM JAARVERSLAG 2008.

72. BRON: MOBISTAR JAARVERSLAG 2008.

Sedert november 2008 kunnen Belgacom-klienten met een ADSL Go- of ADSL Plus-abonnement via een datakaart of een USB-stick tijdens het weekend gratis mobiel internetten via het 3G-netwerk van Proximus. De internetklienten krijgen een datalimiet van 500 MB per maand tegen een maximumsnelheid van 7,2 Mbps download (2 Mbps upload)⁷³.

De mobiele datadiensten via de mobiele telefoon worden weergegeven in de tabel hieronder.

Tarieven voor mobiele data via mobiele telefoon (juni 2009)

Bron: website operatoren

Operator	Naam tariefplan	Inbegrepen (GB)	Prijs/maand
Proximus	Mobile Internet Access Time Option		€ 4,1239/uur
Proximus	Mobile Internet Access Volume Option		€ 0,4132/100 kb
Proximus	Mobile Internet Anytime 50 MB	0,05 GB	€ 15
Proximus	Mobile Internet 500 MB	0,5 GB	€ 19,99
Proximus	Mobile Internet 200 MB	0,2 GB	€ 24,99
Mobistar	Mobile mail & surf	0,2 GB	€ 18
Mobistar	Mobile mail & surf max	2 GB	€ 30

Mobiele datadiensten via de mobiele telefoon werden in België in eerste instantie aangeboden als een uitbreiding van het contract voor mobiele spraak. Nadien verschenen er op de markt ook gebundelde pakket-aanbiedingen voor spraak en datacommunicatie via een mobiele telefoon.

Zo biedt Mobistar het abonnement All-In aan dat mobiel internet koppelt aan het bel- en sms-tariefplan. Voor 45 euro per maand beschikt men over een datavolume van 200 megabyte en 119 minuten (of 208 berichten) naar alle netwerken. Daar bovenop kan men 40 uur per maand naar vaste lijnen bellen.

Ook de abonnementen My30, My45 en My60 voor iPhone combineren bij Mobistar mobiel internet met een hoeveelheid belminuten en/of sms-jes. Zij bieden respectievelijk 200 megabyte, 500 megabyte en één gigabyte dataverkeer per maand met drie, zes of negen uur beltijd naar alle netwerken. Hoewel de iPhone-tariefformules speciaal ontworpen zijn voor de gebruikers van de iPhone kunnen ook andere smartphones/pda's dit abonnement nemen.

GROOTTE VAN DE BREEDBANDINTERNETMARKT

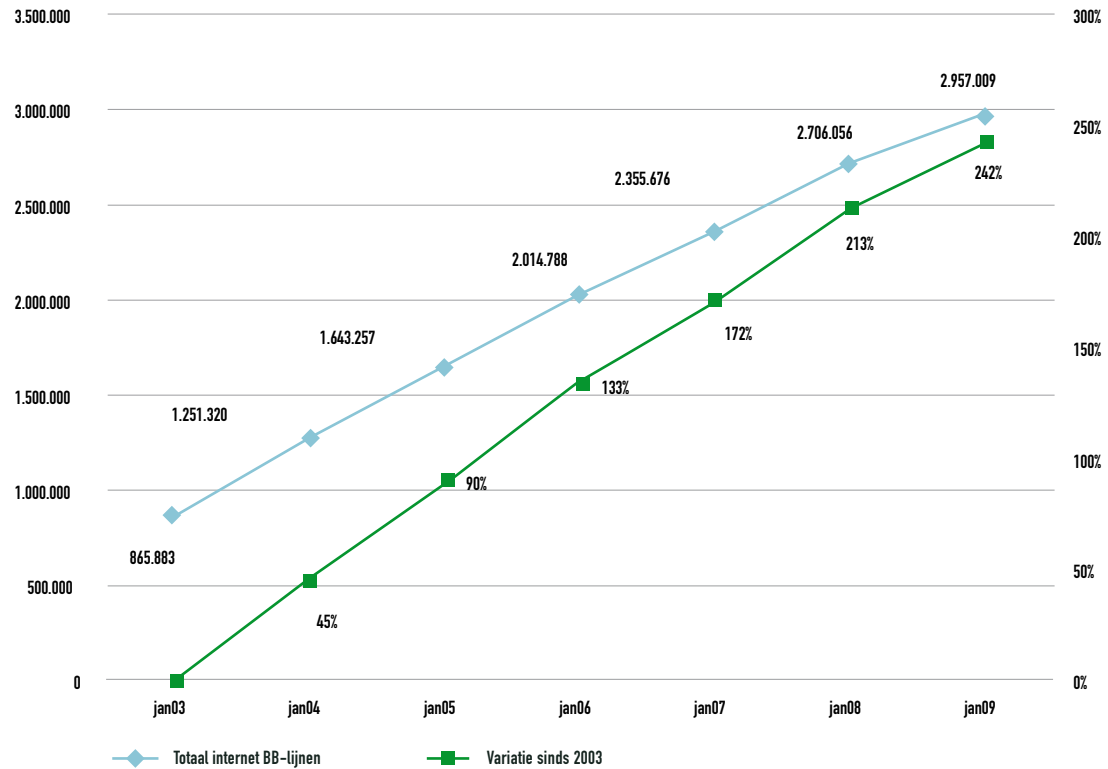
In het jaar 2008 kwamen er ongeveer 251.000 breedbandinternetlijnen (DSL + kabel + FWA) bij, een stijging met 9%. Zowel in relatieve als in absolute termen is de groei lager dan in de voorbije jaren.

Absolute en relatieve groei van breedbandinternet

Bron: ISP's (BIPT)

2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	
Absolute groei	371.531	340.888	350.380	250.953
Relatieve groei	23%	17%	15%	9%

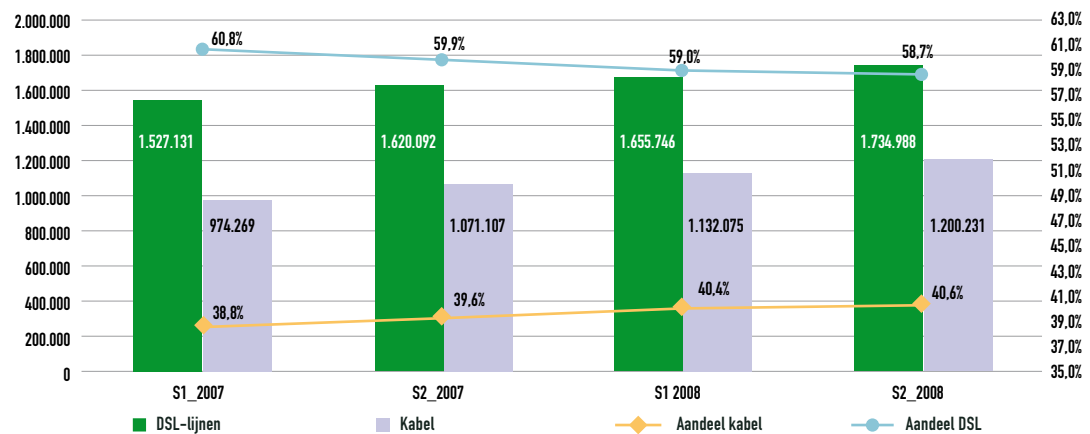
Groei-trend van vast breedbandinternet sinds 2003 (DSL + kabel + FWA)
Bron: ISP's (BIPT)

In de periode 2007 – 2008 was 46% van de nieuwe vaste breedbandinternetlijnen gebaseerd op DSL-technologieën, 51% op de kabel en 2% op FWA.

De concurrentie tussen de verschillende platformen vergroot: de kabel wint aandeel ten nadele van DSL. DSL blijft wel de meest courante breedbandtechnologie in België met 1,73 miljoen lijnen op het einde van 2008.

Concurrentie tussen DSL en kabel
Bron: ISP's (BIPT)

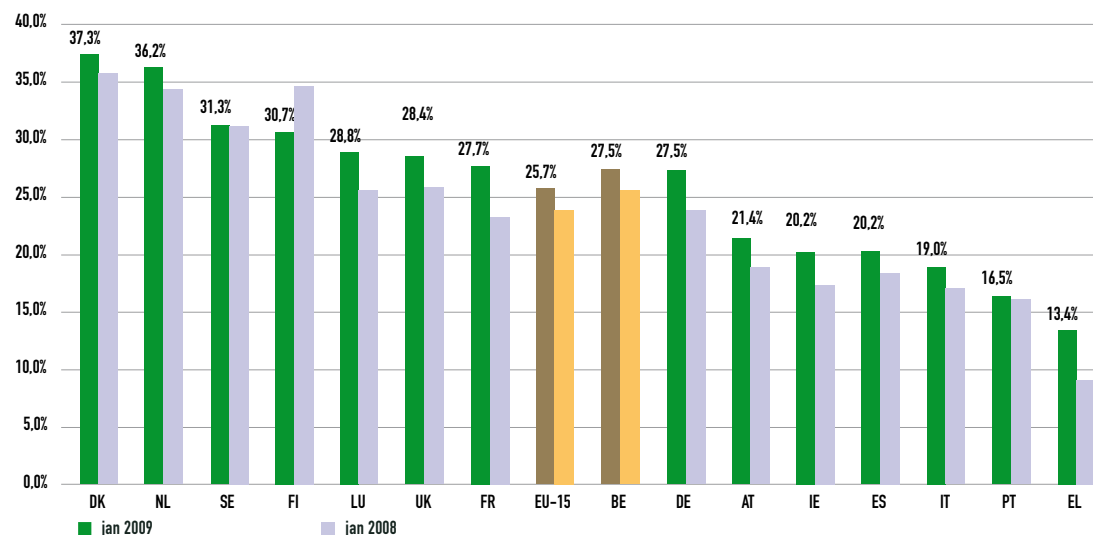
Mobiele 3G-breedband komt in België langzaam van de grond. Eind 2008 telde men 368.561 actieve mobiele 3G-breedbandlijnen. Hiervan zijn er 114.677 modems/kaarten die toegang verlenen tot mobiele 3G-breedband via laptops.

BREEDBANDPENETRATIE

De penetratie van vaste breedband in Europa (EU-15) groeide in 2008: er werd een sprong gemaakt van 23,8 lijnen per 100 inwoners naar 25,7 lijnen per 100 inwoners.

België tekende ook een groei op, in een tempo dat vergelijkbaar is met het EU-15-gemiddelde: van 25,6 lijnen per 100 inwoners naar 27,5 lijnen per 100 inwoners.

EU-breedbandpenetratie (jan 08 en jan 09)
Bron: 14e implementatierapport Europese Commissie

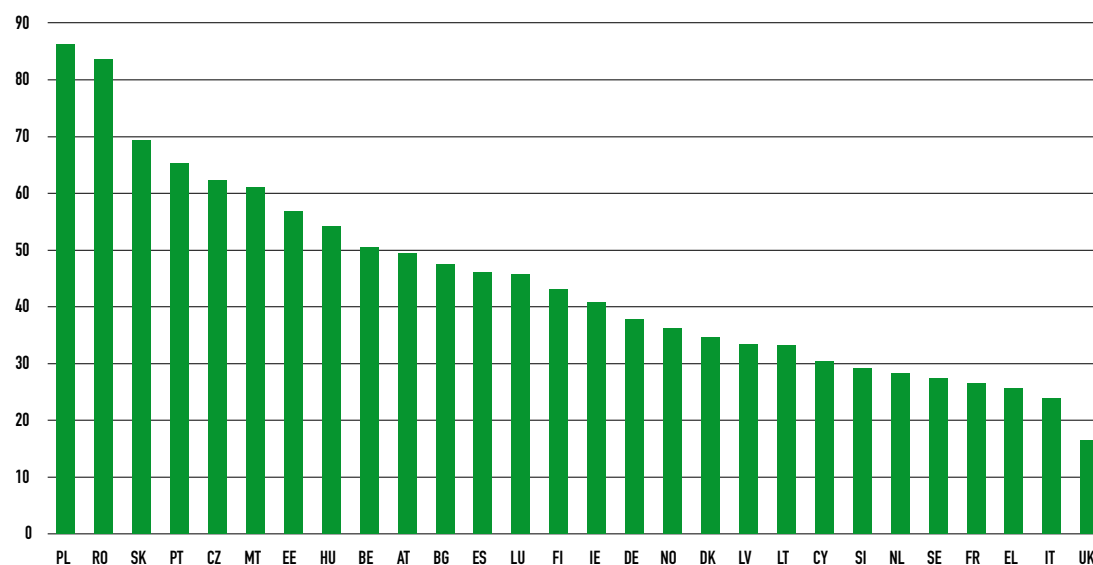

BREEDBANDPRIJZEN

Prijzdata over vaste breedband zoals verzameld door Bureau Van Dijk in opdracht van de Europese Commissie laten zien dat België tot de landen behoort met hoge breedbandprijzen.⁷⁴

Maandelijks kostprijs van breedbandinternet met een downloadsnelheid in de reeks 2-8 Mbps inbegrepen (€/PPP)⁷⁵

Bron: Bureau van Dijk (april 2008)

74. [HTTP://EC.EUROPA.EU/INFORMATION_SOCIETY/EEUROPE/I2010/DOCS/FUTURE_INTERNET/BROADBAND_PRICES_METHODOLOGY.PDF](http://ec.europa.eu/information_society/europe/i2010/docs/future_internet/broadband_prices_methodology.pdf)

75. DE KOOPKRACHTPARITEIT IS DE WISSELKOERS WAARBIJ DE PRIJZEN VAN EEN PAKKET (VERHANDELBARE) GOEDEREN IN TWEE LANDEN GELIJK ZIJN.

Deze resultaten dienen enigszins genuanceerd benaderd te worden. Het feit dat de selectie van de korven geen rekening houdt met het aantal abonnees van deze aanbiedingen maakt de resultaten moeilijk te vertalen naar de praktijk in de EU-landen.

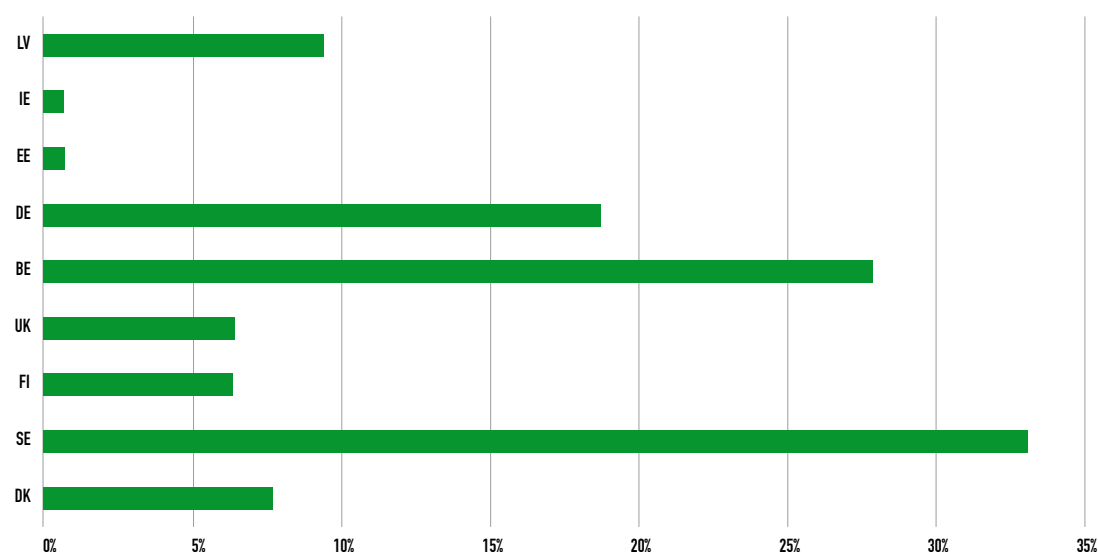
Specifiek voor België toont de barometerstudie voor Q1 2008 van het BIPT⁷⁶ bijvoorbeeld aan dat slechts 51,3% van de internetabonnees een internetverbinding bezaten met een snelheid tussen 2-8 Mbps.

De trend naar internetverbindingen met een snelheid boven de 8 Mbps zette zich na Q1 van 2008 verder door: van 37,4% in Q1 2008 naar 47,5% in Q4 2008 van het totale aantal verkochte internetaanbiedingen.

Uit Europese benchmarks blijkt dat België samen met Zweden het hoogste aantal breedbandgebruikers heeft met een verbinding boven de 10 Mbps.

Percentage van de breedbandverbindingen 10 Mbps of sneller (1 juli 2008)

Bron: Communications Committee working document 28 November 2008 – Broadband access in the EU – situation at the 1st of July 2008

Ook de normalisatie van de prijzen om een redelijk gemiddeld downloadvolume te weerspiegelen⁷⁷ vergt nuancering. De theoretisch berekende kostprijs van Bureau van Dijk houdt namelijk geen rekening met het reële gebruik van de klanten. Een berekening op basis van het werkelijke extra volume dat de klanten aankopen leidt in België voor de korf 2-8 Mbps tot een lagere kostprijs dan de zuiver theoretische kosten.

De snelle groei van mobiele breedband heeft de OESO er in 2008 toe aangezet om een studie te verrichten van de tarieven voor mobiel breedband in de OESO-landen.⁷⁸

Uit deze prijsvergelijking blijkt dat de prijs voor mobiel breedband met 5 GB maandelijkse trafiek in België 50,5 USD bedraagt. Het gemiddelde bedraagt 37,5 USD en voor ongeveer 20 USD zijn er al mobiele tariefplannen beschikbaar in Zweden, Polen, Italië, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk.

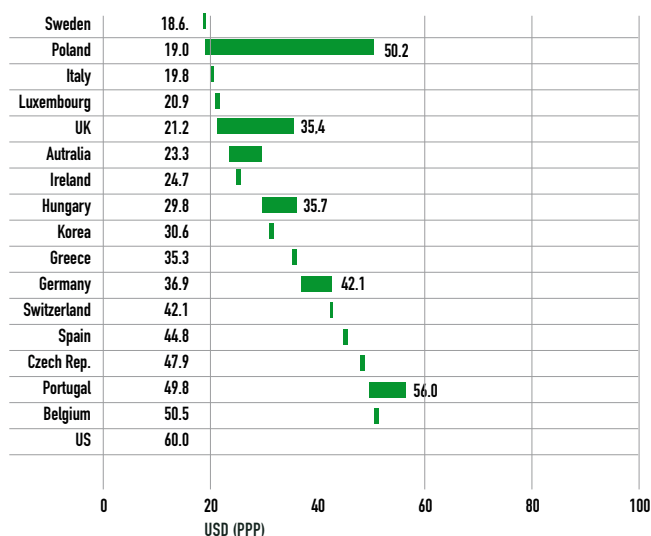
76. [HTTP://WWW.BIPT.BE/SHOWCONTENT.ASPX?LEVELID=631&OBJECTID=3060&LANG=NL&FORLANG=EN](http://www.bipt.be/showContent.aspx?levelID=631&objectID=3060&lang=nl&forLang=en)

77. VOOR KORF 2-8 MBPS: 10 GB PER MAAND.

78. DSTI/ICCP/CISP(2008)6 MOBILE BROADBAND PRICING AND SERVICES, PARIS, 8-9 DECEMBER 2008.

Prijzen voor plannen met een datalimiet van 5 GB

Bron: OESO

Voor mobiel breedband via mobiele telefoons die voorzien zijn van 3G-technologieën schommelt de prijs in België rond 20 USD PPP voor plannen met een datalimiet van 0,2 GB en rond 25 USD PPP voor plannen met een datalimiet van 0,5 GB.

Prijzen voor plannen met 0,2 GB datalimiet en 0,5 GB datalimiet

Bron: OESO

INDEX VOOR BREEDBANDGEBRUIK

In september 2008 publiceerde de Europese Commissie een nieuwe index voor breedbandgebruik⁷⁹. De index toont een ranglijst van EU-landen aan de hand van hun prestaties op het gebied van hogesnelheidsinternet. Daarbij vergelijkt men zes indicatoren: het dekkingsgebied, de concurrentie, de snelheid, de kwaliteit van de internettoegang, het gebruik van geavanceerde diensten bij bevolking en ondernemingen en de sociaal-economische context (o.a. pc-penetratie). De resultaten van elke indicator worden genormaliseerd tot een enkele waarde tussen 0 en 1. Hoe dichterbij 1 ligt, hoe beter de lidstaat presteert in termen van de verschillende componenten van de index.

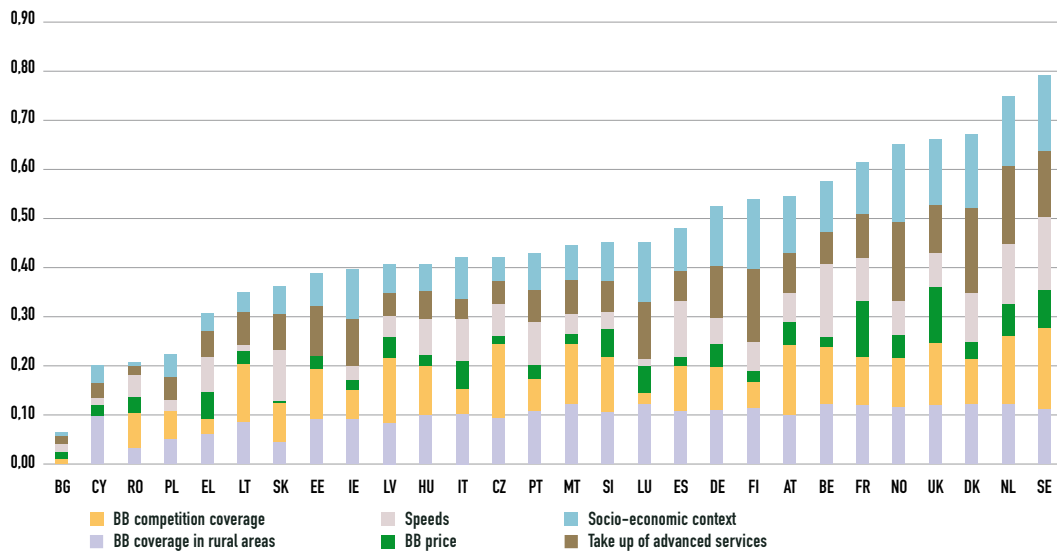
België staat op de 7e plaats. Zweden, Nederland, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Noorwegen en Frankrijk gaan ons land vooraf.

Vooral op het vlak van de dekking en de snelheid van breedband scoort België sterk. Voor de andere domeinen is de score gemiddeld. In het bijzonder een verlaging van de breedbandprijzen en een positievere sociaaleconomische context door een grotere pc-penetratie zouden volgens de Europese Commissie kunnen bijdragen tot de verdere ontwikkeling van snel breedband in België.

79. [HTTP://EC.EUROPA.EU/INFORMATION_SOCIETY/EEUROPE/I2010/BPI/INDEX_EN.HTM](http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/bpi/index_en.htm)

Index voor breedbandgebruik ("Broadband Performance Index (BPI))

Bron: Europese Commissie

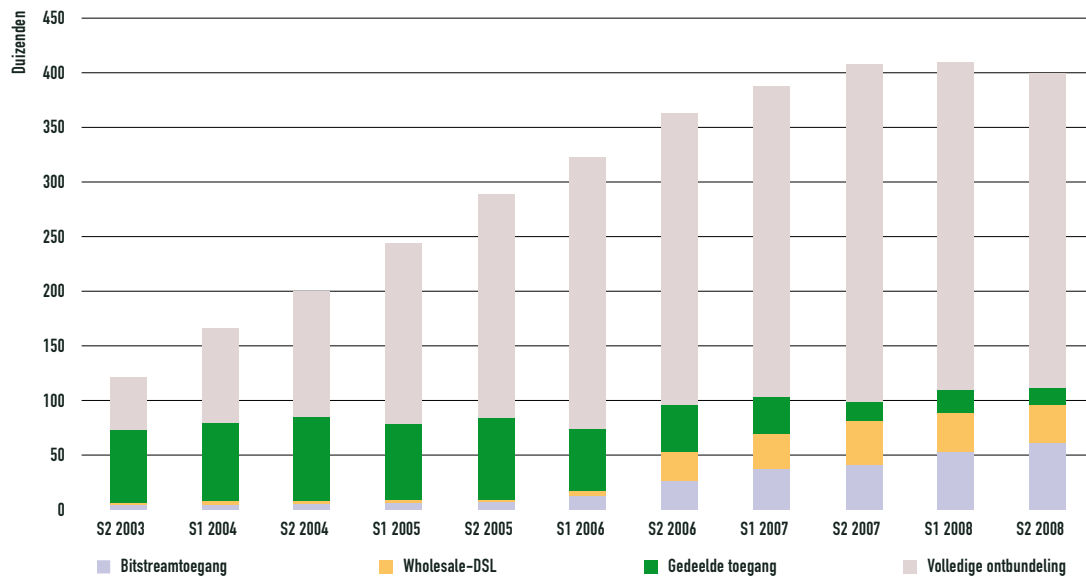

Wholesalebreedband

In 2008 daalde het aantal wholesalebreedbandtoegangen die door Belgacom worden verkocht voor de eerste maal (van 408.197 eind 2007 naar 399.283 eind 2008). Enkel het aantal volledig ontbundelde lijnen nam toe met 16% tot 61.748 lijnen.

Wholesalebreedbandlijnen van Belgacom

Bron: Belgacom

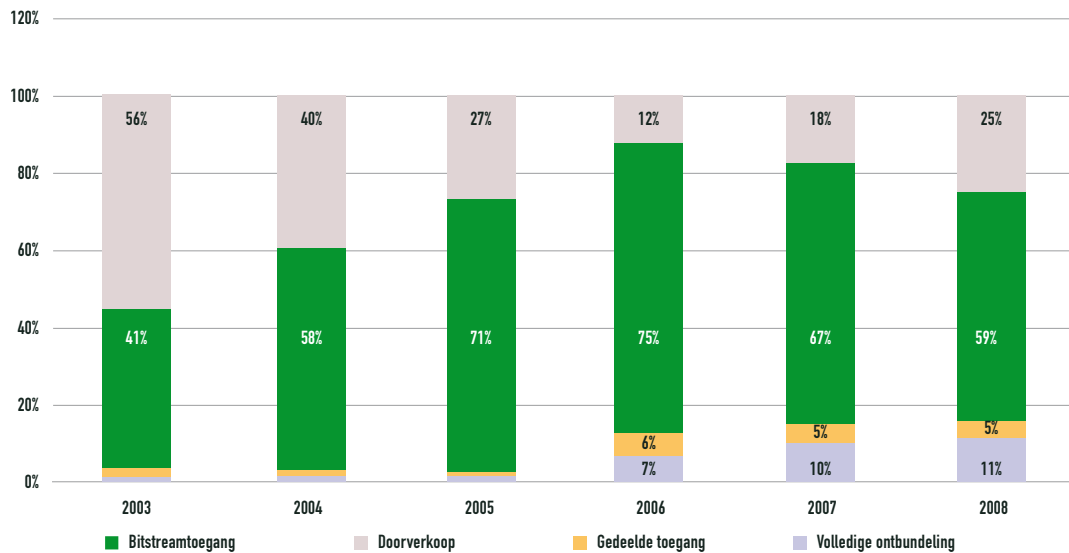

	S2 2003	S1 2004	S2 2004	S1 2005	S2 2005	S1 2006	S2 2006	S1 2007	S2 2007	S1 2008	S2 2008
Volledige ontbundeling	3.915	4.750	5.383	6.439	7.376	12.393	26.575	36.948	41.445	53.222	61.748
Gedeelde toegang	2.682	2.635	2.460	1.977	1.854	5.374	27.145	32.986	39.373	35.057	34.570
Bitstreamtoegang	48.688	86.539	114.587	165.285	205.093	248.920	267.328	284.359	308.995	299.154	287.515
Wholesale-DSL	66.485	72.331	77.725	70.526	74.470	55.841	42.183	33.199	18.384	22.060	15.450

De achteruitgang van de wholesalebreedbandmarkt weerspiegelt het succes van multiplay-aanbiedingen waardoor alternatieve DSL-operatoren marktaandeel verliezen.

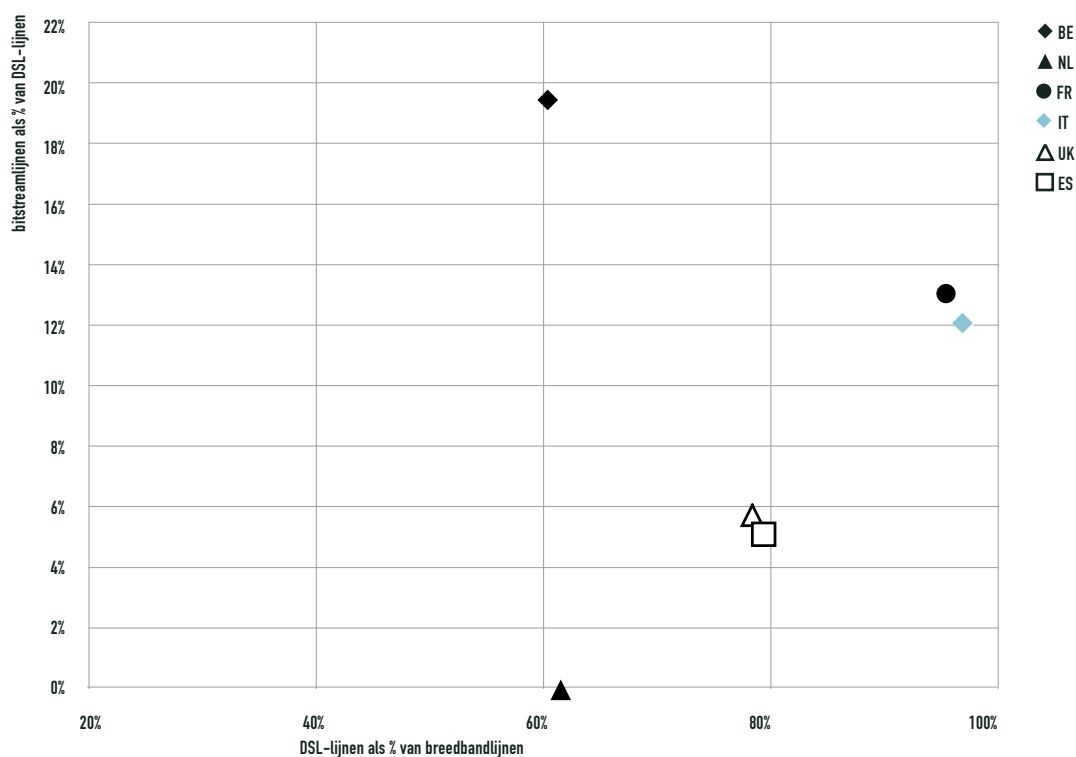
Het voornaamste type van wholesaletoeegang waarvan alternatieve providers gebruikmaken om DSL-diensten aan te bieden is bitstreamtoegang, waarbij 59% van het aantal DSL-lijnen werd verstrekt door de alternatieve ISP's in 2008. Sedert 2007 worden de bitstreamlijnen wel in toenemende mate vervangen door volledig ontbundelde lijnen.

DSL-lijnen van alternatieve operatoren per type van wholesaletoeegang (%)
Bron: alternatieve ISP's (BIPT)

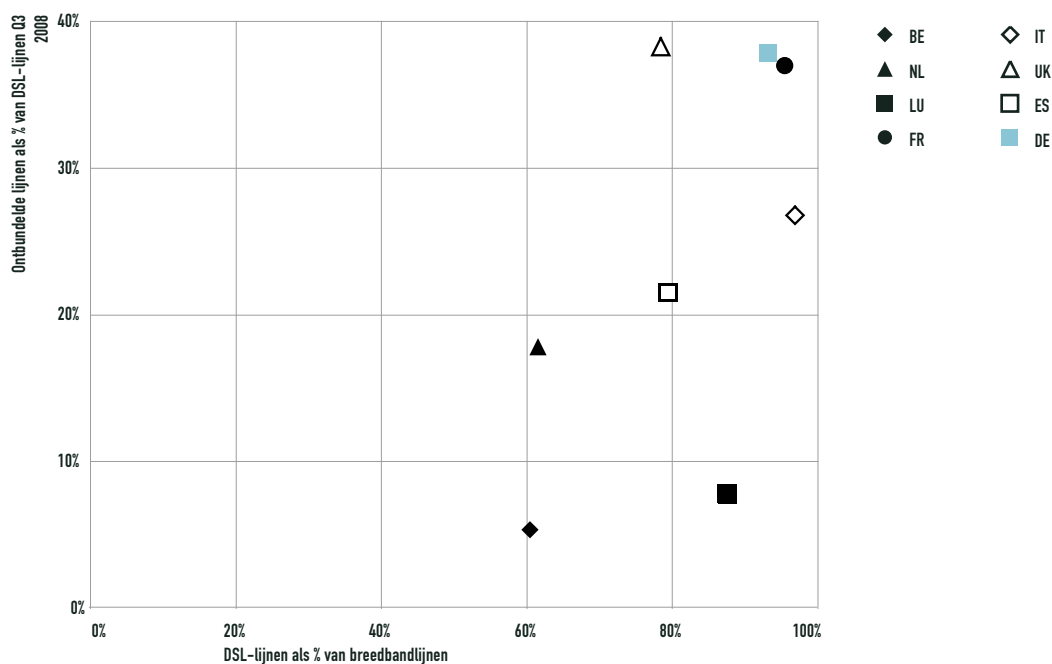
In vergelijking met de andere Europese landen is bitstreamtoegang belangrijker in België.

Bitstreamtoegang in Europa (Q3 2008)
Bron: ECTA

Providers van DSL-internet op basis van ontbundeling vertegenwoordigen in België een kleiner deel van het totale aantal DSL-lijnen dan in de meeste Europese landen (5,4% in Q3 2008).

Ontbundelde lijnen in Europa (Q3 2008)
Bron: ECTA

Bundels

De traditionele grenzen tussen telefonie (aangeboden over het PSTN-netwerk of over het mobiele netwerk), breedbandinternettoegang en tv brokkelen af.

Providers reageren hierop door bundels van producten of diensten aan te bieden.

Via het bundelen hopen zij hun inkomsten en marges te verhogen, de churn te verlagen en hun efficiëntie te vergroten door een toegenomen gebruik van dezelfde infrastructuur voor verschillende diensten.

TELENET lanceerde zijn eerste quadruple bundel in augustus 2006. In september 2008 kregen de Telenet Packs de nieuwe naam "Shakes". Voor alle Shakes met telefonie werd Freephone Europe ingevoerd. Met dit tariefplan kunnen klanten tijdens weekends, op feestdagen en buiten de werkuren op weekdays bijna onbeperkt bellen naar alle landen van de Europese Unie, plus een aantal aangrenzende landen.

Telenet-Shakes

Bron: website Telenet, persbericht van 4 september 2008

Shakes Internet + Digitale televisie en/of Telefonie (in €/maand)	BasicNet XL	ComfortNet XL	ExpressNet XL	TurboNet XL
Internet + Digitale televisie (DTV)	30	40	50	68
Internet + Telefonie	32	42	52	70
Internet + Telefonie + DTV	40	50	58	75
Internet Speed Down (Mbps)	4	12	20	25
Internet Speed Up (Kbps)	256	400	512	1 Mbps
Internet Volume (Gb)	5	30	30	100
Shakes Digitale televisie + Telefonie (in €/maand)	SD Digibox	SD Digicorder	HD Digibox	HD Digicorder
Huur digitale decoder + Tel	17	19	19	21

BELGACOM brengt diverse gebundelde aanbiedingen op de markt sedert april 2007. In 2008 en 2009 werden deze uitgebreid met de volgende producten:

Maart 2008	Koppeling vaste en mobiele telefonie voor de particuliere markt: Together	Belgacom-klanten genieten elke maand 600 gratis belminuten tijdens het weekend en op feestdagen naar alle vaste lijnen en mobiele netwerken. Proximus-klanten genieten 600 minuten naar Proximus-nummers en alle vaste lijnen.
Mei 2008	Koppeling vaste en mobiele telefonie voor de businessmarkt: Business Voice Fusion	Bellen tegen een vaste prijs van vast naar mobiel, van mobiel naar vast, van mobiel naar mobiel en dit vanaf het vaste toestel of vanaf het mobiele toestel.
Februari 2009	Koppeling van vaste en mobiele telefonie met Happy Time One	€ 35/maand voor een klassieke telefoonlijn (+ tarief Happy Time+) en een mobiel abonnement (met Happy Time Mobile). De nationale gesprekken naar alle vaste en mobiele Belgische nummers, met zowel gsm als vaste lijn, zijn 's avonds, het gehele weekend en op feestdagen gratis (beperking: maximaal 10.000 min naar vaste nummers en 2.000 minuten naar mobiele nummers). De klant betaalt per maand € 9 minder dan de afzonderlijk verkrijgbare elementen.
April 2009	All In One	Bundeling van vaste en mobiele telefonie, vast internet en digitale televisie: abonnement op de vaste klassieke lijn gecombineerd met Happy Time One (€ 35) en de gekozen internetformule (Internet Go = € 41,75). De klant bespaart elke maand het abonnement op Belgacom TV.

Ook andere operatoren speelden in 2008 in op de convergentietrend. Zo kondigde **NUMÉRICABLE** in september 2008 een nieuw triple-play-aanbod aan: € 39,90 voor 83 tv-kanalen met digitale kwaliteit, een breedbandverbinding met een downloadsnelheid van 30 tot 100 Mbps en onbeperkt telefoneren naar vaste nationale nummers, 24 uur per dag en 7 dagen per week.

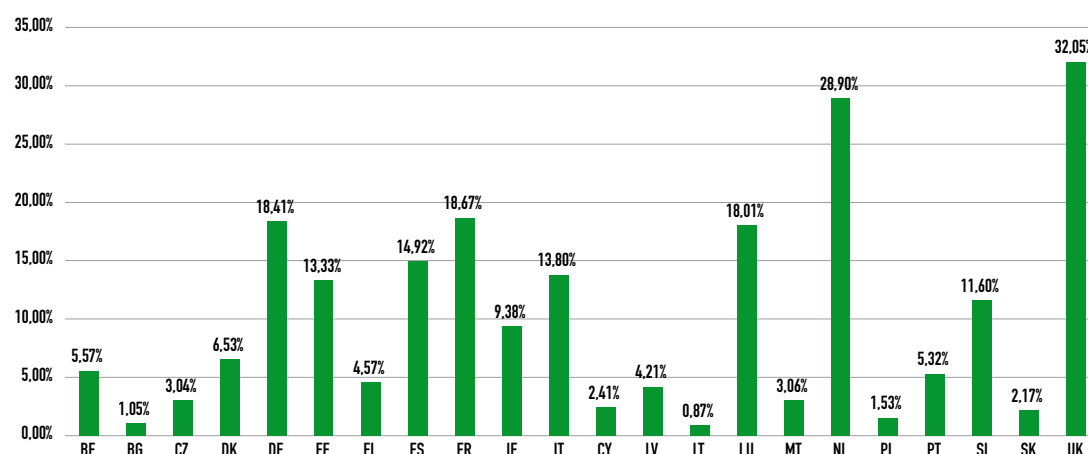
KPN BELGIUM lanceerde op 1 december 2008 "Tele2 Trio", dat mobiele telefonie, vaste telefonie en internet combineert in één enkel pack. Voor € 49,90/maand kunnen klanten met hun vaste lijn gratis bellen naar alle vaste lijnen in België, 24 uur per dag en 7 dagen per week. Daarnaast beschikken ze elke maand over 85 mobiele belminuten of 150 sms'en naar alle netwerken in België. Ook een internetaansluiting van 4 MB met onbeperkte download is inbegrepen in de prijs.

De Waalse kabelmaatschappijen, verenigd onder de merknaam **Voo**, brachten hun eerste triple-play-aanbod met 1 factuur uit in januari 2009. "Duo malin" voor de aanbiedingsprijs van € 10/maand (€ 29/maand na 1 jaar) omvat naast een breedbandinternetabonnement met een downloadsnelheid van 1 Mbps ook het telefoonabonnement "Eco". De kosten voor de telefoongesprekken zijn niet inbegrepen.

Belgische consumenten vertonen een toenemende interesse in bundels. In 2008 was 9% van de Belgische bevolking geabonneerd op een gebundelde aanbieding, een stijging met bijna 63,5% ten opzichte van 2007. Een gebundelde aanbieding dient daarbij te worden verstaan als verschillende diensten die worden aangeboden tegen 1 prijs en die het voorwerp uitmaken van 1 factuur.

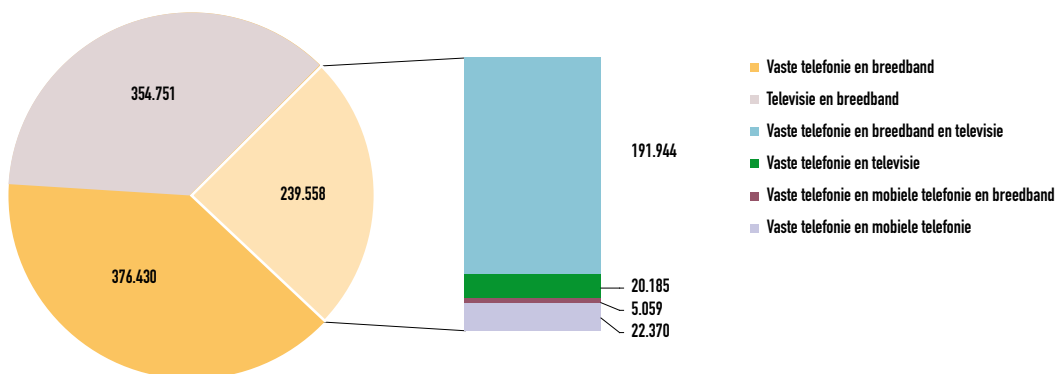
In andere Europese landen schommelde het aantal abonnees van een gebundelde aanbieding op het einde van 2007 tussen 0,87% (Litouwen) en 32,05% (Verenigd Koninkrijk).

Abonnees van een gebundelde aanbieding aangeboden tegen 1 prijs en voorwerp van 1 factuur als % van de bevolking (2007)
Bron: 14e implementatierapport 2008

Double play overheerst in België: 80% van de bundels is samengesteld uit twee diensten. Vaste telefonie en breedband is de combinatie die het meest wordt verkocht (376.430 eenheden) gevolgd door televisie en breedband (354.751 eenheden) en het triple-play-aanbod telefonie, breedband en televisie (191.944 eenheden).

Aantal abonnees van een gebundelde aanbieding aangeboden tegen 1 prijs en voorwerp van 1 factuur (2008)
Bron: operatoren (BIPT)

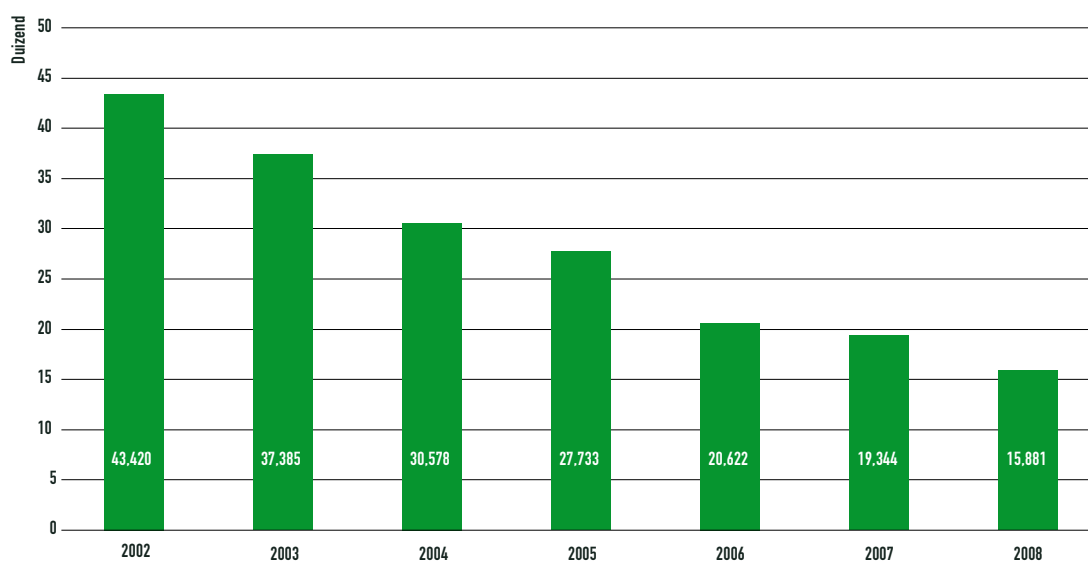

Op het niveau van de individuele diensten kan men vaststellen dat een bundel met vaste telefonie wordt gekocht door 5,7% van de Belgische bevolking. 0,3% voegt mobiele telefonie toe aan zijn bundel. Voor breedband en televisie bedragen de percentages respectievelijk 8,6 en 5,3%.

Huurlijnen

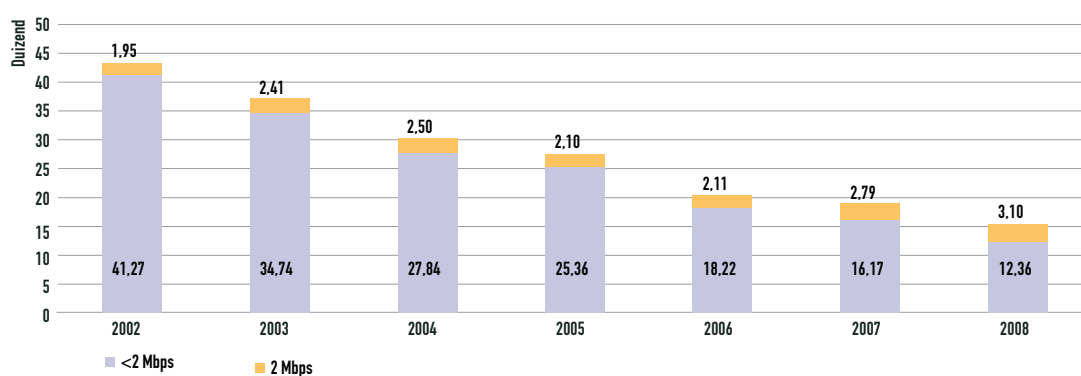
Het gebruik van traditionele huurlijnen blijft dalen: eind 2008 waren er 17,9% minder huurlijnen dan op het einde van 2007 (15.881).

Ontwikkeling aantal huurlijnen tot 2,5 Gbps (2002-2008)
Bron: operatoren (BIPT)

De retailmarkt voor huurlijnen met een lage snelheid (<= 2 Mbps) is in 2008 geslonken met 3.497 lijnen tot 15.463.

Ontwikkeling aantal huurlijnen met lage snelheid (2002-2008)
Bron: operatoren (BIPT)

De retailmarkt voor huurlijnen met een snelheid >= 2 Mbps (tot 2,5 Gbps) is in 2008 gegroeid met 34 lijnen. Die groei vertegenwoordigde een toename van 85% in capaciteit tot 52,8 Gbps op het einde van 2008.

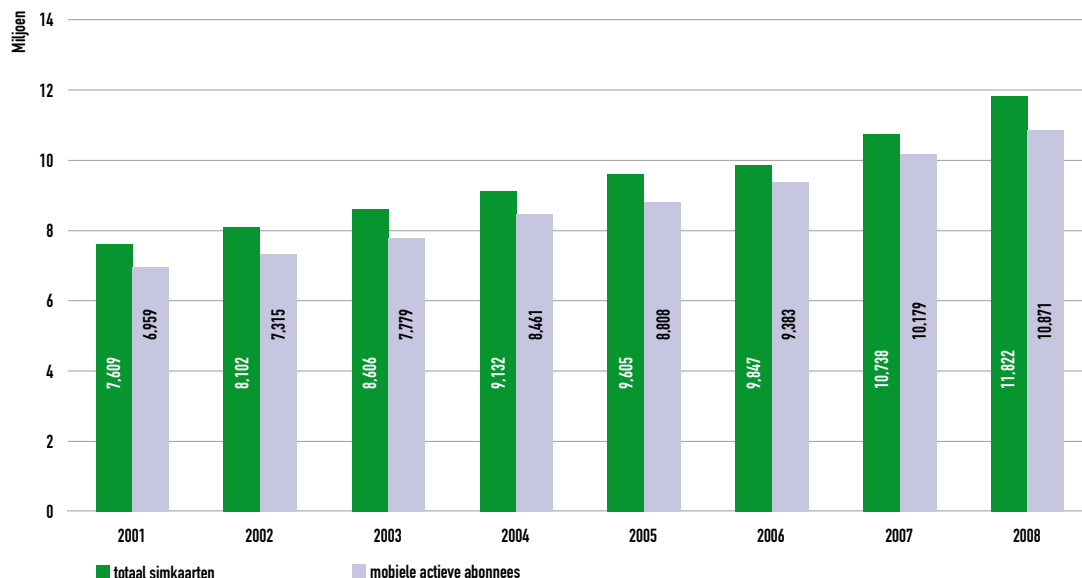
Mobiele telefonie

MOBIELE ABONNEES

Eind 2008 telde België 11.822.190 simkaarten en 10.870.796 actieve mobiele abonnees⁸⁰. Daarmee bereikt men een penetratiegraad van respectievelijk 110 en 101%.

Evolutie aantal simkaarten en aantal actieve mobiele abonnees

Bron: operatoren (BIPT)

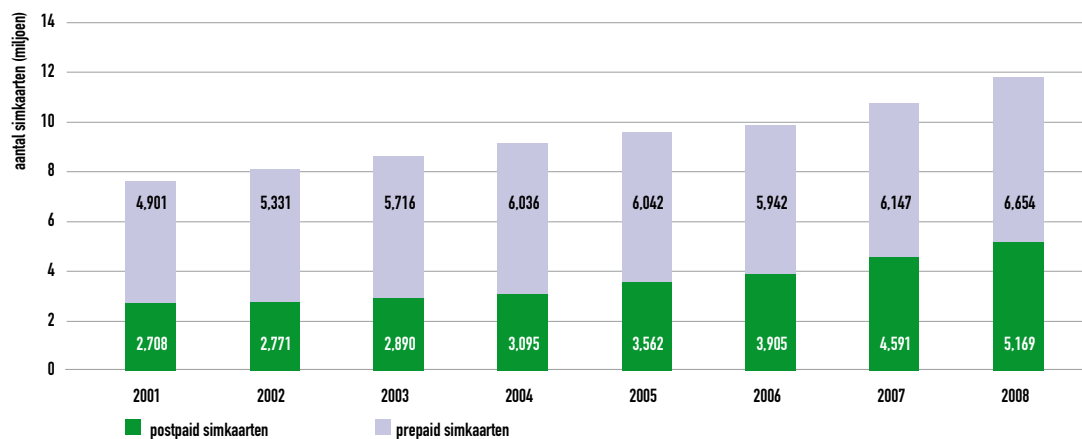

Het aantal abonnees stijgt dankzij de strategie van vast-mobiele convergentie. Op de particuliere markt versterkte de vraag naar aanbiedingen die hierop inspelen: het aanbod Mobistar AtHome bijvoorbeeld kon 57.264 extra klanten aantrekken in 2008⁸¹. Ook op de professionele markt vindt de verkoop in toenemende mate plaats via convergentieaanbiedingen. Zo wordt twee derde van de verkoop aan kleine en middelgrote ondernemingen bij Mobistar gerealiseerd via het One Office Voice Pack: het aantal kaarten is gestegen van 45.297 eind 2007 naar 143.748 eind 2008.

Het aandeel van de prepaid klanten in het totale aantal simkaarten bedroeg eind 2008 56%.

Aandeel prepaid/postpaid in het totale aantal simkaarten

Bron: operatoren (BIPT)

80. ACTIEF BETEKENT DAT MEN OPROEPEN OF SMS'EN HEEFT GEMAAKT/VERSTUURD OF ONTVANGEN GEDURENDE DE LAATSTE DRIE MAANDEN.

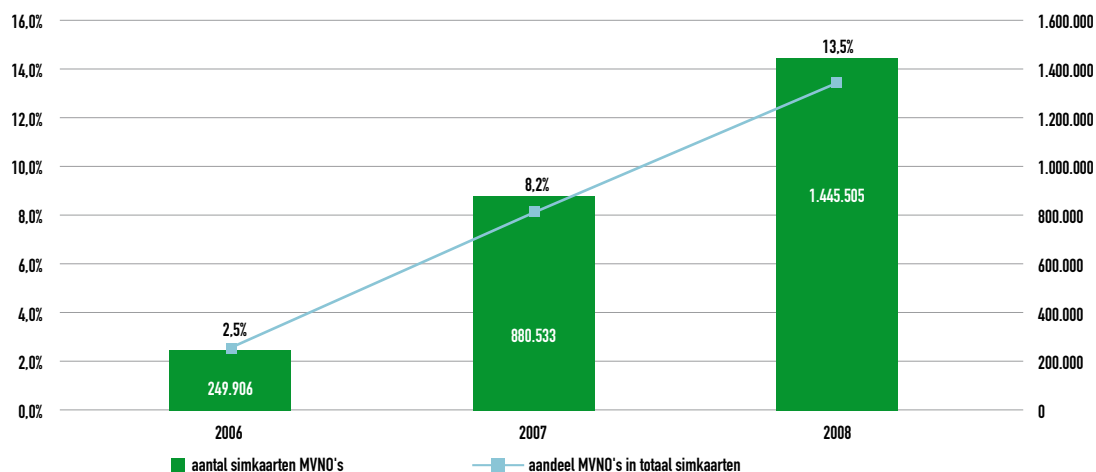
81. MOBISTAR ATHOME MAAKT HET MOGELIJK OM IN DE "THUISZONE" TE BELLEN VAN EEN GSM NAAR VASTE NUMMERS IN BELGIË EN IN HET BUITENLAND TEGEN PRIJZEN DIE LAGER LIGGEN DAN DIEGENE DIE WORDEN TOEGEPAST VOOR GESPREKKEN TUSSEN VASTE LIJNEN. EIND 2008 HAD MOBISTAR ATHOME 124.582 ABONNEES. (BRON: MOBISTAR- JAARVERSLAG 2008).

Sommige huishoudens zien af van het gebruik van een vaste telefoon en bezitten nog enkel een mobiele telefoon. Informatie voor 2008 is nog niet beschikbaar, maar volgens de laatste E-communications household survey⁸² bezat eind 2007 32% van de Belgische huishoudens nog enkel een gsm. 52% bezat zowel een vaste telefoonaansluiting als een mobiele telefoonaansluiting.

Het segment van de mobiele virtuele netwerkkoperatoren⁸³ (MVNO) laat verdere groei optekenen. Eind 2008 telden MVNO's 1.445.505 simkaarten op de netwerken van de gsm-operatoren, 1,6 keer meer dan de 880.533 simkaarten op het einde van 2007.

Op de Belgische markt vertegenwoordigen zij 13,5% van de simkaarten tegenover 8,2% een jaar voordien.

Aandeel MVNO's in het totale aantal simkaarten
Bron: mobiele netwerkkoperatoren (BIPT)

28 ondernemingen waren in 2008 actief als MVNO met een directe overeenkomst met een Belgische mobiele operator. In vergelijking met 2007 is er 1 MVNO bijgekomen: Transatel, dat reeds in november 2007 een MVNO-akkoord sloot met Mobistar.

Andere MVNO's sloten in 2008 een overeenkomst af, maar zullen hun diensten pas in 2009 op de markt brengen. Tot deze categorie behoort de Fins-Britse mobiele telecomoperator Blyk, die bij Mobistar onderdak vond. Blyk richt zich tot jongeren tussen 16 en 24 jaar en wordt gefinancierd door adverteerders. BASE tekende een overeenkomst met TomTom, aanbieder van navigatieoplossingen, om de dienst TomTom High Definition (HD) Traffic naar België te brengen. Deze dienst, die klanten in België voorziet van actuele verkeersinformatie, maakt gebruik van anoniem verzamelde gegevens van het BASE-netwerk.

Samen genereerden de MVNO's in 2008 een volume van 612,2 miljoen uitgaande minuten. Dit vertegenwoordigt 4,4% van het totale volume uitgaand spraakverkeer (13,9 miljoen minuten).

82. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm REF293

83. Een MVNO (MOBILE VIRTUAL NETWORK OPERATOR) IS EEN BEDRIJF DAT NIET OVER EEN LICENTIE BESCHIKT MAAR ONDER EIGEN MERKNAAM MOBIELE TELEFONIE VERKOOPT OVER HET NETWERK VAN EEN ANDERE GSM-OPERATOR.

MOBIELE OMZET

De mobiele retailmarkt wordt in 2008 geschat op 4,088 miljard euro. In vergelijking met 2007 is de omzet achteruitgegaan (4,1 miljard euro).

Spraakdiensten⁸⁴ maken 60% uit van de totale mobiele inkomsten, sms vertegenwoordigt 14% en andere datadiensten zijn goed voor 5%. Zowel het aandeel van de totale mobiele retailinkomsten dat wordt gegenereerd door sms'en als door datadiensten nam in 2008 lichtjes toe (met ongeveer 1%).

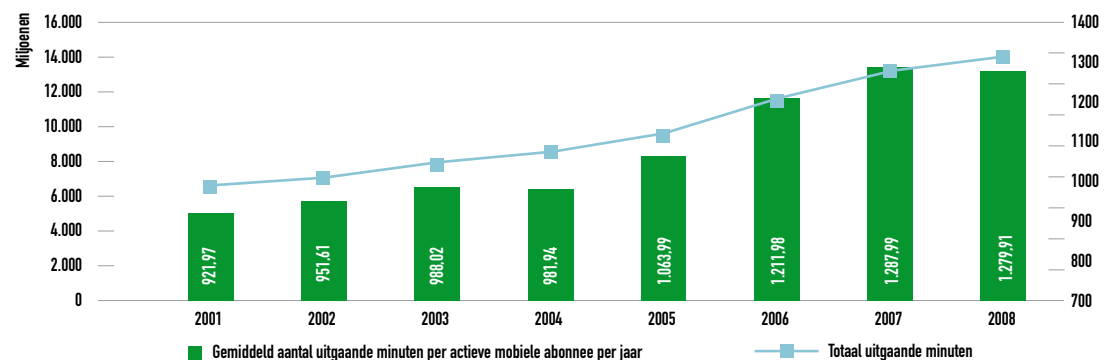
Mobiele inkomsten
Bron: operatoren (BIPT)

MOBIELE TELEFONIE

Het mobiele uitgaande spraakverkeer groeide in 2008 met 6% tot 13,9 miljard minuten. Dit is het resultaat van de groei van het aantal actieve mobiele abonnees. Het jaarlijkse gemiddelde aantal minuten per actieve mobiele abonnee is gedaald met 0,6%.

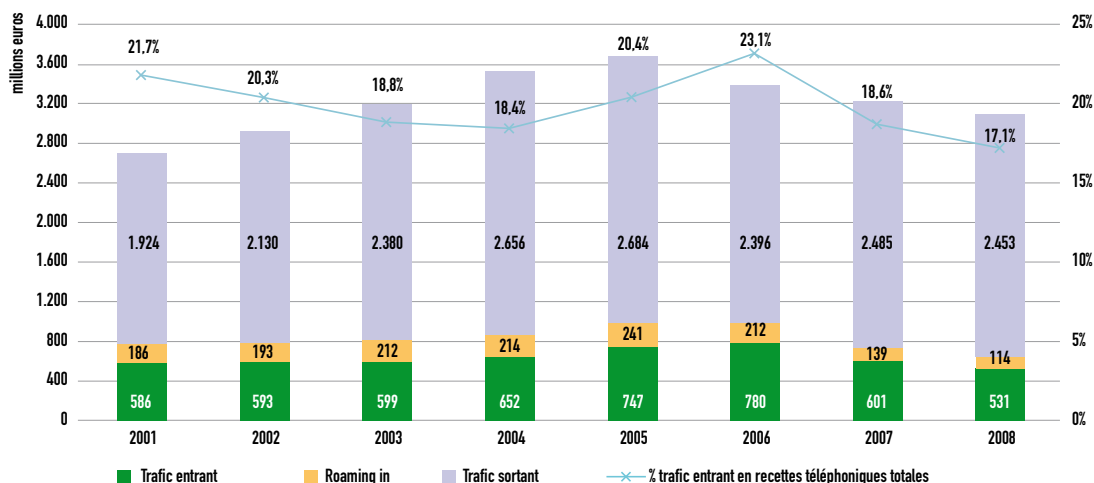
Mobiel uitgaand spraakverkeer (volume)
Bron: operatoren (BIPT)

De omzet uit mobiel spraakverkeer daalt wegens de druk op de prijzen, de verlaging van de mobiele termineringstarieven en de regulering van de roamingtarieven.

Evolutie omzet mobiel spraakverkeer (2001 – 2008)

Bron: operatoren (BIPT)

De inkomsten uit uitgaand spraakverkeer (inclusief roaming out⁸⁵) daalden met 1,3% tot € 2.45 miljard.

De roaming-inkomsten uit oproepen die een abonnee van een buitenlands mobiel netwerk maakt terwijl hij zich in België bevindt (roaming in) daalden met 34,8% tot € 114 miljoen.

De inkomsten uit inkomend verkeer⁸⁶ (531 miljoen euro) vertegenwoordigen een steeds kleiner aandeel in de totale mobiele spraakinkomsten (van 18,5% in 2007 naar 17,1% in 2008).

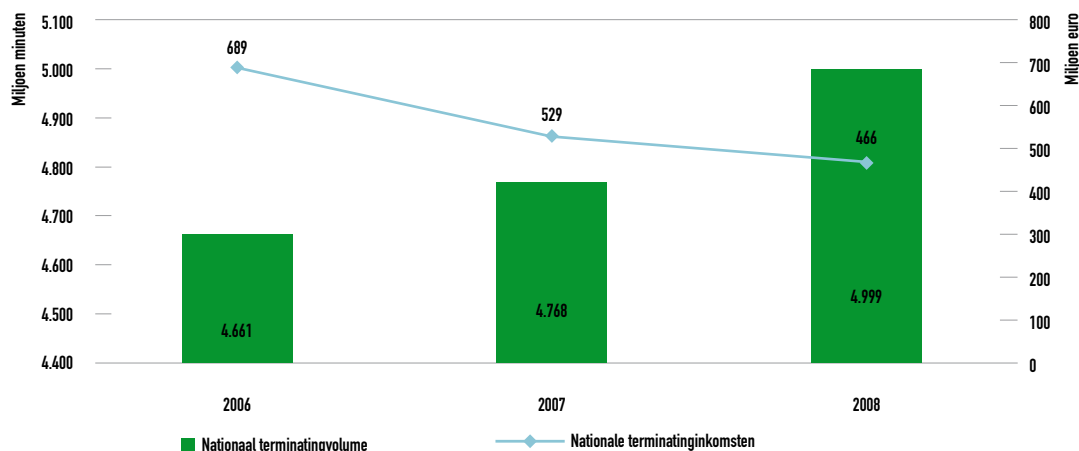
De nationale terminatinginkomsten daalden in 2008 met 12% als gevolg van de besluiten van het BIPT. In december 2007 publiceerde het BIPT de terminatingtarieven voor februari en juli 2008. Omdat in april 2008 de tarieven voor 2008 werden opgeschort door het Brusselse hof van beroep publiceerde het BIPT op 29 april 2008 nieuwe tarieven. Deze grijpen terug naar de dalingen van het besluit van 11 augustus 2006 met betrekking tot de analyse van de markt voor gespreksafgifte op het mobiele netwerk. De daling verschuift van februari naar mei 2008.

Geïndexeerde MTR-tarieven (eurocent/minuut, exclusief btw)			
Bron: BIPT			
	Voor 1 mei 2008	1 mei 2008	1 juli 2008
Belgacom Mobile	8,54	7,93	7,20
Mobistar	9,42	9,94	9,02
BASE	11,03	12,52	11,43

85. OPROEPEN DIE DE ABONNEE VAN EEN BELGISCH MOBIEL NETWERK DIE ZICH IN HET BUITENLAND BEVINDT, MAAKT EN ONTVANGT.

86. INCLUSIEF ROAMING IN: OPROEPEN ONTVANGEN DOOR EEN ABONNEE VAN EEN BUITENLANDS MOBIEL NETWERK DIE ZICH IN BELGIË BEVINDT.

Evolutie nationaal terminatingverkeer
Bron: operatoren (BIPT)

ROAMING

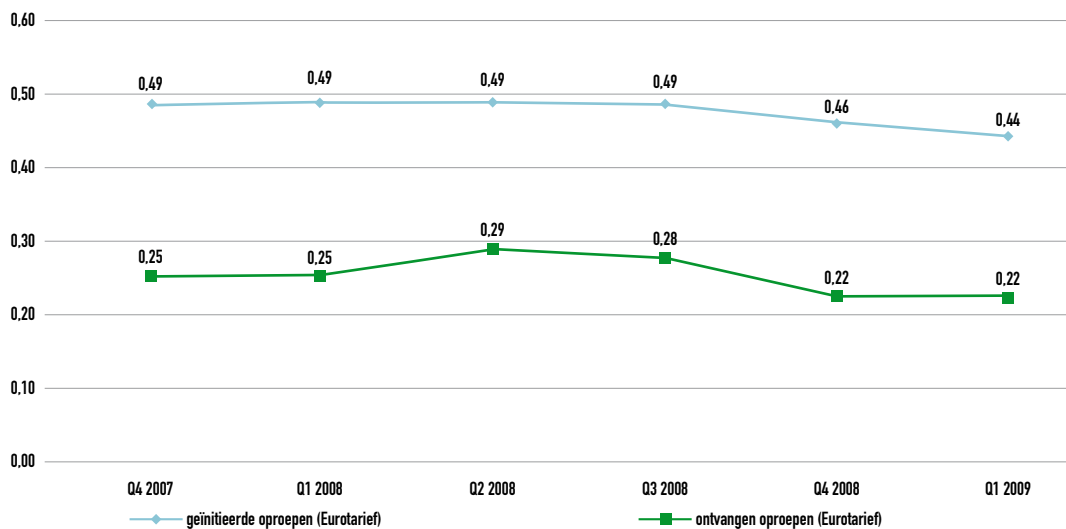
Sinds de invoering van het Eurotarief in september 2007⁸⁷ wordt de kostprijs van mobiel bellen op verplaatsing binnen de EU beperkt tot 49 eurocent per minuut. Ontvangen van oproepen kan nog maximaal 24 cent per minuut kosten (exclusief btw).

Vanaf 30 augustus 2008 werden de tariefplafonds verder verlaagd tot 46 eurocent per minuut voor geïnitieerde gesprekken en 22 eurocent per minuut voor het ontvangen van oproepen.

De toepassing hiervan heeft in België in 2008 geleid tot nieuwe dalingen van de roamingtarieven voor gesprekken binnen de EU.

Een Belgische reiziger die een intracommunautaire oproep initieert terwijl hij zich in een andere EU-lidstaat bevindt betaalde eind 2008 10% minder dan eind 2007. Voor het ontvangen van een mobiele oproep in een andere EU-lidstaat betaalde hij over dezelfde periode 12% minder.

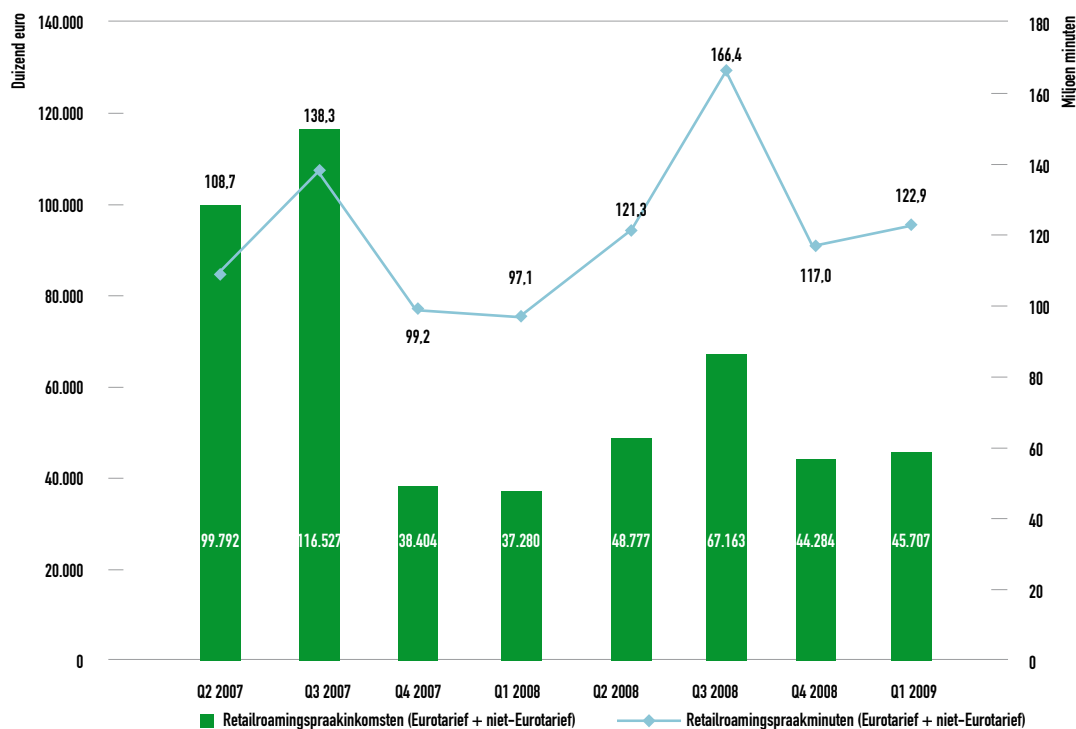
Gemiddelde prijs in euro per gefactureerde minuut voor een roaminggesprek binnen de EU (Eurotarief)
Bron: operatoren (BIPT)

87. VERORDENING (EG) NR. 717/2007 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN 27 JUNI 2007 BETREFFENDE ROAMING OP OPENBARE MOBIELE TELEFOON-NETWERKEN BINNEN DE GEMEENSCHAP.

De lagere roamingtarieven konden niet worden gecompenseerd door de groei van het roamingverkeer. Een vergelijking van de retailroamingtarieven en -minuten over de periode april-december van de jaren 2007 en 2008 illustreert dit: een toename van het roamingverkeer met 18% resulteert in 37% minder roaminginkomsten.

Retail roaming EU/EAA (Eurotarief + niet-Eurotarief): volume en inkomsten
Bron: mobiele netwerkkoperatoren (BIPT)

Op 8 juni 2009 schaarde de Raad van ministers van de Europese Unie zich achter een verdere verlaging van de Europese plafondtarieven voor oproepen van en naar het buitenland. De tarieven voor bellen werden daarvoor per 1 juli 2009 opnieuw verlaagd.

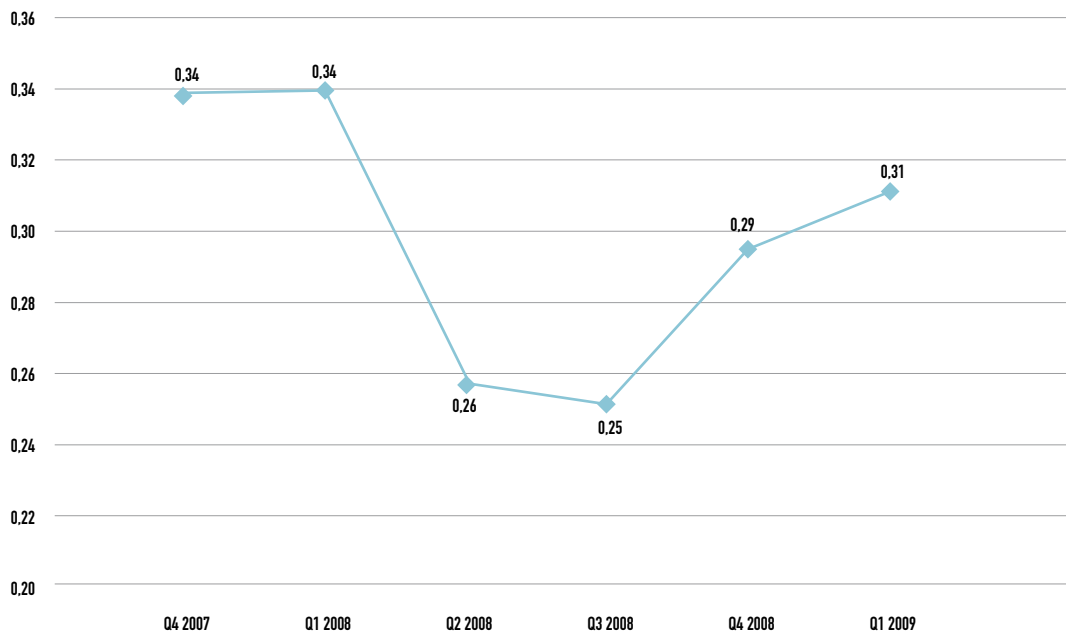
Een telefoongesprek vanuit een EU-lidstaat naar België mag vanaf 1 juli 2009 hoogstens 43 eurocent per minuut kosten (zonder btw). Op 1 juli 2010 wordt het maximumtarief verder verlaagd tot 39 cent per minuut en op 1 juli 2011 tot 35 cent.

Gebeld worden in het buitenland wordt ook goedkoper. Het 'roamingtarief' voor zo'n binnenkomende oproep werd vanaf 1 juli 2009 verlaagd tot 19 eurocent. Op 1 juli 2010 en 2011 volgen verdere verlagingen tot respectievelijk 15 en 11 cent.

De tweede roamingverordening introduceert bovendien de facturatie per seconde na de eerste 30 seconden bij het initiëren van een roaminggesprek en vanaf de eerste seconde bij de ontvangst van een roaminggesprek.

De roamingtarieven voor sms en data werden vanaf 1 juli 2009 voor de eerste maal gereguleerd. Het sturen van een sms vanuit het buitenland mag vanaf juli 2009 niet meer kosten dan € 0,11 (exclusief btw). In het eerste kwartaal van 2009 bedroeg de gemiddelde prijs voor een Belgische abonnee nog € 0,311.

Retailroaming-sms (€ per sms)
Bron: mobiele netwerkopertoren (BIPT)

Voor data legt de EU geen maximumretailprijs op, maar wel een plafond voor de groothandelsprijs die operatoren elkaar aanrekenen wanneer hun klanten in het buitenland surfen op elkaars netwerk. Die mag vanaf 1 juli 2009 nog hoogstens € 1 bedragen. In juli 2010 wordt dat 80 cent, in juli 2011 50 cent.

SMS

Tijdens het jaar 2008 nam het gebruik van sms'en met 23% toe tot 8,03 miljard tekstberichten. Actieve mobiele abonnees zonden in 2008 gemiddeld 62 tekstberichten per maand tegenover 54 in 2007.

Sms-berichten per actieve mobiele abonnee (per maand)
Bron: mobiele netwerkopertoren (BIPT)

